Програма за развитие на селските райони 2014-2020
Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
„Европа инвестира в селските райони”

СТРАТЕГИЯ
ЗА ВОДЕНО ОТ ОБЩНОСТИТЕ МЕСТНО РАЗВИТИЕ
на
МЕСТНА ИНИЦИАТИВНА ГРУПА САМОКОВ
за периода 2017 – 2020 г.

Август 2017 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

1. Описание на МИГ: 4
1.1. Данни за общини и населени места, които попадат в територията на МИГ: 4
1.2. Карта на територията: 6
2. Описание на процеса на участие на общността в разработване на стратегията: 7
2.1. Описание на процеса - проведени срещи, семинари, конференции, обучения и обществени обсъждания): 7
2.2. Групи/сектори заинтересовани лица, участвали в разработване на стратегията: 8
3. Описание на ситуацията в района към момента на кандидатстване: 9
3.1. Анализ на нуждите и потенциала за развитие на територията: 9
3.2. Идентифицирани групи от заинтересовани лица на територията на МИГ: 16
3.3. Анализ на силните и слабите страни, възможностите и заплахите: 16
3.4. Потребности на уязвимите и малцинствени групи, при наличие на такива: 18
4. Цели на стратегията: 20
4.1. Цели на стратегията и приоритети за развитие на територията: 20
4.2. Специфични цели: 20
4.3. Връзка между стратегията за ВОМР с характеристиките на конкретната територия, разработени въз основа на местните потребности и потенциал, в съответствие с политиките на национално, регионално и местно ниво, включително и с политиките по десегрегация и деинституционализация: 21
4.4. Описание на иновативните характеристики на стратегията: 27
4.5. Йерархията на целите - включително цели за крайните продукти или резултатите: 27
5. Описание на мерките: 30
5.1 ПРОГРАМА ЗА РАЗВИТИЕ НА СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ 30
Общи условия, прилагани за всички мерки от ПРСР 30
Мярка 4.1 34
Мярка 4.2 38
Мярка 6.4.1 42
Мярка 7.2. 45
Мярка 7.5. 48
Мярка 8.6. 51
5.2 ОП ОКОЛНА СРЕДА 54
Мярка 109 54
5.3 ОП РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ 58
Мярка 1.1.1.1-3. 61
Мярка 1.2.1.6. 65
Мярка 1.3.2.3. 69
Мярка 3.3.1.7. 73

6. Финансов план:..... 78
6.1. Индикативно разпределение на средствата по програми/фондове и по мерки:..... 78
6.2. Финансова обосновка на бюджета и разпределението на средствата по програми и по мерки:..... 79
7. План за действие, показващ как целите са превърнати в действия: 81
8. Описание на уредбата за управлението и мониторинга на стратегията, която показва капацитета на инициативна група да изпълни стратегията, и описание на специфичната уредба относно оценката: 85
8.1. Организационна структура на МИГ: 85
8.2. Управление на МИГ: 85
8.3. Капацитет на местната инициативна група да изпълни стратегията за ВОМР:..... 87
8.4. Описание на системата за мониторинг и оценка:..... 88
9. Индикатори за мониторинг и оценка: 91
9.1. Индикатори за цялостното прилагане на стратегията за ВОМР, включително брой създадени работни места: 91
9.2. Индикатори по мерки:..... 92
10.1. Равенство между половете и липса на дискриминация:..... 98
10.2. Устойчиво развитие (защита на околната среда): 99
10.3. Насърчаване на заетостта и конкурентоспособността:..... 99
10.4. Съответствие с програмите на Структурните фондове: 99

1. Описание на МИГ:

1.1. Данни за общини и населени места, които попадат в територията на МИГ:

МЕСТНА ИНИЦИАТИВНА ГРУПА САМОКОВ е регистрирано сдружение с нестопанска цел за осъществяване на дейност в обществена полза. Сдружението е учредено на 26 април 2016 г. и включва 48 юридически и физически лица от публичния, стопанския и нестопанския сектори от територията на Община Самоков.

- списък на общините, обхванати от МИГ;	Община Самоков
- списък на населените места, обхванати от МИГ;	Територията на МИГ „Самоков" обхваща всички населени места и съвпада изцяло с територията на община Самоков. Състои се от 28 населени места – административен център **гр. Самоков** и селата Алино, Бели Искър, Белчин, Белчински бани, Говедарци, Горни окол, Гуцал, Долни окол, Доспей, Драгушиново, Злокучене, Клисура, Ковачевци, Лисец, Маджаре, Мала църква, Марица, Ново село, Поповяне, Продановци, Радуил, Райово, Рельово, Шипочане, Широки дол, Яребковица и Ярлово.
- брой жители на териториите, обхванати от МИГ.	35 871 хил. души по данни на НСИ към 31.12.2016 г.

- Общата площ на територията на община Самоков е 1209,9 км² - 17,1% от територията на Софийска област. Тя е най-голямата по територия община в област София и в Западна България (като изключим Столичната община) и пета в страната (след общините Сливен, София, Добрич-селска и Тунджа).
- Населението на община Самоков според НСИ към 31.12.2016 г. ***е 35 871 души - 15,3%*** от общото население на Софийска област. Тя е най-голямата по брой на населението община в областта и 40-та в страната.
- Гъстотата на населението в общината е **33,7** д/км², повече от два пъти по-ниско от средното за страната (70,3 д/км2)

Броят на населението в населените места към 31.12.2016 г. е:

ГР.САМОКОВ	25382
С.АЛИНО	251
БЕЛИ ИСКЪР	564
БЕЛЧИН	291
БЕЛЧИНСКИ БАНИ	13

ГОВЕДАРЦИ	1182
ГОРНИ ОКОЛ	204
ГУЦАЛ	126
ДОЛНИ ОКОЛ	169
ДОСПЕЙ	562
ДРАГУШИНОВО	609
ЗЛОКУЧЕНЕ	231
КЛИСУРА	220
КОВАЧЕВЦИ	636
ЛИСЕЦ	0
МАДЖАРЕ	269
МАЛА ЦЪРКВА	400
МАРИЦА	700
НОВО СЕЛО	83
ПОПОВЯНЕ	258
ПРОДАНОВЦИ	470
РАДУИЛ	999
РАЙОВО	601
РЕЛЬОВО	262
ШИПОЧАНЕ	167
ШИРОКИ ДОЛ	839
ЯРЕБКОВИЦА	2
ЯРЛОВО	381
ОБЩО	**35871**

Източник:НСИ

- Защитените територии заемат 26,92% от територията на общината. В територията на община Самоков попада част от Националния парк “Рила” 29 377,7 ха, “Централния Рилски резерват” 12 379,5 ха, както и част от Природния парк “Витоша” 3 139,1 ха
- На територията на МИГ няма изграден ж.п. транспорт. Основният транспорт развит на територията на общината е автомобилният. Община Самоков е благоприятно разположена спрямо два от Общоевропейските транспортни коридори, минаващи през страната.
- Разстоянието до София е 60 км., а до Пловдив - 120 км.
- Двата основни сектора на местната икономика са промишленост и хотелиерство.

Близостта на Община Самоков до столицата, традициите в търговско-занаятчийските услуги и индустриалното производство, международният курортно-туристически комплекс Боровец, туристическият комплекс Мальовица и балнеолечебният център Белчин бани се явяват отличен потенциал за устойчиво икономическо развитие на региона.

1.2. Карта на територията:

Територията на МИГ „Самоков” обхваща 1209,86 хил.км^2. Намира се в административните граници на Софийска област, Югозападен регион. Тя е най-голямата по територия в цяла Западна България.

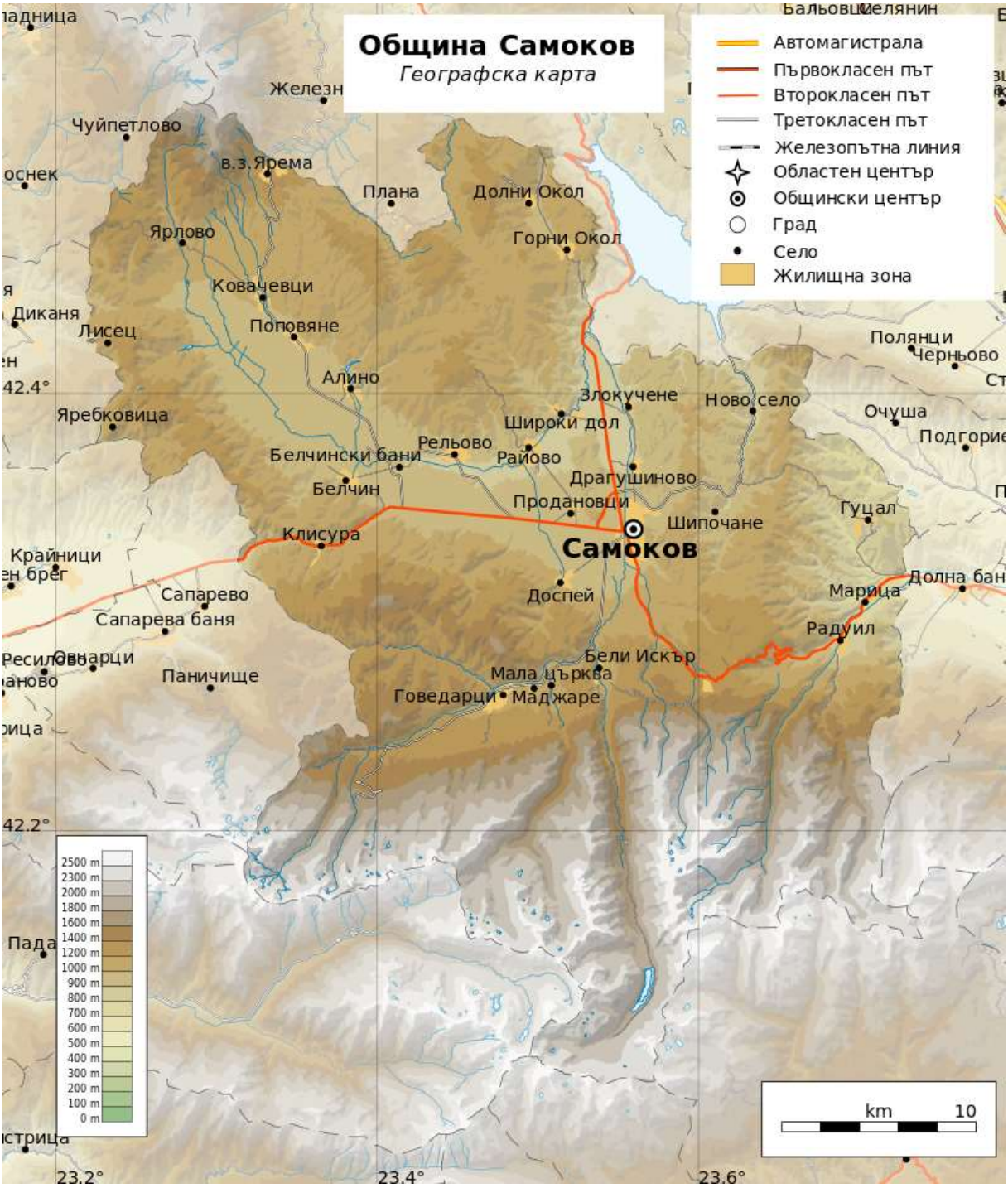

2. Описание на процеса на участие на общността в разработване на стратегията:

2.1. Описание на процеса - проведени срещи, семинари, конференции, обучения и обществени обсъждания):

Разработването на Стратегията за ВОМР на МИГ САМОКОВ представляваше активен и двустранен процес на информиране, консултиране и включване на местната общност в различните етапи и дейности, предвидени и реализирани в изпълнение на проект, финансиран по подмярка 19.1 „Помощ за подготвителни дейности" на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие" от ПРСР 2014-2020 г., съгласно Договор РД 50-188/ 07.12.2015 г., сключен между МЗХ, ДФЗ – РА и Община Самоков.

Публични събития за популяризиране процеса на разработка на стратегията
През периода декември 2015 – август 2016 г. бяха подготвени, организирани и проведени:
1. **Девет информационни срещи в населените места**: гр. Самоков – 3 бр. (срещи с хора с увреждания; срещи с малцинства), с. Говедарци, с. Широки дол, с. Рельово, с. Бели Искър, с. Ярлово, с. Радуил, като в събитията се включиха общо 179 представители и на трите сектора – публичен, нестопански и стопански.
2. **Три еднодневни семинара** за представители на местните общности от различни групи: стопански сектор, публичен сектор, нестопански сектор с общо 110 участника от трите сектора.
3. **Две конференции** - стартираща конференция и финална конференция с общо 105 участника, представляващи всички заинтересовани страни.

Обучения на екипа на МИГ, в т,ч, представители на партньорите и местни лидери
Като част от подготовката за разработка на стратегията бяха организирани и проведени.
1. Едно двудневно обучение на екипа на МИГ и представители на партньорите с 10 участника.
2. Две еднодневни обучение на местни лидери - общо за 48 участника.

Публични събития, свързани с подготовка на стратегията
1. Бяха организирани и проведени **2 работни срещи** за консултиране подготовката на стратегията - в с. Говедарци и в гр. Самоков с общо 41 участници.
2. Бяха организирани и проведени 5 информационни срещи за консултиране на разработваната стратегия с местната общност, в които участваха общо 136 представители на заинтересованите страни.
3. Проведени са **3 обществени обсъждания на подготвената Стратегия** с общо 70 участника.

Таблица 3 Проведени събития за разработването на СВОМР на МИГ САМОКОВ

Вид събитие	**Общ брой**	
	Събития	Участници
Срещи, семинари, конференции	15	394
Обучения на екипа и местни лидери	3	58
Обществени обсъждания	3	70
Общо	**21**	**522**

Доказателствените материали за провеждането на гореизброените събития са дадени в **Приложение 12**.

2.2. Групи/сектори заинтересовани лица, участвали в разработване на стратегията:

В рамките на проекта по подмярка 19.1 „Помощ за подготвителни дейности“ беше проведено проучване и изготвен анализ на конкретните заинтересовани страни и техните потребности във връзка с разработването и прилагането на Стратегията за ВОМР. На територията бяха идентифицирани общо **18 групи заинтересовани страни (ЗС)**:

Публичен сектор – 2 групи :

1. Местна власт (община и кметства) – в т.ч. кмет, заместник-кмет на община, общински съветници, кметове на села, служители на общинска администрация
2. Представители на образователни институции (училища, детски градини)

Двете групи ЗС от публичния сектор (100%) участваха в процеса на разработването на Стратегията и са представени в Общото събрание.

Стопанския сектор – 8 групи ЗС :

1.Земеделски производители - растениевъдство
2.Земеделски производители – животновъдство
3.Предприятия от сектор Дървопреработване и целулозно-хартиена промишленост
4.Предприятия от сектор Строителство
5.Предприятия от сектор промишленост
6.Предприятия от сектор Хранително-вкусова промишленост
7.Предприятия от сектор Търговия и Услуги
8.Предприятия от сектор Туризъм

Представители на всичките 8 групи ЗС (100%) от стопанския сектор участваха в процеса на разработването на Стратегията и са представени в Общото събрание.

Нестопанския сектор – 8 групи ЗС :

1. ЮЛНЦ – сдружения за спорт
2.ЮЛНЦ – читалища
3.ЮЛНЦ – за работа с деца и млади хора, обучение и образование
4.ЮЛНЦ – представителства на вероизповедания
5.ЮЛНЦ – сдружения за туризъм
6.ЮЛНЦ – сдружения за развитие на територията
7.ЮЛНЦ – свързани с подпомагане, интеграция и недискриминация на уязвими и малцинствени групи
8.Физически лица – представители на местната общност, на уязвими и малцинствени групи и други.

Представители на 7 групи ЗС от нестопанския сектор (87.5%) участваха в процеса на разработването на Стратегията и са представени в Общото събрание.

В целия процес по разработване на Стратегията за ВОМР участваха представители на **17 групи** заинтересовани страни, което представлява 94.4% от идентифицираните групи и гарантира адекватно отразяване на местните потребности. В общото събрание на МИГ – Самоков са представени 94.4% от идентифицираните групи заинтересовани страни.

3. Описание на ситуацията в района към момента на кандидатстване:

3.1. Анализ на нуждите и потенциала за развитие на територията:

ОБЩА ГЕОГРАФСКА ХАРАКТЕРИСТИКА

Географско положение, граници и големина

Територията на Местна инициативна група Самоков, припокриваща в реални граници територията на община Самоков, е разположена в Югозападната част на Република България. Намира се в Самоковската котловина между планините Рила, Плана, Витоша, Верила и Ихтиманска Средна гора. На север граничи със Столична община, на изток с общините Ихтиман, Костенец и Долна баня, на юг с Якоруда, Белица и Рила, а на запад със Сапарева баня, Дупница, Радомир и Перник. Обхваща 1 209,86 хил. кв. км., което е 17,13 % от територията на Софийска област и 1,09 % от територията на България. Общината е най-голямата по територия не само в област София, а и в цяла Западна България.

Релеф

Релефът е преобладаващо планински, високопланински и котловинен. Височинният пояс до 1600 м. надморска височина включва южните склонове на Витоша и Плана планина, източните склонове на Верила, Шипочанския рид, западните склонове на рида Шумнатица и подножието на Северна Рила. Релефът във височинния пояс над 1600 м. надморска височина обхваща високите части на Мусаленския, Скакавишкия и Мальовишкия дялове на Рила планина. Тук се издига и най-високият връх на Балканския полуостров – връх Мусала (2925 м.). Котловинният релеф е представен от Самоковската котловина със средна надм. в. 950 м., разположена между Рила, Плана, Витоша, Верила, Ихтиманска Средна гора. Формата на котловината е неправилна и двуделна западна – Палакарийска и източна – Искърска част, в която са разположени по-голяма част от населените места, обработваемата земя и техническата инфраструктура.

Климат

Наблюдават се два вида климат - умерено-континентален (под 1000 м.) и планински (над 1000 м.). Климатичните условия на района са със силно планинско влияние и се характеризират с не много горещо лято и мека продължителна зима. Котловинният характер е предпоставка за температурни инверсии, вследствие на които ниските температури понякога достигат значителни стойности. Средногодишната температура на въздуха е 8.6°C, а средно минималните от -16 до -22°C. Максималните температури са измерени през месец юли, като стойностите им не надвишават +32 до +34°C. Средният годишен валеж на територията е значително по-висок в сравнение с този за страната.

Водни ресурси

Основните речни басейни са на реките Искър и Марица. Река Искър извира от централния дял на Рила и притоците й - река Палакария и река Шипочаница. Реката над гр. Самоков е слабо повлияна от човешко въздействие и водите й са чисти. Река Марица извира от Маричини езера (2779 м. надм.в.) и е с дължина 472 км. Водите на реката имат решаваща роля за водните ресурси на много населени места и са с важно значение за над 2 млн. души. Важна част от водното богатство на територията са големия брой ледникови езера, като повечето от тях са постоянни, с малка площ и обем.

Почви

Почвеното разнообразие на територията включва алувиално ливадни почви, излужени канелени горски почви, кафяви горски почви и планинско ливадни горски почви. Във високите части на Витоша и Рила с надморска височина 1800-2000 м. са разпространени предимно планинско ливадните почви и са подходящи за развитие на пасищно растениевъдство и животновъдство. По високите склонове на Рила, Плана, Витоша и Шипочанския рид, на надморска височина между 700-1800 м. са разпространени кафявите горски почви, подходящи за отглеждане на картофи, фуражни култури, ръж и естествени ливади. Излужените канелени горски почви са разпространени в района на Говедарската котловина, Лакатишка Рила и източните склонове на Верила. Подходящи са за отглеждане на картофи, лен, хмел, тревни фуражни култури и някой овощни видове. В Самоковската котловина, по поречието на р. Палакария и р. Искър са разпространени алувиално-ливадните почви, подходящи за отглеждане на разнообразни земеделски култури.

Полезни изкопаеми

Полезните изкопаеми на територията на МИГ нямат промишлена стойност. В района на с. Ковачевци са установени полиметални орудявания, в района на с. Долни Окол - медни орудявания, находища на фелдшпат и пегматити - в района северозападно от с. Райово. Лигнитните въглища на Рило-Доспейския и на Самоковския въглищни басейни засега не се експлоатират.

Биологично разнообразие

Богатството и многообразието на растителния и животински свят на територията на МИГ САМОКОВ са ясно изразени.

Защитените територии са национално богатство и достояние. ***Те заемат около 27% от територията на МИГ „Самоков" и включват:***

- **Национален парк „Рила"**, с обща площ от 81 046 ха. От него на територията на община Самоков попадат 29 378 ха., от които 25 088 ха. горски фонд и 4 290 ха. високопланински пасища и ливади. Паркът включва част от землищата на гр. Самоков и селата Говедарци, Маджаре, Мала Църква, Бели Искър и Радуил.
- **Природният парк „Витоша"** заема 3 140 ха. площ от територията на Общината и включва част от землището на с. Ярлово.

Защитени зони – Натура 2000:

В екологичната мрежа НАТУРА 2000, в частта ѝ за защитените зони по чл. 6 ал. 1 т. 1 и 2 от ЗБР (Директива 92/43/ЕЕС за опазване на природните местообитания и местообитанията на видовете) попадат части от територията на МИГ, както следва:

- Защитени зони по директивата за местообитанията: BG0000308 Верила, BG0000113 Витоша, BG0001307 Плана, BG0000617 Река Палакария, BG0000495 Рила, BG0000496 Рилски манастир, BG0000301 Черни рид.
- Защитени зони по директивата за птиците: BG0000113 Витоша, BG0002084 Палакария, BG0000495 Рила, BG0000496 Рилски манастир.

В шест от защитените зони по НАТУРА 2000 с обща територия 13 503 ха. са идентифицирани **видове, чието състояние е оценено като „неблагоприятно-лошо" и „неблагоприятно-незадоволително",** съгласно резултатите от проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове – фаза I" и НПРД – 3 вида прилепи, обикновена блатна костенурка и голям гребенест тритон. За тези видове е **необходимо предприемането на възстановителни дейности**.

Защитени местности: местноста „Букова Усойка”; местноста „Юруковото”; местноста „Корията”; местноста „Чакърови поляни”; местноста „Черната скала”.

Поземлени ресурси

Общата площ на територията на община Самоков е 1 209 859 дка. Земеделските територии заемат общо 495 342 дка. Обработваемата земя в земеделските територии е 251 823 дка. Най-голям дял заемат нивите – 153 911 дка. (61 % от обработваемите земи). Трайните насаждения заемат 1,5 %, ливадите – 37 %. Изградени са 12 181 дка. поливни площи за гравитачно напояване от държавни водоизточници, като ефективно използвани са само 6 462 дка. Мерите и пасищата заемат площ от 155 900 дка, а високопланинските пасища – 61 352 дка. Заедно с обработваемата земя те формират т.н. стопанисвана земя – общо 469 075 дка, или около 39 % от територията. Горските територии включват площта на Държавния горски фонд и заемат 671 315 дка.

Екологично състояние: Като цяло състоянието на околната среда и екологичните условия на територията на МИГ САМОКОВ е добро.

Демографски характеристики

Брой, гъстота и местоживеене на населението

По данни на НСИ населението на община Самоков към 2016 г. е 35871 души. През последните десет години броят на населението на територията на МИГ е намаляло с 2 988 души, което е спад с 7,6 %. Разпределението на населението се характеризира с това, че основната част от жителите на територията на МИГ САМОКОВ са концентрирани в общинския център - гр. Самоков, където живеят 41,03% от населението. Класификацията на населените места определя наличието на един град и 27 села, от които 3 големи (с около 1000 жители всяко), 20 средни (от 200 до 1000 жители) и 4 много малки села. Гъстотата на населението през 2016 г. е 33.7 души на км^2, което представлява 4 % спад спрямо 2011 г.

Движение на населението

Естественото възпроизводство на населението и механичното му движение са основните фактори за неговия брой. Демографските данни на НСИ за 2016 г. показват, че на територията на МИГ Самоков са родени 340 деца, което сравнено с 2011 г.(351 деца) бележи намаление с 3 %. Коефициентът на естествен прираст за 2016 г. е отрицателен (–9,6). Според данните от НСИ, отразяващи механичното движение на населението, през 2016 г. са се изселили 680 души, а са се заселили 923 души.

Население в трудоспособна възраст

По данни на НСИ разпределението по основни възрастови групи през 2016 г. е следното: 5527 души са под трудоспособна възраст, което е 15,40% от общия брой на населението; 20733 души са в трудоспособна възраст, което е 57,80% от общия брой; 9611 души са в над трудоспособна възраст, което е 26,80% от общия брой хора. Наблюдава се устойчивост във възрастовата структура на населението, както и в относителния дял на отделните групи. Има намаление на база минали години при групата над трудоспособна възраст, които през 2015 и 2016 г. са били съответно 9653 и 9611 души. Налице е ясна тенденция на застаряване на населението на територията, което ще изисква в бъдеще усилия в посока на осигуряване на адекватна на потребностите на бизнеса работна ръка и за осигуряване на допълнителни, нови и комплексни услуги за възрастните хора.

Етническа структура

Етническата структура на населението се формира от самоопределението на жителите на територията. Според данните от Преброяване 2011 като българи са се определили 78,33 %. От ромската етническа група се самоопределят 13,53 %, а от турската – 0,18 %. Двадесет села

от общината са с население изцяло от българската етническа група. Ромското население е съсредоточено в пределите на гр. Самоков, където то наброява 4 768 души и в селата Ковачевци – 224, Марица – 190 и Поповяне – 57.

Ниво на образование

Образователната структура на населението включва лицата завършили висше, средно, основно, начално, не завършено начално и такива, които никога не са посещавали училище. На територията на МИГ САМОКОВ преобладава населението със средно образование, като на второ място по относителен дял е населението с основно образование (27 %), следвано от тези с начално образование (10 %). Този факт е тревожен както за развитието на самото население, така и за икономиката на територията. Необходимо е предприемането на мерки за повишаване на образователното равнище и професионалната квалификация на населението.

СОЦИАЛНА СФЕРА

Пазар на труда и безработица

Един от факторите, оказващи влияние за социалното изключване, е безработицата. Освен че има пряко отношение към пазара на труда, тя влияе и върху доходите на населението и стандарта на живота. Равнището на безработица за 2015 г. на територията на МИГ САМОКОВ според данни на ДБТ Самоков е 20,59 %.

Структура на безработните лица и рискови групи на пазара на труда: През 2015 относителният дял на регистрираните безработни младежи до 29 г. на територията на община Самоков остава висок - 22,85 %, като повече от половината от тях (12,56 % от общо регистрираните) са от 25 до 29 г. Регистрираните продължително безработни лица (повече от 1 година) са основната група безработни на местния пазар на труда – от 43,89%. Дългият престой извън пазара на труда, заедно с липсата на квалификация и с основното и по-ниско образование при по-голямата част от тази група, ги прави почти нереализируеми на първичния трудов пазар. Делът на регистрираните безработни над 55 г. през 2015 г. продължава да е висок в общата съвкупност - 16 %. Тревожен е фактът, че делът на регистрираните безработни между 25 и 39 години е най-голям – 40,34%.

Професионална и образователна структура: Най-голям е делът на регистрирани безработни без специалност – 81,77%, като от тях 76,47% са с основно или по-ниско образование. Липсата на професия, съчетана в повечето случаи с начално или по-ниско образование, прави една значителна част от безработните лица неконкурентоспособни на пазара на труда.

Ситуацията на безработните лица от рисковите групи на пазара на труда – младежите, продължително безработните, жените и хората над 55 години, се усложнява от факта, че голяма част от тях са без квалификация и/или квалификацията им не отговаря на актуалните потребности на бизнеса и не са конкурентоспособни на пазара на труда. Основна роля при намаляване броя на безработните играе действащата икономика с устойчиво развитие на заетостта, както и прилагането на специализирани програми за квалификация и преквалификация, обучения за придобиване на умения, езикови обучения и други форми на образование – включително и неформално, които да благоприятстват повишаване на заетостта и интегрирането на безработните в местната икономика.

Здравеопазване

Здравната инфраструктура на територията на МИГ САМОКОВ включва елементи на болнична и доболнична помощ. Многообразните болнични услуги основно се предоставят от най-голямото лечебно заведение в Софийска област - МБАЛ – Самоков – с 228 легла, разпределени в 11 отделения и 4 параклинични звена. Доболничната помощ се осъществява

от лекарски практики в гр. Самоков и в 12 села. В гр. Самоков тя е съсредоточена в сградата на бившата поликлиника, където се намират параклинични звена на МБАЛ – Самоков ЕООД, както и филиалът за спешна медицинска помощ. На територията функционират четири медицински лаборатории и 40 стоматологични кабинета.

Социални дейности и услуги

Социалните дейности са съсредоточени в следните области: център за настаняване от семеен тип; заведение за деца и родители, съчетаващо детска градина и корпус за предоставяне на социални услуги; Център за социална рехабилитация и интеграция с капацитет 40 деца и за лица с увреждания. На територията на МИГ САМОКОВ има действащи два дома за стари хора, обществена трапезария за 80 лица и домашен социален патронаж с капацитет за 270 лица, предоставя се социална услуга „личен асистент", полагат се грижи за трудоустрояване на хора с увреждания. Разкрити са 4 клуба на пенсионера и клуб на инвалида. **Усилията в следващите години** трябва да се насочат към развитие и предоставяне на модерни социални услуги, обединени в ефективна система, за подпомагане на следните групи хора: Хора в риск, живеещи в изолирани малки населени места, без достъп до социални или други услуги, със специален фокус към самотно живеещите и в невъзможност за самообслужване; Хора с увреждания; Уязвими семейства с деца в риск; Деца, отглеждани в специализирани институции и деца, отпаднали или с риск за отпадане от училище; Етнически общности в неравностойно положение в социална изолация.

Образование

Образователната инфраструктура на територията на МИГ Самоков е съставена от обекти за предучилищно обучение, за общо и професионално средно образование. Предучилищното обучение в общината се осъществява в пет детски градини, разположени на територията на гр. Самоков и с. Ярлово. Училищата на територията на МИГ САМОКОВ са съсредоточени основно в града, с изключение на ОУ „Димчо Дебелянов" – с. Говедарци, ОУ „Христо Смирненски" – с. Радуил и ОУ „Васил Левски" - с. Ярлово. За периода 2010 – 2016 г. учениците запазват постоянна бройка.

Култура и културно наследство

Средища на културното развитие за духовно израстване и обогатяване на населението са **читалищата, библиотеките, художествената галерия, историческия музей, манастирите, църквите, културно-историческите паметници**. В качеството си на културни институции те са призвани да осъществяват обществено значима дейност – да съхраняват и развиват духовната памет, като я правят достъпна за следващите поколения. **В тази връзка като стратегически важен компонент се явява осезаемото подобряване на качеството на културната среда**, в това число и на сътрудничеството между културните институции, общинската администрация и гражданското общество.

На територията на МИГ САМОКОВ работят **26 читалища** (4 в гр. Самоков и 22 в селата). Те развиват културна и просветна дейност чрез изпълнение на годишни културни програми, с организирани самодейни състави, клубове, школи и читалищни библиотеки.

В Самоков са декларирани и обявени 126 паметника на културата, с най-голямо културно-историческо значение са: Комплекс „Бельова черква" с църква „Рождество Богородично", църква „Въведение Богородично", Девически метох с църква „Покров Богородичен", Историческия музей, средновековната крепост „Шишманово кале", Историческия паметник „Кръста" и други. **Скритият им потенциал за популяризиране на миналото е необходимо да бъде оползотворен и да се превърне в реалност, като се приложи комплексен подход и се създаде приемственост между вече постигнатото и**

това, което предстои да бъде направено.

Младежка дейност и спорт

Спортът е една от специфичните секторни политики, която определя и водещата му роля на местно ниво – Самоков е дългогодишен спортен център от национално значение, благодарение на залегналите многогодишни традиции в редица спортове. Самоков е известен като най-големият център за развитие на ски спорта, с потенциал и с подготвени професионалисти. Налице е **осъзната необходимост от поддържане и модернизиране на съществуващите спортни съоръжения**, както и изграждане на нови. Разнообразието от различни по вид инфраструктурни обекти допринася за повишаването на интереса към практикуването на спортни дисциплини от хора с различни интереси.

ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ

Състояние на местната икономика

Отраслова структура: В отрасловата структура на територията на МИГ САМОКОВ в продължение на няколко последователни години се запазва положителна тенденция на развитие за водещите отрасли - търговия, ремонт на автомобили, хотелиерство и ресторантьорство и преработвателна промишленост. Основни предпоставки за развитие на повече отрасли на икономиката са наличие на техническа инфраструктура, квалифицирана работна сила, предприемчивост, благоприятни природно-климатични условия, суровини. От общо 1835 регистрирани предприятия на територията на МИГ САМОКОВ, основна част са микро-предприятията с персонал до 9 заети лица, малките предприятия са под 10%, големите предприятия са три. Най-голям брой икономически субекти са ангажирани с дейности в областта на търговията, следвани от хотелиерство и ресторантьорство и преработващата промишленост. Вторичният сектор – промишленост и строителство, е представен от 294 икономически субекта, в които са заети 28% от общия брой на заетите лица. Статистическите данни определят третичният сектор – търговия и услуги, като доминиращ в икономиката на територията на МИГ Самоков с 1391 икономически субекта, формиращи трудова заетост на 5087 души. В първичния сектор – селско, горско и рибно стопанство, се наблюдава нарастване на броя на икономическите субекти, но и намаляване на броя на заетите лица.

Селско стопанство

На територията се отглеждат хранителни продукти и се добиват суровини, които се преработват в отраслите от вторичния сектор - растителни и животински. Независимо, че селското стопанство не е с определяща тежест за икономиката на територията на МИГ САМОКОВ, то е от важно социално–икономическо значение и е с потенциал за бъдещо устойчиво развитие. **Базовите проблеми на селското стопанство са: раздробеността на земеделската земя на маломерни участъци, част от които поради планинския или полупланинския релеф са непригодни за работа и облагородяване, незадоволителното ниво на хидромелиорациите, монокултурно земеделие, силно амортизирана или липсваща основна инфраструктура** в селските райони, загуба на почвено плодородие, силна уязвимост или прекалена зависимост от земеделие.

Растениевъдство: Основните култури, отглеждани на територията, са картофи и пшеница, както и различни ягодоплодни (малини, ягоди и др). За сериозно развитие на аграрния сектор на територията биха могли да се предприемат действия за внедряване на нови технологии и оборудване и прилагане на научни постижения с цел интензификация на производството на картофи, създаване на масиви от трайни насаждения, стимулиране на сътрудничеството между ЗП и преработващия отрасъл.

Животновъдство: На територията на МИГ САМОКОВ животни се отглеждат в малки лични стопанства, до голяма степен разпръснати и служат основно за задоволяване на личните потребности на хората. Наблюдава се тенденция към бавно окрупняване на животновъдните стопанства, в които се отглеждат овце, говеда и свине. Наблюдава се по-висока активност в сектор пчеларство и през последните години над 100 човека развиват тази дейност.

Горско стопанство

Горите и горските площи на територията на МИГ САМОКОВ са с обща площ 276 555 дка, което съставлява 58 % от площта на общината и се намират на склоновете на Рила, Верила, Плана планина и Ихтиманска средна гора. Горските ресурси на територията се управляват от ДГС-Самоков и Общинско лесничейство Самоков. Секторът на горското стопанство, дърводобивът, преработката на дървесина и лесо-културните предприятия осигуряват устойчива трудова заетост и са добре развити на територията. **Горският сектор има сериозен потенциал за развитие, като при осъществяване на подходящи инвестиции може да се създадат и развият редица съпътстващи производства** поради благоприятните природни условия, запазено качество на околната среда, високо разнообразие на флората и фауната, традициите и добре обучените кадри. Като недостатъци могат да бъдат определени степента на интензивност на нарушенията в горските територии, недостатъчната степен на използване на горските територии за туризъм, морално и физически остаряла техника и оборудване.

Промишленост

Индустриалния сектор формира 18.96% заетост. Основен **структороопределящ** отрасъл е **преработващата промишленост,** произвеждаща хранителни изделия и напитки. Мощностите на сектора са концентрирани на територията на гр. Самоков, като основните икономически резултати се формират главно от големите фирми. **Хранително-вкусовата промишленост** преработва характерните за региона суровини – картофи, малини, ягоди, боровинки, арония, като голяма част от произведената продукция е предназначена за външни пазари и столицата. Ефективното развитие на ХВП в бъдеще изисква инвестиции в нови технологии, оборудване и подобрен маркетинг, като по този начин ще се осигури и възможност за добавяне на стойност на произвежданите на територията селскостопански продукти. **Дървопреработвателната промишленост** е с потенциал за развитие и затваряне на цикъла „добив–преработка– готов продукт" поради наличието на достатъчен качествен дървен материал, като се произвеждат мебели, дограма и плоскости. Има сериозни чуждестранни инвестиции за производство на пелети от дървесни отпадъци. На територията функционират и предприятия за **производство на машини и съоръжения,** преработка и производство на изделия от каучук, преработка и производство на изделия от пластмаси.

Туризъм - възможности за развитие

Туризмът е един от основните дялове на индустрията в община Самоков, като той е представен от различни видове туризъм, сред които са: зимен, летен, еко, селски, културно-исторически, спа и уелнес, конферентен и спортен туризъм. Перспективите за развитие на туризма са свързани както с интегрирания, така и с диверсифицирания туризъм .

Интегрираният туризъм цели разумно развитие на туризма, което се основава на балансирано развитие на всички останали отрасли на икономиката в синхрон с природата и селското стопанство. Този туризъм обединява интензивното и екстензивно използване на ресурсите, както и взаимодействието между местното население и гостите и то през цялата година.

Увеличение в планинския туризъм е възможно единствено и само тогава, когато същият се развива целогодишно и е насочен към едно интегрирано и диверсифицирано туристическо

предлагане. Зимната инфраструктура следва да се използва максимално и през лятото. Комбинацията между селско стопанство и туризъм във вида на селски туризъм допринася за запазването на планинските региони като привлекателно място за живот и бизнес. Следва да се развиват нови алтернативни форми туризъм, насочени към опазване на околната среда, грижа за природата и просперитет на местното население, водещи до устойчивост. Интегрираното развитие на планинските и селските райони чрез развитието на нови алтернативни форми на селския и екотуризма ще спомогнат за преодоляване на сезонността в използването на базата.

Диверсификацията на туристическите продукти, създаване на нови комбинирани туристически пакети в областта на културно-историческо наследство, защитените природни територии, религиозния туризъм, алтернативен туризъм, балнеотуризъм, спортен, конферентен туризъм е гаранция за едно добро конкурентно предимство през цялата година.

3.2. Идентифицирани групи от заинтересовани лица на територията на МИГ:

При провеждането на срещи с населението от територията за информиране и консултиране за разработване на Стратегията за ВОМР беше направено проучване и анализ за идентифициране на заинтересованите страни и за определяне на техните потребности. В резултат на проучването бяха идентифицирани следните групи от заинтересовани страни на територията на Самоков:

Публичен сектор	Стопански сектор	Нестопански сектор
1.Местна власт (община и кметства)	1. Земеделски производители - растениевъдство	1. ЮЛНЦ – сдружения за спорт
2.Образователни институции (детски градини, училища)	2. Земеделски производители – животновъдство	2. ЮЛНЦ – читалища
	3. Предприятия от сектор Дървопреработване	3. ЮЛНЦ - за работа с деца и млади хора, обучение и образование
	4. Предприятия от сектор Строителство	4. ЮЛНЦ – представителства на вероизповедания
	5. Предприятия от сектор промишленост	5. ЮЛНЦ – сдружения за туризъм
	6. Предприятия от сектор Хранително-вкусова промишленост	6. ЮЛНЦ – сдружения за развитие на територията
	7. Предприятия от сектор Търговия и Услуги	7. ЮЛНЦ - подпомагане, интеграция и дискриминация на уязвими и малцинствени групи
	8. Предприятия от сектор Туризъм	8. Физически лица – представители на местната общност, на уязвими и малцинствени групи и други

3.3. Анализ на силните и слабите страни, възможностите и заплахите:

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
- Географското разположение – близостта до развита урбанизирана територия (София) и относителната близост до два	- Специфичният височинен релеф на част от площта на общината и обособените климатични условия

общоевропейски транспортни коридора – е предпоставка за повишаване на инвестиционната активност; - Територията е богата на водни ресурси в добро екологично състояние и с високо качество; - Наличие на каптирани минерални извори за балнеолечебен туризъм; - Изключително разнообразен и уникален растителен и животински свят, големи площи защитени зони, зони по НАТУРА 2000 и природни паркове; - Добро качество на въздуха и екологичното състояние на почвите; - Природните условия са подходящи за отглеждане на различни агрокултури, което е от съществено значение за развитието и диверсификацията на селското стопанство; - Изградена пътна инфраструктура. Пътната мрежа на територията осигурява достъпност до всички населените места; - Газопреносната система на територията е добре развита и разполага с капацитет за задоволяване на нови битови и промишлени потребители; - Функционира организиран градски и междуселищен автобусен транспорт; - Добре изградена и функционираща система за сметосъбиране и сметоизвозване за всички населени места; - Електропреносната и разпределителна мрежа обхваща всички населени места; - Сравнително добре развита промишленост и туризъм.	водят до относително ограничаване възможностите за диверсификация на стопанската дейност; - Отдалечеността на част от населените места затруднява интегрираното управление на водните ресурси; - Вътрешната пътна мрежа се нуждае от рехабилитация и изграждане на нови участъци; - Водопроводната и канализационна мрежи на територията са с висок процент на амортизация и е налице потребност от инвестиции за тяхната рехабилитация и реконструкция. - 5 от видовете от мрежата НАТУРА 2000 на територията с оценка „неблагоприятно-незадоволително“ състояние - Монокултурно растениевъдство - Животновъдство – в малки, разпръснати стопанства; - Недостатъчни мощности за преработка на селскостопанската продукция и създаване на по-висока добавена стойност. - Неблагоприятни демографски процеси – застаряване на населението, отрицателен прираст, намаляване на работоспособното население. - Несъответствие между образователното равнище и потребностите на работодателите от квалифициран персонал. - Високи равнища на младежка безработица. - Ниско образователно равнище на големи групи от хора.
ВЪЗМОЖНОСТИ	**ЗАПЛАХИ**
- Географското разположение, климатичните и природни условия създават възможности за специфично развитие на туризма, търговията, индустрията, селското стопанство и комуникациите в района; - Селското стопанство е от важно	- Относително по-ниският от средния за страната дял обработваема земя, многобройни маломерни участъци от земеделски земи, непригодни за механизирана обработка, ограничават развитието на интензивно земеделие; - Съществува недостиг на общински

социално–икономическо значение и е с потенциал за бъдещо устойчиво развитие. - На територията е съхранено богато културно и духовно наследство, което е предпоставка за развитието на културата и е потенциал за развитие на културно-познавателния туризъм; - Високият дял горски територии определя възможностите за развитие на туризма, дървопреработвателната и добивна промишленост; - Богатото биоразнообразие дава възможност за извършване на редица мероприятия за защита на редките видове животни и растения, както и превръщането им в част от туристическия продукт; - Каптираните минерални извори са предпоставка за доразвиване на балнеолечебния туризъм; - Спортните традиции и наличието на спортна материална база е предпоставка за спортната активност на жителите и за развитие на спортен туризъм; - Осигуряването на добра взаимовръзка между бизнеса и образователните институции е потенциал за подобряване реализацията на младите хора и задържането им на територията.	жилищен фонд, необходим за покриване на нуждите на маргиналните групи; - На територията на МИГ няма изградени пречиствателни станции за питейна вода – риск от влошаване на качеството в следствие на евентуални сериозни климатични промени; - Отоплението с твърди горива от бита и транспорта оказва в най–висока степен негативно въздействие върху качеството на въздуха. - Очакваните климатични промени и удължаването на лятото ще се отрази негативно върху зимния туризъм в общината и трябва да се търсят алтернативни форми на туризъм през останалите сезон.

3.4. Потребности на уязвимите и малцинствени групи, при наличие на такива:

Уязвими групи на територията на МИГ САМОКОВ, идентифицирани в анализа и проучването, са малцинствената група на ромите, хората с увреждания, самотно живеещите възрастни хора в пенсионна възраст и трайно безработните.

Малцинствена група на ромите: На територията на МИГ САМОКОВ живеят компактни групи от ромското етническо малцинство, основно съсредоточени в град Самоков. Голяма част от ромската общност са с ниско ниво на образование. Над половината от тях са регистрирани безработни, значителна част са младежи без образование и не обхванати от обучение. Най-уязвимата група от ромската общност са младите хора, които имат нужда от мотивация и възможности за обучение, професионална квалификация и включване в заетост.

Самотно живеещите възрастни хора и хората с увреждания: основните потребности на тази група са свързани с достъпа им до социални и здравни услуги, както и от възможности за социализация и общуване. Специфични потребности на тази група хора могат да бъдат удовлетворени чрез въвеждане на нови и допълнителни услуги – здравни, социални и други, предназначени за застаряващото население на територията.

Трайно безработните: На територията има равнище на безработица над средното за страната, като най-рискови групи са безработните лица с ниско образование, младежите и

хората над 54 г**.** В същото време младите и по-високо квалифицирани кадри напускат територията поради липса на възможноти за реализация. Затова трябва да се осигурят разнообразни форми за включване на трудоспособното население в учене през целия живот и удовлетворяване изискванията на бизнеса от адекватно квалифицирана работна сила. Растежът и конкурентоспособността на стопанския сектор на територията на МИГ САМОКОВ се ограничават от недоброто съответствие между потребностите на бизнеса от квалифицирана работна ръка и предлагането на пазара. От друга страна, предприятията от територията не инвестират достатъчно във въвеждане на новаторски подходи и прилагане на добри практики, насочени към подобряване на качеството на работната сила, особено хора с квалификации и знания за новите производствени технологии.

По време на информационните събития в процеса на разработване на Стратегията за ВОМР са включвани участници на гореописаните уязвими и малцинствени групи, като бяха обсъждани въпроси и възможности за решаване на техните проблеми.

4. Цели на стратегията:

4.1. Цели на стратегията и приоритети за развитие на територията:

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ: Стимулиране на динамичното местно развитие на територията на „Местна инициативна група Самоков“ чрез насърчаване на разнообразен бизнес с висока добавена стойност, осигуряващ заетост и стабилни доходи, адекватно на съвременните условия качество на живот, съхранено биоразнообразие и устойчиво използване на ресурсите.

ПРИОРИТЕТ 1: ХОРАТА – ЧОВЕШКО РАЗВИТИЕ: Устойчива заетост, квалифицирана работна сила, повишено качество и подобрени условия на живот и бизнес на територията на МИГ САМОКОВ

ПРИОРИТЕТ 2: ПРИРОДАТА – съхраняване на биоразнообразието и устойчиво ефективно използване на природните и културни ресурси на територията на МИГ САМОКОВ

ПРИОРИТЕТ 3: БИЗНЕСА – Устойчиво развитие на разнообразен бизнес с висока добавена стойност, осигуряващ устойчива заетост и доходи на населението на територията на МИГ САМОКОВ

4.2. Специфични цели:

ПРИОРИТЕТ 1: ХОРАТА – ЧОВЕШКО РАЗВИТИЕ: Устойчива заетост, квалифицирана работна сила, повишено качество и подобрени условия на живот и бизнес на територията на МИГ САМОКОВ

- **Специфична цел 1.1.** Активиране на безработни лица чрез подобряване на достъпа до заетост, местни инициативи за заетост и подкрепа за мобилността на работната сила (ОП РЧР, ПО1, ИП1 и ИП3)
- **Специфична цел 1.2.** Осигуряване на разнообразни форми за включване на трудоспособното население в учене през целия живот и удовлетворяване изискванията на бизнеса за адекватно квалифицирана работна сила (ОП РЧР, ПО1, ИП 6)
- **Специфична цел 1.3.** Повишаване качеството на живот на уязвими групи от населението – хора с увреждания и хора над 65 г. в невъзможност за самообслужване (ОП РЧР, ПО2, ИП 3)
- **Специфична цел 1.4.** Подобряване на условията за живот и бизнес на територията на МИГ САМОКОВ

ПРИОРИТЕТ 2: ПРИРОДАТА – съхраняване на биоразнообразието и устойчиво ефективно използване на природните и културни ресурси на територията на МИГ САМОКОВ

- **Специфична цел 2.1.** Подобряване на природозащитното състояние на видове от мрежата Натура 2000 на територията на МИГ САМОКОВ, докладвани в „неблагоприятно-незадоволително състояние“
- **Специфична цел 2.2.** Устойчиво развитие на територията на базата на ефективно и опазващо използване на природните и културни ресурси на територията на МИГ САМОКОВ

ПРИОРИТЕТ 3: БИЗНЕСА – Устойчиво развитие на разнообразен бизнес с висока добавена стойност, осигуряващ устойчива заетост и доходи на населението на територията на МИГ САМОКОВ

- **Специфична цел 3.1.** Развитие на селско стопанство и ХВП с висока добавена стойност
- **Специфична цел 3.2.** Разнообразяване на местната икономика на територията на МИГ САМОКОВ
- **Специфична цел 3.3.** Устойчива заетост на територията на МИГ САМОКОВ чрез подкрепа на бизнеса за приспособяване на работниците, предприятията и предприемачите към промените (ОП РЧР, ПО1, ИП7)

4.3. Връзка между стратегията за ВОМР с характеристиките на конкретната територия, разработени въз основа на местните потребности и потенциал, в съответствие с политиките на национално, регионално и местно ниво, включително и с политиките по десегрегация и деинституционализация:

Стратегията за ВОМР на МИГ САМОКОВ и нейните цели, приоритети и мерки са изведени на базата на идентифицираните потенциали и потребности за развитие на територията, както и на базата на проучването на конкретните потребности на идентифицираните сектори и групи заинтересовани страни. Предвид ограничения времеви хоризонт и финансов ресурс за действие на Стратегията за ВОМР са дефинирани и подбрани **цели и мерки**, които биха имали най-траен и устойчив резултат за територията. В същото време е търсено и съответствие с политиките на национално, регионално и местно ниво, с оглед допринасяне чрез СВОМР за тяхното постигане. В таблицата по-долу е показана взаимовръзката между целите на Стратегията, характеристиките, потенциалите и потребностите на територията и тяхното съответствие с политиките на европейско и национално ниво.

Стратегия за ВОМР	**Характеристиките на територията на МИГ САМОКОВ**	**Съответствие с политиките на национално, регионално и местно ниво**
ПРИОРИТЕТ 1: ХОРАТА – ЧОВЕШКО РАЗВИТИЕ: Устойчива заетост, квалифицирана работна сила, повишено качество и подобрени условия на живот и бизнес на територията на МИГ САМОКОВ		
	На територията има равнище на безработица над средното за страната, като най-рискови групи са безработните лица с ниско образование, младежите и хората над 54 г. От друга страна, идентифицирано е несъответствие между потребностите на бизнеса от квалифицирана работна ръка и качествените характеристики на работната сила. Жизнената среда и качество на живот на територията на МИГ САМОКОВ се нуждаят от инвестиции, за да станат адекватни на съвременните изисквания, което ще допринесе за позитивно въздействие както върху демографската ситуация, така и за намаляване на икономическите и	Национална програма за развитие (НПР)„България 2020“, **Цел 1. Повишаване на жизнения стандарт чрез конкурентоспособно образование и обучение, създаване на условия за качествена заетост и социално включване и гарантиране на достъпно и качествено здравеопазване.** **2. Изграждане на инфраструктурни мрежи, осигуряващи оптимални условия за развитие на икономиката и качествена и здравословна околна среда за населението.**

	социални неравенства на различните нива на управление и живот. Това би допринесло за повишаване на заетостта и доходите.	
Специфична цел 1.1. Активиране на безработни лица чрез подобряване на достъпа до заетост, местни инициативи за заетост и подкрепа за мобилността на работната сила	Равнището на безработица е сравнително високо, особено сред младежите и нискообразованите лица. В същото време заради неблагоприятната демографска ситуация младите и по-високо квалифицирани кадри напускат територията. Това налага планиране на интервенции, насочени към разнообразяване на икономиката с производства и услуги с висока добавена стойност и иновативност.	**Стратегия Европа 2020:** • Насърчаване на устойчивата и качествена заетост и подкрепа за мобилността на работната сила (тематична цел 8 – в рамките на приоритетна ос 1) • Подобряване на качеството на образование и повишаване квалификацията на населението (тематична цел 10 – в рамките на приоритетна ос 1). **ОП „Развитие на човешките ресурси“ 2014 – 2020** **Приоритетна ос 1:** „Подобряване достъпа до заетост и качеството на работните места“, **ИП 1**: „Достъп до заетост за търсещите работа и неактивните лица, включително трайно безработни и лица, отдалечени от пазара на труда, а също и чрез местни инициативи за заетост, и подкрепа за мобилността на работната сила” от Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ за периода 2014-2020 година; **ИП 3**: „Устойчиво интегриране на пазара на труда на младите хора, в частност тези, които не са ангажирани с трудова дейност, образование или обучение, включително младите хора, изложени на риск от социално и ключване, и младите хора от маргинализирани общности, включително чрез прилагане на гаранция за младежта“ (с финансиране от ЕСФ)
Специфична цел 1.2. Осигуряване на разнообразни форми за включване на трудоспособното население в учене през целия живот и удовлетворяване изискванията на бизнеса за	Констатираното несъответствие между качествените характеристики на работната сила на територията – професионална квалификация, ключови компетентности и други умения – и реалните потребности на бизнеса от територията изисква осигуряване на възможности за осигуряване на учене през целия живот и обучения за заетите лица.	**Стратегия Европа 2020**: • Насърчаване на устойчивата и качествена заетост и подкрепа за мобилността на работната сила (тематична цел 8 – в рамките на приоритетна ос 1); • Подобряване на качеството на образование и повишаване квалификацията на населението (тематична цел 10 – в рамките на приоритетна ос 1).

адекватно квалифицирана работна сила		ОП **„Развитие на човешките ресурси“2014 – 2020** **Приоритетна ос 1:** „Подобряване достъпа до заетост и качеството на работните места“, **ИП 6:** „Подобряване на равния достъп до възможностите за учене през целия живот за всички възрастови групи във формален, неформален и неофициален вид, осъвременяване на познанията, уменията и компетенциите на работната ръка, както и насърчаване на гъвкави процеси на учене, включително чрез професионална ориентация и валидиране на придобитите компетенции”
Специфична цел 1.3. Повишаване качеството на живот на уязвими групи от населението – хора с увреждания и хора над 65 г. в невъзможност за самообслужване	Негативната демографска ситуация, характеризираща се със застаряване на населението, обезлюдяването на селата и големия брой останали самотни възрастни хора изискват въвеждане на нови видове услуги: - Потребност от социални услуги за възрастните хора и други уязвими групи, с по-добре балансирано географско разположение на социалните услуги за подобряване на достъпа на населението.	***Стратегия Европа 2020*** • Насърчаване на социалното приобщаване и намаляване на бедността (тематична цел 9 – в рамките на приоритетна ос 2) **ОП „Развитие на човешките ресурси“2014 – 2020** **Приоритетна ос 2** „Намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване”; **ИП 3:** Повишаване на достъпа до услуги, които са на достъпна цена, устойчиви и висококачествени, включително здравни и социални услуги от общ интерес
Специфична цел 1.4.Подобряване на условията за живот и бизнес на територията на МИГ САМОКОВ	Налице са следните потребности по отношение условията за живот и бизнес на територията на МИГ САМОКОВ и инвестиции в следните направления: - Пътна инфраструктура и улична мрежа; - площи, за широко обществено ползване; - социална инфраструктура за предоставяне на услуги, които не са част от процеса на деинституционализация; - повишаване на енергийната ефективност на общински сгради; - спортна инфраструктура; - образователна инфраструктура.	Национална програма за развитие (НПР)„България 2020“, Приоритет **3. Постигане на устойчиво интегрирано регионално развитие и използване на местния потенциал.** приоритет 3.3 *Подкрепа за развитието на изоставащите и подобряване на качеството на живот в селските региони*

ПРИОРИТЕТ 2:ПРИРОДАТА– съхраненяване на биоразнообразието и устойчиво ефективно използване на природните и културни ресурси на територията на МИГ САМОКОВ		
Специфична цел 2.1.Подобряване на природозащитното състояние на видове от мрежата Натура 2000 на територията на МИГ САМОКОВ, докладвани в неблагоприятно-незадоволително състояние	Значителна част от територията на МИГ САМОКОВ е заета от защитени зони в рамките на мрежата НАТУРА 2000. Част от защитените видове (5 вида в 6 от тях) са в „неблагоприятно-незадоволително“ състояние“ и са необходими мерки за тяхното подобряване.	ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ОКОЛНА СРЕДА 2014 – 2020 г.“ приоритетна ос 3 „НАТУРА 2000 И БИОРАЗНООБРАЗИЕ“ Специфична цел „Подобряване на природозащитното състояние на видове и местообитания от мрежата Натура 2000“.
Специфична цел 2.2. Устойчиво развитие на територията на базата на ефективно и опаз ащо използване на природните и културни ресурси на територията на МИГ САМОКОВ	На територията на МИГ САМОКОВ е налице сериозен потенциал за развитие на района и по-специално – на туризъм на базата на ресурсите. Съхраненото природно и културно наследство не се оползотворява и използва като ресурс. Чрез планираните интервенции се цели подпомагане на инвестициите в инфраструктура за отдих и туризъм, чрез интегрирано оползотворяване на местните природни, горски, културни и исторически ресурси.	Национална програма за развитие (НПР) „България 2020“, Приоритет **3. Постигане на устойчиво интегрирано регионално развитие и използване на местния потенциал.** Подприоритет 3.4 *Подкрепа за ефективно и устойчиво усвояване на туристическия потенциал на регионите и развитие на културните и креативни индустрии в регионите* ще стимулира разнообразните форми на туризма и подкрепя развитието на маркетинг на туристическите региони и формиране на регионални туристически продукти.
ПРИОРИТЕТ 3: БИЗНЕСА – Устойчиво развитие на разнообразен бизнес с висока добавена стойност, осигуряващ устойчива заетост и доходи на населението на територията на МИГ САМОКОВ		
	Икономиката на територията е слабо диверсифицирана, малко са производствата с висока добавена стойност, недостатъчна интегрираност между отделните сектори и о расли.	Стратегия „Европа 2020“ , цел 1. Трудова заетост. Национална програма за развитие (НПР) „България 2020“, **цел 3. Повишаване на конкурентоспособността на икономиката чрез осигуряване на благоприятна бизнес среда, насърчаване на инвестициите, прил гане на иновативни решения и повишаване на ресурсната ефективност.**
Специфична цел 3.1. Развитие на селско	Растениевъдството на територията е монокултурно, малък е делът на производства с висока добавена	Национална програма за развитие (НПР),„България 2020“, **приоритет 4. Развитие на аграрния отрасъл** за

стопанство и ХВП с висока добавена стойност	стойност. В животновъдството преобладават стопанства с малък брой животни, което ги прави неефективни и слабо конкурентоспособни. Налице е необходимост от подкрепа за интензифициране на селското стопанство и внедряване и развитие на аграрни производства с по-висока добавена стойност. Малкото на брой преработвателни предприятия за произвежданата на територията селскостопанска продукция води до ниска добавена стойност на местната икономика, трудна реализация на земеделските продукти и ниски изкупни цени. Налице е необходимост от подкрепа за преработката на земеделската продукция.	осигуряване на хранителна сигурност и за производство на продукти с висока добавена стойност при устойчиво управление на природните ресурси. Подприоритет 4.1 *Балансирано секторно и структурно развитие на аграрния отрасъл* Подприоритет 4.2 *Модернизиране и технологично обновяване на стопанствата и инфраструктурата в отрасъла.* 4.4 *Превръщане на земеделското производство в привлекателен бизнес, осигуряващ стабилни и справедливи доходи на заетите в него.* Интервенциите на икономическите политики в тази област имат за цел стимулирането на няколко фактора на икономическия растеж едновременно.
Специфична цел 3.2. Разнообразяване на местната икономика на територията на МИГ САМОКОВ	На територията преобладават микро-предприятията. Икономиката е слабо диверсифицирана, има сравнително малко производствени предприятия. Услугите са добре развити с определени дефицити: по-слабо са развити здравните и социални услуги в малките населени места на територията, а предвид застаряващото население това е важна потребност на територията на МИГ.	Национална програма за развитие (НПР),„България 2020“, **Приоритет 5. Подкрепа на иновационните и инвестиционни дейности** за повишаване на конкурентоспособ-ността на икономиката. Приоритетът фокусира политиките върху: - Стимулиране на иновациите; - Подкрепа на високотехноло-гични производства; - Повишаване конкурентоспособ-ността и жизнеспособността на МСП.
Специфична цел 3.3. Устойчива заетост на територията на МИГ САМОКОВ чрез подкрепа на бизнеса за приспособяване на работниците, предприятията и предприемачите към промените	Констатирани са потребности от подобряване на работната среда в предприятията на територията на МИГ САМОКОВ: • По-ниска производителност на труда, слаба адаптивност на работната ръка към промените и ниска пригодност за заетост на по-възрастните работещи; • Реалният бизнес не инвестира достатъчно в човешките ресурси. Слабо ниво на въвеждане на новаторски подходи към работната сила. • Налице е несъответствие между търсене и предлагане на пазара на труда, което изисква адаптиране на	**Стратегия Европа 2020**, към които ЕСФ има принос, а именно: **Насърчаване на устойчивата и качествена заетост и подкрепа за мобилността на работната сила (тематична цел 8 – в рамките на приоритетна ос 1)** **ОП „Развитие на човешките ресурси“ Приоритетна ос 1:** „Подобряване достъпа до заетост и качеството на работните места“, **Инвестиционен приоритет 7 „Приспособяване на работниците, предприятията и предприемачите към промените”**

	работната сила. • Потребност от обучение а управленския персонал в бизнеса на територията.	

Всички специфични цели на СВОМР в своята съвкупност и интегритет допринасят за постигането на:

Две от целите на ПРОГРАМАТА ЗА РАЗВИТИЕ НА СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ 2014 – 2020:

- **Цел 1:** Повишаване конкурентоспособността и балансирано развитие на селското и горското стопанство и преработващата промишленост
- **Цел 3:** Социално-икономическо развитие на селските райони, осигуряващо нови работни места, намаляване на бедността, социално включване и по-добро качество на живот

ОП „ОКОЛНА СРЕДА 2014 – 2020 г.“:

Приоритетна ос 3„НАТУРА 2000 И БИОРАЗНООБРАЗИЕ“: Специфична цел „Подобряване на природозащитното състояние на видове и местообитания от мрежата Натура 2000“.

ОП „РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ“ за периода 2014-2020 г.:

Приоритетна ос 1: „Подобряване достъпа до заетост и качеството на работните места“,

- **ИП 1**: „Достъп до заетост за търсещите работа и неактивните лица, включително трайно безработни и лица, отдалечени от пазара на труда, а също и чрез местни инициативи за заетост, и подкрепа за мобилността на работната сила” от Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ за периода 2014-2020 година
- **ИП 3**: „Устойчиво интегриране на пазара на труда на младите хора, в частност тези, които не са ангажирани с трудова дейност, образование или обучение, включително младите хора, изложени на риск от социално изключване, и младите хора от маргинализирани общности, включително чрез прилагане на гаранция за младежта“ (с финансиране от ЕСФ)
- **ИП 6:** „Подобряване на равния достъп до възможностите за учене през целия живот за всички възрастови групи във формален, неформален и неофициален вид, осъвременяване на познанията, уменията и компетенциите на работната ръка, както и насърчаване на гъвкави процеси на учене, включително чрез професионална ориентация и валидиране на придобитите компетенции”
- **ИП**7: „Приспособяване на работниците, предприятията и предприемачите към промените”

Приоритетна ос 2 „Намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване”

- **ИП 3:** Повишаване на достъпа до услуги, които са на достъпна цена, устойчиви и висококачествени, включително здравни и социални услуги от общ интерес

СВОМР на МИГ САМОКОВ ще допринесе за постигане на следните тематични цели на **СТРАТЕГИЯ ЕВРОПА 2020**:

- Насърчаване на устойчивата и качествена заетост и подкрепа за мобилността на работната сила (тематична цел 8);
- Насърчаване на социалното приобщаване и намаляване на бедността (тематична цел 9)
- Подобряване на качеството на образование и повишаване квалификацията на населението (тематична цел 10).

Политиките на десегрегация и деинституционализация са отразени хоризонтално в Стратегията за ВОМР на МИГ САМОКОВ и за тяхното изпълнение ще се допринесе чрез предвидения равнопоставен достъп до подпомагане на инвестициите на територията, чрез предвидените мерки за създаване на устойчива заетост, социална интеграция и за подобряване на публичната инфраструктура.

4.4. Описание на иновативните характеристики на стратегията:

Иновативните характеристики на разработената Стратегия за водено от общностите местно развитие на МИГ САМОКОВ могат да бъдат очертани в няколко аспекта:

1. Прилагането на **многофондова** Стратегия за ВОМР от МИГ САМОКОВ е ***иновативен*** по своята същност **териториален и интегриран подход за местно развитие, насочен към удовлетворяване потребностите на местната общност и решаване на идентифицираните в социално-икономическия анализ проблеми на групите заинтересовани страни**, тъй като на територията на община Самоков през изтеклия програмен период (2007-2013) не е реализиран подхода ЛИДЕР, нито пък друг подход „отдолу-нагоре“.

2. Друг аспект на иновативните характеристики на Стратегията е стимулиране създаването на нови за територията продукти или услуги и включване на дейности, които предоставят възможност за нова за територията форма на използване на природните ресурси. Това се постига чрез включените **критерии за оценка на проекти**, свързани с иновативност. По-конкретно в критериите за оценка на проектите по мерки 1.1.1.1-3, 1.2.1.6., 1.3.2.3, 4.1., 4.2, 6.4.1., 8.6, включени в Стратегията, е предвиден критерий ***Иновативност,*** целящ даване на приоритет на проектите, насърчаващи и подпомагащи иновациите, като въвеждане на нови за територята продукти (стока или услуга), нови производствени процеси и методи.

4.5. Йерархията на целите - включително цели за крайните продукти или резултатите:

Йерархията на целите на СВОМР на МИГ САМОКОВ е показана графично на схемата и е описана по-долу: Планирано е **СТРАТЕГИЧЕСКАТА ЦЕЛ: „Стимулиране на динамичното местно развитие на територията на „Местна инициативна група Самоков“ чрез насърчаване на разнообразен бизнес с висока добавена стойност, осигуряващ заетост и стабилни доходи, адекватно на съвременните условия качество на живот, съхранено биоразнообразие и устойчиво използване на ресурсите“** да бъде постигната чрез интервенции в три приоритета, насочени към трите основни елементи на местното развитие – ХОРАТА, ПРИРОДАТА И БИЗНЕСА. Всеки от тези приоритети поотделно, както и в своята синергия, допринасят за постигане на стратегическата цел. От своя страна, всеки от приоритети е предвидено да бъде постигнат чрез взаимосвързан комплекс от специфични цели и мерки.

Постигането на ПРИОРИТЕТ 1: ХОРАТА – ЧОВЕШКО РАЗВИТИЕ е планирано да се осъществи чрез четири специфични цели, всяка от които насочена към определена целева група и потребност:

Специфична цел 1.1. Активиране на безработни лица чрез подобряване на достъпа до заетост, местни инициативи за заетост и подкрепа за мобилността на работната сила: насочена към **безработните и неактивни лица на територията на МИГ** и удовлетворяване на техните потребности от достъп до заетост – чрез мярка 1.1.1.1-3 с финансиране от ЕСФ – ОП РЧР.

⇒**Очаквани резултати**: повишена квалификация, знания и умения, пригодност за заетост и осигурена възможност за заетост на безработни и неактивни лица.

Специфична цел 1.2. Осигуряване на разнообразни форми за включване на трудоспособното население в учене през целия живот и удовлетворяване изискванията на бизнеса за адекватно квалифицирана работна сила: насочена към **заетите лица от специфични целеви групи** от територията с констатирани проблеми и потребности – чрез мярка 1.2.1.6 с финансиране от ЕСФ – ОП РЧР.

⇒**Очаквани резултати**: повишена квалификация, знания и умения на заетите лица,

подобрено съответствие между потребностите на бизнеса и квалификациите на трудоспособното население.

Специфична цел 1.3. Повишаване качеството на живот на уязвими групи от населението – хора с увреждания и хора над 65 г. в невъзможност за самообслужване: насочена към осигуряване на по-добри условия на живот на хора с увреждания и хора над 65 г. от малките населени места на територията – чрез мярка 1.3.2.3 с финансиране от ЕСФ – ОП РЧР.

⇒**Очаквани резултати**: подобрено обслужване, въведени комплексни услуги – здравни, социални и други, повишено качество на живот и социална интеграция на хора с увреждания и хора над 65 г. в невъзможност за самообслужване от селата.

Специфична цел 1.4. Подобряване на условията за живот и бизнес на територията на МИГ САМОКОВ: насочена към подкрепа за подобряване на публичната инфраструктура на територията. Постигането на тази цел е планирано чрез мярка 7.2. от ПРСР.

⇒**Очаквани резултати**: реализирани инвестиции в публична инфраструктура – пътища, улици, социална, културна, образователна инфраструктура, подобрени условия на живот и бизнес.

По отношение на ПРИОРИТЕТ 2:ПРИРОДАТА са планирани 2 специфични цели:

Специфична цел 2.1. Подобряване на природозащитното състояние на видове от мрежата Натура 2000 на територията на МИГ САМОКОВ, докладвани в неблагоприятно-незадоволително състояние: насочена към конкретни защитени видове на територията – мярка 109 с финансиране от ОПОС.

⇒ **Очаквани резултати:** подобрено състояние на 5 защитени вида.

Специфична цел 2.2. Устойчиво развитие на територията на базата на ефективно и опазващо използване на природните и културни ресурси на територията на МИГ САМОКОВ: насочена към подкрепа за инвестиции в природните и културни ресурси – мярка 7.5. от ПРСР

⇒**Очаквани резултати:** осъществени инвестиции и ефективно и опазващо използване на ресурсите на територията.

В рамките на приоритет ПРИОРИТЕТ 3: БИЗНЕСА са планирани 4 специфични цели:

Специфична цел 3.1. Развитие на селско стопанство и ХВП с висока добавена стойност: насочена към подкрепа на агробизнеса и преработката на селскостопански продукти – мерки 4.1. и 4.2. от ПРСР.

⇒**Очаквани резултати:** подкрепени ЗП и предприятия от територията и по-висока добавена стойност на произвежданата земеделска продукция.

Специфична цел 3.2. Разнообразяване на местната икономика на територията на МИГ САМОКОВ: насочена към подкрепа за неземеделския бизнес на територията – мярка 6.4.1.

⇒**Очаквани резултати:** подкрепени предприятия от сферата на производството, услугите и туризма.

Специфична цел 3.3. Устойчива заетост на територията на МИГ САМОКОВ чрез подкрепа на бизнеса за приспособяване на работниците, предприятията и предприемачите към промените: насочена към подкрепа за бизнеса и подобряване на условията на труд – мярка 3.3.1.7 с финансиране от ЕСФ – ОП РЧР.⇒ **Очаквани резултати:** реализирани инвестиции в предприятията за подобряване на приспособимостта на бизнеса към промените.

Йерархията на целите на СВОМР на МИГ САМОКОВ е показана графично на схемата, като с цел по-добро графично представяне някои цели и мерки са представени в съкратен вид (*).

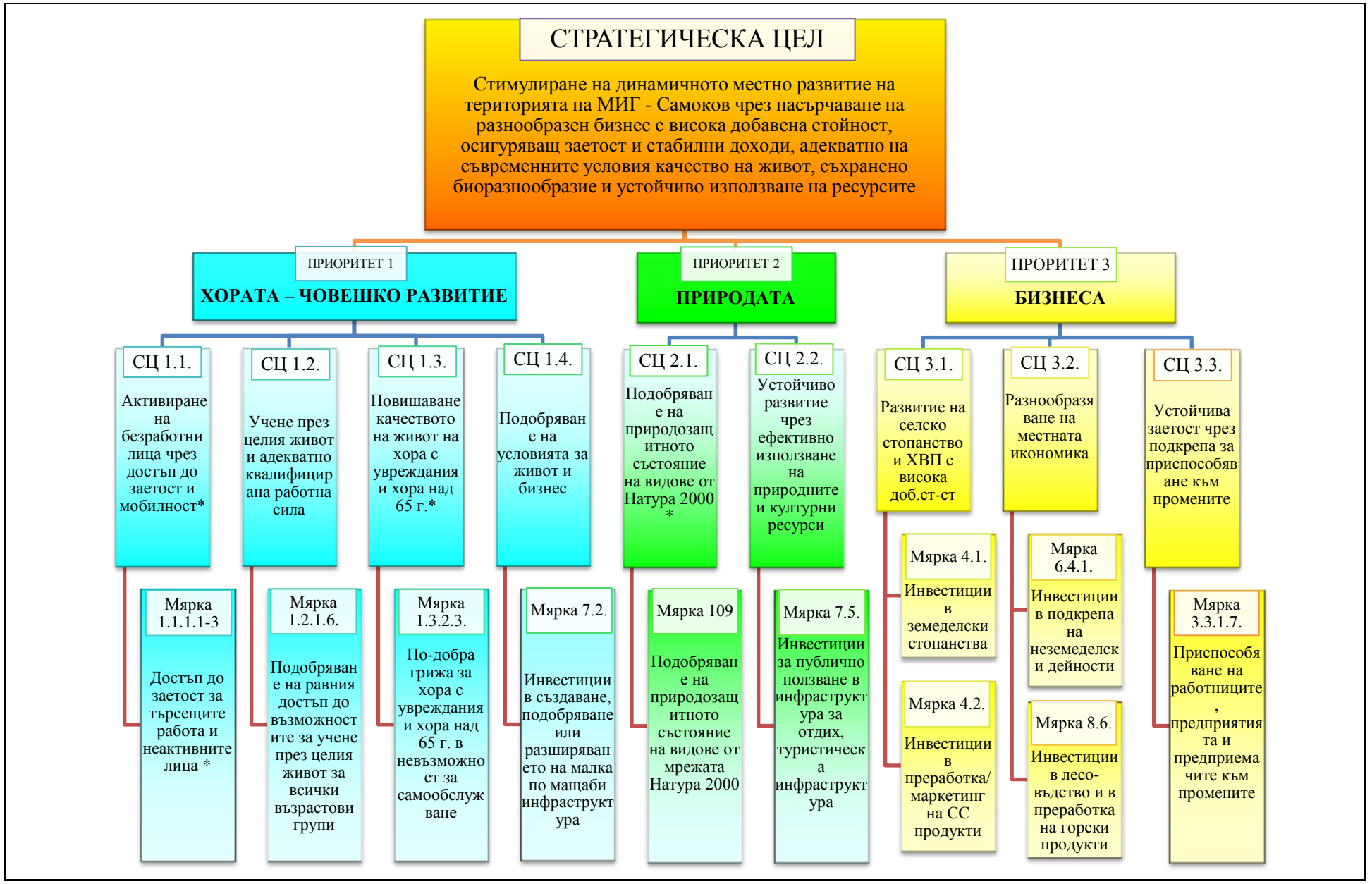
СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ
Стимулиране на динамичното местно развитие на територията на МИГ - Самоков чрез насърчаване на разнообразен бизнес с висока добавена стойност, осигуряващ заетост и стабилни доходи, адекватно на съвременните условия качество на живот, съхранено биоразнообразие и устойчиво използване на ресурсите
ПРИОРИТЕТ 1
ХОРАТА – ЧОВЕШКО РАЗВИТИЕ
ПРИОРИТЕТ 2
ПРИРОДАТА
ПРОРИТЕТ 3
БИЗНЕСА
СЦ 1.1.
Активиране на безработни лица чрез достъп до заетост и мобилност*
СЦ 1.2.
Учене през целия живот и адекватно квалифицирана работна сила
СЦ 1.3.
Повишаване качеството на живот на хора с увреждания и хора над 65 г.*
СЦ 1.4.
Подобряване на условията за живот и бизнес
СЦ 2.1.
Подобряване на природозащитното състояние на видове от Натура 2000 *
СЦ 2.2.
Устойчиво развитие чрез ефективно използване на природните и културни ресурси
СЦ 3.1.
Развитие на селско стопанство и ХВП с висока доб.ст-ст
СЦ 3.2.
Разнообразяване на местната икономика
СЦ 3.3.
Устойчива заетост чрез подкрепа за приспособяване към промените
Мярка 1.1.1.1-3
Достъп до заетост за търсещите работа и неактивните лица *
Мярка 1.2.1.6.
Подобряване на равния достъп до възможностите за учене през целия живот за всички възрастови групи
Мярка 1.3.2.3.
По-добра грижа за хора с увреждания и хора над 65 г. в невъзможност за самообслужване
Мярка 7.2.
Инвестиции в създаване, подобряване или разширяването на малка по мащаби инфраструктура
Мярка 109
Подобряване на природозащитното състояние на видове от мрежата Натура 2000
Мярка 7.5.
Инвестиции за публично ползване в инфраструктура за отдих, туристическа инфраструктура
Мярка 4.1.
Инвестиции в земеделски стопанства
Мярка 4.2.
Инвестиции в преработка/маркетинг на СС продукти
Мярка 6.4.1.
Инвестиции в подкрепа на неземеделски дейности
Мярка 8.6.
Инвестиции в лесовъдство и в преработка на горски продукти
Мярка 3.3.1.7.
Приспособяване на работниците, предприятията и предприемачите към промените

5. Описание на мерките:

Целите на Стратегията за водено от общностите местно развитие за периода 2014 - 2020г. на МИГ САМОКОВ се планира да бъдат постигнати с прилагането на 6 мерки по ПРСР, една мярка по ОП Околна среда и 4 мерки по ОП Развитие на човешките ресурси. Избраните мерки са за инвестиции в материални и нематериални активи и дейности, съответстващи на приоритетите на ВОМР и отговарят на условията и изискванията на Насоките за определяне на условията за кандидатстване и изпълнение на стратегии за ВОМР.

Максималният размер на допустимите разходи за проект към стратегия за ВОМР, финансиран от ЕЗФРСР е в размер до левовата равностойност на 200 000 евро.

Максималният размер на допустимите разходи за проект към стратегия за ВОМР, финансиран със средства от ОПРЧР и от ОПОС се определя в ПМС № 161.

Мерки и дейности за всеки един от фондовете поотделно:

ПРСР ***(ЕЗФРСР)***	**5.1 ПРОГРАМА ЗА РАЗВИТИЕ НА СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ**
	Общи условия, прилагани за всички мерки от ПРСР Общите условия за прилагане на всички мерки от ПРСР на СВОМР на МИГ САМОКОВ са свързани с: **1. Териториално покритие** Проектите и дейностите по всички мерки на СВОМР се прилагат на територията на действие на МИГ САМОКОВ, която покрива територията в административните граници на община Самоков. Кандидатите и бенефициентите – юридически лица трябва да имат седалище, съответно постоянен адрес за физическите лица на територията на МИГ, съгласно чл.18 на Наредба №22 от14.12.2015, издадена от МЗХ. **2. Допустимост на разходите по проектите** Допустимите инвестиционни разходи са насочени към изграждане, придобиване или подобрение на недвижима собственост, закупуване на нови машини и оборудване, включително компютърен софтуер, финансиране на лизинг за закупуване на нови машини и оборудване до пазарната стойност на актива, при условие, че ползвателят на финансова помощ е собственик на актива към датата на подаване на финалното искане за плащане във връзка с актива. Допустими за подпомагане са и общи разходи свързани със съответния проект за предпроектни проучвания, такси, хонорари за архитекти, инженери и консултантски услуги, консултации за екологична и икономическа устойчивост на проекти, проучвания за техническа осъществимост на проекта. Общите разходи по проекта не могат да надхвърлят 12% от общия размер на допустимите инвестиционни разходи по проекта. Общите разходи може да са възникнали не по – рано от 01.01.2014 г. За допустими се смятат само разходите извършени след подаването на заявлението за подпомагане от страна на бенефициента на СВОМР, с изключение на общите разходи.

	Финансовата помощ по мерките се предоставя под формата на възстановяване на действително направени и платени допустими разходи. **3. Недопустими разходи по проектите** СВОМР определя като недопустими разходи за следните инвестиции и дейности: **А)** Разходите, посочени в чл. 21 на Наредба № 22, както следва: o за лихви по дългове; o за закупуването на незастроени и застроени земи на стойност над 10 на сто от общите допустими разходи за съответната операция; o за данък върху добавената стойност освен невъзстановимия; o за обикновена подмяна и поддръжка; o за лихви и комисиони, печалба на лизинговата компания, разходи по лихви за рефинансиране, оперативни и застрахователни разходи по лизингов договор; o за лизинг освен финансов лизинг, при който получателят на помощта става собственик на съответния актив не по-късно от датата на подаване на заявка за междинно или окончателно плащане за същия актив; o за режийни разходи; o за застраховки; o за закупуване на оборудване втора употреба; o извършени преди 1 януари 2014 г.; o за принос в натура; o за инвестиции в селското стопанство – закупуване на права за производство и плащане, закупуване на животни, закупуване на едногодишни растения и тяхното засаждане; o за инвестиция, за която е установено, че ще оказва отрицателно въздействие върху околната среда; o извършени преди подаването на заявлението за предоставяне на финансова помощ, независимо дали всички свързани плащания са извършени, с изключение на разходите за предпроектни проучвания, такси, възнаграждение на архитекти, инженери и консултантски услуги, извършени след 1 януари 2014 г.; o за строително-монтажни работи и за създаване на трайни насаждения, извършени преди посещение на място от МИГ; o заявени за финансиране, когато надвишават определените по реда на чл. 22, ал. 4 от Наредба 22 референтни разходи; **Б)** Други разходи, недопустими по мерките от ПРСР: o оперативни разходи, вкл. разходи за поддръжка, наеми; o банкови такси, разходи за гаранции, изплащане и рефинансиране на лихви; o изследвания за разработване на нови продукти, процеси и технологии; o сертификация по HACCP (Анализ на опасностите и контрол на критичните точки) и по други международно признати стандарти; o закупуване на нови машини и оборудване, вкл. компютърен софтуер, над пазарната им стойност; o плащания в брой; o инвестиции, за които са установени изкуствено създадени условия за

получаване на помощта, с цел осъществяване на предимство в противоречие с целите на мярката;

В) Определени във включените в СВОМР мерки от ПРСР 2014 - 2020 г., извън посочените в т.“А“ и „Б“

4. Прилагане на условията за държавна помощ

В съответствие Насоките за определяне на условията за кандидатстване и изпълнение на стратегии за ВОМР, за мерките от стратегията за ВОМР, (а те са включени в ПРСР 2014 - 2020 г.), се прилагат условията за държавна помощ за съответната мярка в ПРСР 2014 - 2020 г. При изпълнение на проект, финансиран от ЕЗФРСР, включващ само нестопански дейности и изпълняван от лице, регистрирано по реда на Закона за юридическите лица с нестопанска цел или по Закона за народните читалища, не се прилагат чл. 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз.

5. Изисквания към проектите, свързани с околната среда

За проекти и дейности, които включват инвестиционна подкрепа, задължително се изисква положително решение за оценка за въздействието върху околната среда (ОВОС), освен в случаите, когато такава не се изисква от Закона за опазване на околната среда. Проектите, попадащи в територии от Натура 2000, преди одобрението им ще бъдат проверявани за съответствие с разпоредбите на Закона за биологичното разнообразие и съответните подзаконови нормативни актове за неговото прилагане. По инвестиционните проекти оценката на въздействието върху околната среда (ОВОС) или решение по оценка на въздействие върху околната среда съгласно Закона за опазване на околната среда се извършва от съответните структури на Министерство на околната среда и водите (МОСВ) – РИОСВ-София. За проекти с инвестиции съответните структури на МОСВ ще извършват и оценка за съвместимостта на проекта с предмета и целите на опазване на защитените зони съгласно Наредба за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони.

6. Авансови плащания

Бенефициентите на проектите, включващи инвестиционна подкрепа могат да поискат от Разплащателната агенция авансово плащане в размер до 50% от публичната подкрепа.

Авансово плащане към бенефициентите се извършва след учредяване на банкова гаранция или друга равностойна гаранция, в размер на 100% от размера на исканото авансово плащане. Гаранцията се освобождава когато Разплащателната агенция установи, че сумата на действителните разходи, съответстващи на публичната подкрепа за инвестицията, надхвърля сумата на полученото авансовото плащане.

Авансови плащания се допускат за мерки на СВОМР, в съответствие с правилата от съотносимите за всяка мярка наредби.

Общи условия към кандидатите по подмерки 4.1, 4.2, 6.4.1 и 8.6 на СВОМР

	Представяне на бизнес план /БП/, доказващ подобряване на дейността на стопанството, чрез прилагане на планираните инвестиции и дейности подробно описани в представения БП. **Общи условия към проектите на кандидатите по мерки 7.2 и 7.5 на СВОМР** Проектите следва да са в съответствие с приоритетите на Общинския план за развитие на община Самоков за периода 2014-2020 г.

Мярка 4.1 Подкрепа за инвестиции в земеделски стопанства	**Цели:** Подобряване ефективността на земеделските стопанства в конкурентни за територията отрасли и развитие на селско стопанство с висока добавена стойност. Мярката допринася за постигане на Специфична цел 3.1 от СВОМР „Развитие на селско стопанство и ХВП с висока добавена стойност“ **Обхват на мярката** Подпомагат се проекти, които водят до подобряване на цялостната дейност на земеделското стопанство чрез: • Модернизиране на машинния парк за обработка на земята и прибиране на реколтата от земеделската продукция, отглеждана на територията. • Обновяване и разширяване на сградния фонд за съхранение и преработка на произведената земеделска продукция. • Подобряване на условията за труд, ветеринарното обслужване, хигиената и хуманното отношение към животните в животновъдните ферми. • Подобряване на условията и модернизиране на стопанствата за производство на пчелен мед. **Допустими кандидати -** земеделски стопани, отговарящи на следните условия: 1. да са регистрирани като земеделски стопани съгласно чл. 7, ал. 1 от Закона за подпомагане на земеделските производители; 2. минималният стандартен производствен обем на земеделското им стопанство е не по-малко от левовата равностойност на 8000 евро; 3. ако са юридически лица, трябва да са: а) получили за предходната или текущата финансова година приход от земеделски дейности или участие и подпомагане по схемата за единно плащане на площ, включително приход от получена публична финансова помощ, директно свързана с извършването на тези дейности, или приход от преработка на земеделска продукция или услуги, директно свързани със земеделски дейности, или получена публична финансова помощ; б) регистрирани по Търговския закон, Закона за кооперациите, Закона за вероизповеданията или създадени по Закона за Селскостопанската академия. в) признати групи производители и признати организации на производители на земеделски продукти или такива, одобрени за финансова помощ по мярка 9 „Учредяване на групи и организации на производители“ от ПРСР 2014 – 2020 г. **Допустими дейности:** Допустими са само дейности на територията на МИГ САМОКОВ, които водят до подобряване на цялостната дейност на земеделското стопанство чрез: 1. внедряване на нови продукти, процеси и технологии и обновяване на наличните производствени материални и/или нематериални активи; 2.насърчаване на сътрудничеството с производителите и преработвателите на земеделски продукти; 4. повишаване на енергийната ефективност в земеделските стопанства; 5.подобряване условията на труд, подобряване на хигиенните, ветеринарните, фитосанитарните, екологичните и други условия на производство; 6. подобряване качеството на произвежданите земеделски продукти; 7. осигуряване на възможностите за производство на биологични земеделски

	продукти. **<u>Допустими разходи</u>** 1. строителство или обновяване на сгради и на друга недвижима собственост, използвана за земеделското производство, включително такава, използвана за опазване компонентите на околната среда; 2. закупуване, включително чрез финансов лизинг, и/или инсталиране на нови машини, съоръжения и оборудване, необходими за подобряване на земеделския производствен процес, включително за опазване компонентите на околната среда, получаване на топлинна и/или електроенергия, необходими за земеделските дейности на стопанството и подобряване на енергийната ефективност, съхранение и подготовка за продажба на земеделска продукция; 3. създаване и/или презасаждане на трайни насаждения, включително трайни насаждения от десертни лозя, медоносни дървесни видове за производство на мед, други бързо растящи храсти и дървесни видове, използвани за биоенергия; 4. разходи за достигане съответствие с ново въведените стандарти на ЕС съгласно приложение № 8, включително чрез финансов лизинг; 5. закупуване на: съоръжения, прикачен инвентар за пчеларство и съответно оборудване, необходимо за производството на мед и други пчелни продукти, както и за развъждането на пчели-майки, включително чрез финансов лизинг; 6. разходи за достигане на съответствие със съществуващи стандарти на ЕС – за млади земеделски стопани, получаващи финансова помощ по подмярка 6 от ПРСР; 7. закупуване на земя, необходима за изпълнение на проекта във връзка с изграждане и/или модернизиране на сгради, помещения и други недвижими материални активи, предназначени за земеделските производствени дейности и/или за създаване и/или презасаждане на трайни насаждения на територията на МИГ – Самоков; 8. закупуване, включително чрез финансов лизинг, на специализирани земеделски транспортни средства, като например: камиони, цистерни за събиране на мляко, хладилни превозни средства за транспортиране на продукция, превозни средства за транспортиране на живи животни и птици; 9. разходи за достигане на съответствие с международно признати стандарти, свързани с въвеждане на системи за управление на качеството в земеделските стопанства, въвеждане на добри производствени практики, подготовка за сертификация; 10. закупуване на софтуер, включително чрез финансов лизинг; 11. за ноу-хау, придобиване на патенти права и лицензи, за регистрация на търговски марки и процеси, необходими за изготвяне и изпълнение на проекта; 12. разходи, свързани с проекта, в т.ч. разходи за предпроектни проучвания, такси, хонорари за архитекти, инженери и консултанти, консултации за екологична и икономическа устойчивост на проекти, проучвания за техническа осъществимост на проекта, извършени както в процеса на подготовка на проекта преди подаване на заявлението за подпомагане, така и по време на неговото изпълнение, които не могат да надхвърлят 12 на сто от общия размер на допустимите разходи по проект, включени в т. 1 – 12.

Допустимите разходи за консултантски услуги, свързани с подготовката и управлението на проекта не могат да превишават:
1. едно на сто от допустимите разходи – за проекти с инвестиции само за земеделска техника и/или разходи по т. 10 – 12;
2. пет на сто от допустимите разходи по т. 1 – 12 – за проекти с включени инвестиции за създаване на трайни насаждения и/или строително-монтажни дейности и/или оборудване и/или машини;
Разходите за закупуване на земя не могат да надхвърлят 10 на сто от общия размер на допустимите разходи по т. 1 – 6 и т. 9 – 12. Разходите по т. 12 са допустими, ако са извършени не по-рано от 1 януари 2014 г.Дейностите и разходите по проекта, с изключение на разходите по т. 12 са допустими, ако са извършени след подаване на заявлението за подпомагане.

Финансови параметри

- **Общ бюджет** по мярката: **350 000 лв**..
- **Минимален размер** на общите допустими разходи за проект е **8 000 лв**.
- **Максимален размер** на общите допустими разходи за проект е **160 000** лв.

Интензитет на финансовата помощ: Финансовата помощ е в размер **до 50%** от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи. Финансовата помощ се увеличава с 10% за:
1. проекти, представени от млади земеделски стопани;
2. интегрирани проекти;
3. проекти за колективни инвестиции, представени от юридически лица, включващи от над 6 земеделски стопани
4. за инвестиции, изцяло свързани с изпълнявани от кандидата ангажименти по мярка 11 „Биологично земеделие“ от ПРСР 2014 – 2020 г. или сходни ангажименти по мярка 214 „Агроекологични плащания“, направление „Биологично земеделие“ от ПРСР 2007 – 2013 г. и за кандидати, които са заявили подпомагане по мярка 11 „Биологично земеделие“ от ПРСР 2014 – 2020 г. към датата на кандидатстване и към момента на подаване на заявка за плащане са одобрени и изпълняват ангажимент по мярка 11 „Биологично земеделие“ от ПРСР 2014 – 2020 г.
Максимално комбинирано подпомагане – 60 % от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи. Допустими са авансови плащания в размер до 50% от одобрената финансова помощ.

Критерии за избор на проекти	**Точки**
1. Иновативност - въвеждане на нови за територията практики, и/или услуги и/или продукти в предприятието • над 20 % от допустимите инвестиционни разходи по проекта са свързани с иновации – 10 т. • над 50 % от допустимите инвестиционни разходи по проекта са свързани с иновации – 20 т.	**20**

	2. Дейностите по проекта са в областта на зеленчукопроизводството и/или трайните насаждения и/или животновъдството – сектори говедовъдство, овцевъдство, пчеларство • над 30 % от инвестициите са в посочените сектори – 10 т. • над 50 % от инвестициите са в посочените сектори - 15 т. • над 75 % - от инвестициите са в посочените сектори - 20 т.	**20**
	3. Дейностите по проекта са в областта на биологичното производство - растениевъдство и/или животновъдство • от 10% до 30% от инвестициите са в посочените сектори - 5 т. • от 30% до 50 % от инвестициите са в посочените сектори - 10 т. • над 50 % - от инвестициите са в посочените сектори - 15 т.	**15**
	4. Кандидатът е млад фермер, който е физическо лице или едноличен търговец на възраст от 18 навършени до 40 ненавършени години, към датата на кандидатстване	**15**
	5. Проектът създава нови работни места: • до 2 работни места – 5 т. • над 2 работни места – 10 т.	**10**
	6. Минимум 10 % от допустимите инвестиционни разходи са за подобряване на енергийната ефективност на стопанството	**10**
	7. Проектът включва дейности с позитивен принос към околната среда • над 30 % от инвестициите са насочени към дейности, опазващи околната среда - 5 т. • над 50 % от инвестициите са насочени към дейности, опазващи околната среда - 10 т.	**10**
	ОБЩО	**100**

Мярка 4.2 „Инвестиции в преработка/ маркетинг на селскостопански продукти“	**Цел:** Модернизиране технологичната база и внедряване на иновации в специфични за територията предприятия от ХВП. Създаване на възможности за добавяне на стойност към земеделската продукция. Мярката допринася за постигане на **Специфична цел 3.1. от СВОМР „Развитие на селско стопанство и ХВП с висока добавена стойност“** **Обхват на мярката:** Подпомагат се проекти, които водят до създаване на нови и подобряване дейността на съществуващи хранително-преработвателни предприятия чрез: 1. внедряване на нови и/или модернизиране на наличните мощности и подобряване на използването им, и/или 2. внедряване на нови продукти, процеси и технологии, и/или 3. подобряване на безопасността и хигиенните условия на производство и труд, и/или 4. подобряване на качеството и безопасността на храните и тяхната проследяемост, и/или 5. подобряване на възможностите за производство на биологични храни чрез преработка на първични земеделски биологични продукти. Предимство се дава на преработката на земеделска продукция от собственото стопанство и на преработката на суровини от приоритетните направления - животновъдство и пчеларство, черупкови и други трайни насаждения, зеленчукопроизводство и етерично – маслени култури. **Допустими кандидати:** 1. земеделски стопани; 2. признати групи или организации на производители или такива, одобрени за финансова помощ по мярка 9 „Учредяване на групи и организации на производители” от ПРСР 2014 - 2020 г.; 3. еднолични търговци и юридически лица, различни от кандидатите по т. 1 и 2; Кандидатите по т. 2 и 3 трябва да са регистрирани по Търговския закон или Закона за кооперациите. **Допустими дейности:** Финансова помощ се предоставя за извършване на инвестиции в следните сектори, свързани с преработката и/или маркетинга на селскостопански продукти: 1) мляко и млечни продукти, с изключение на производство, преработка и/или маркетинг на продукти, наподобяващи/заместващи мляко и млечни продукти; 2) плодове и зеленчуци; 3) пчелен мед и пчелни продукти с изключение на производство, преработка и/или маркетинг на продукти, наподобяващи/заместващи пчелен мед и пчелни продукти; 4) зърнени, мелничарски и нишестени продукти с изключение на производство, преработка и/или маркетинг на хляб и тестени изделия; 5) технически и медицински култури, включително билки, с изключение на производство, преработка и/или маркетинг на тютюн и тютюневи изделия, захар и сладкарски изделия; 6) готови храни за селскостопански животни (фуражи); Подкрепата е насочена към:

	• Инвестиции свързани с изграждане, придобиване и модернизиране на сгради и други недвижими активи, необходими за производството и маркетинга; • Инвестиции в технологии за производство на продукти, включително такива свързани с къси вериги на доставка и инсталиране на нови машини и оборудване за подобряване на производствения процес и маркетинга; • Инвестиции в активи за съхранение, преработка, пакетиране, охлаждане, замразяване и сушене с цел запазване качеството на продукцията и суровината. **Допустими разходи**: 1. изграждане, придобиване и модернизиране на сгради и други недвижими активи, свързани с производството и/или маркетинга, включително такива, използвани за опазване компонентите на околната среда; 2. закупуване, включително чрез финансов лизинг, и/или инсталиране на нови машини, съоръжения и оборудване, необходими за подобряване на производствения процес по преработка и маркетинга, в т.ч. за: а) преработка, пакетиране, включително охлаждане, замразяване, сушене, съхраняване и др. на суровините или продукцията; б) производство на нови продукти, въвеждане на нови технологии и процеси; в) опазване компонентите на околната среда; г) производство на енергия от възобновяеми енергийни източници за собствените нужди на предприятието, включително чрез преработка на растителна и животинска първична и вторична биомаса; д) подобряване на енергийната ефективност и за подобряване и контрол на качеството и безопасността на суровините и храните; 3. закупуване на земя, необходима за изпълнение на проекта във връзка с изграждане и/или модернизиране на сгради, помещения и други недвижими материални активи, предназначени за производствени дейности на територията на МИГ САМОКОВ; 4. закупуване, включително чрез финансов лизинг, на специализирани транспортни средства, включително хладилни такива, за превоз на суровините или готовата продукция, използвани и произвеждани от предприятието; 5. изграждане/модернизиране, включително оборудване на лаборатории, които са собственост на кандидата, разположени са на територията на предприятието и са пряко свързани с нуждите на производствения процес, включително чрез финансов лизинг; 6. материални инвестиции за постигане на съответствие с новоприети стандарти Съюза - Минимални стандарти за защита и хуманно отношение към животните и намаляване до минимум на страданията им по време на клане. 7. разходи за достигане на съответствие с международно признати стандарти за системи за управление, разходи за въвеждане на добри производствени практики, системи за управление на качеството и подготовка за сертификация в предприятията само когато тези разходи са част от общ проект на кандидата; 8. закупуване на софтуер, включително чрез финансов лизинг; 9. за ноу-хау, придобиване на патентни права и лицензи, за регистрация на търговски марки и процеси, необходими за изготвяне и изпълнение на проекта; 10. разходи, свързани с проекта, в т.ч. разходи за предпроектни проучвания, такси, хонорари за архитекти, инженери и консултанти, консултации за икономическа

	устойчивост на проекти, извършени както в процеса на подготовка на проекта преди подаване на заявлението за подпомагане, така и по време на неговото изпълнение, които не могат да надхвърлят 12 на сто от общия размер на допустимите разходи по проект, включени в т. 1 - 9. Допустимите разходи по т. 10 не може да превишават следните стойности: 1. за консултантски услуги, свързани с подготовката и управлението на проекта, като част от разходите по т. 10 не могат да превишават 5 на сто от допустимите разходи по т. 1 - 9, но не повече от левовата равностойност на 5 000 евро; 2. разходите за изготвяне на технически и работен проект в случаите на строително-монтажни дейности, като част от разходите т. 10 не могат да превишават 2,25 на сто от допустимите разходи по т. 1 - 9; 3.разходите за изготвяне на технологичен проект, когато не е включен в разходите по т. 2, като част от разходите по т. 10 не могат да превишават 2,25 на сто от допустимите разходи по т. 1 - 9; 4. разходите за строителен надзор като част от разходите по т. 10 не могат да превишават едно на сто от допустимите разходи по т. 1 - 9; 5. разходите за пред проектни проучвания, правни услуги и хонорари за архитекти и инженери, извън тези по т. 1, 2, 3 и 4, като част от разходите по т. 10 не могат да превишават 1,5 на сто от допустимите разходи по т. 1 - 9. Разходите за закупуване на земя по т. 3 и 4 не могат да надхвърлят 10 на сто от общия размер на допустимите разходи по т. 1 и 2 и т. 5 - 9. Разходите по т. 10 са допустими, ако са извършени не по-рано от 1 януари 2014 г., независимо дали всички свързани с тях плащания са направени. Дейностите и разходите по проекта, с изключение на разходите по т. 10, са допустими, ако са извършени след подаване на заявлението за подпомагане, независимо дали всички свързани с тях плащания са направени. Разходите за закупуване на земя са допустими за финансиране до размера на данъчната им оценка, валидна към датата на подаване на заявлението за подпомагане. В случай че към датата на придобиването данъчната оценка е с по-ниска стойност, допустими за финансиране са разходи до този размер. Закупуването чрез финансов лизинг на активите е допустимо, при условие че ползвателят на помощта стане собственик на съответния актив не по-късно от датата на подаване на заявката за междинно или окончателно плащане за същия актив. **<u>Финансови параметри</u>** • **Общ бюджет** по мярката: **410 000 лв**. • **Минимален размер** на общите допустими разходи за проект е **20 000 лв**. • **Максимален размер** на общите допустими разходи за проект е **300 000 лв** **<u>Интензитет на финансовата помощ</u>** Финансовата помощ за одобрени проекти е в размер **до 50%** от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи за проекти, представени от микро-, малки или средни предприятия, а за проекти, представени от големи предприятия, финансовата помощ е в размер **до 40%** от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи. Допустими са авансови плащания в размер до

50% от одобрената финансова помощ.

Критерии за избор на проекти	**точки**
1. Предприятието е класифицирано като микро, съгласно препоръка на ЕС 2003/361/ЕС	**15**
2. Иновативност - въвеждане на нови за територията производства и/или продукти в предприятието: • над 20 % от допустимите инвестиционни разходи по проекта са свързани с иновации – 10 т. • над 50 % от допустимите инвестиционни разходи по проекта са свързани с иновации – 20 т.	**20**
3. Проектът предвижда минимум 65 % от използваната суровина за преработка да бъде собствена или на организации на производители от територията.	**10**
1. Проектът създава нови работни места • 1 работно място – 5 т. • 2 до 3 работни места – 10 т. • 4 до 6 работни места – 15 т. • над 6 работни места – 20 т.	**20**
4. Минимум 10% от допустимите инвестиционни разходи са за подобряване на енергийната ефективност на предприятието	**10**
5. Проектът включва преработка и производство на биологични продукти: • от 10% до 30% от инвестициите са в посочените сектори - 5 т. • от 30% до 50 % от инвестициите са в посочените сектори - 10 т. • над 50 % - от инвестициите са в посочените сектори - 15 т.	**15**
6. Проектът включва дейности с позитивен принос към околната среда - над 30% от инвестициите са насочени към дейности, опазващи околната среда - 5 т. - над 50% от инвестициите са насочени към дейности, опазващи околната среда - 10 т.	**10**
ОБЩО	**100**

Мярка 6.4.1 „Инвестиции в подкрепа на неземеделски дейности“	**Цел:** Постигане на устойчиво икономическо развитие и създаване на нови работни места и намаляване на бедността чрез разнообразяване на местната икономика с производства с висока добавена стойност и иновативност. Мярката допринася за постигане на **Специфична цел 3.2.от СВОМР „Разнообразяване на местната икономика на територията на МИГ САМОКОВ“.** **Обхват на мярката** Мярката подпомага неземеделски микропредприятия за инвестиции за създаване или развитие на неземеделски дейности, включително туризъм. Мярката предоставя безвъзмездна помощ за инвестиции и съвети за маркетинг и мениджмънт за стартиращи и съществуващи микропредприятия. Приоритет се дава на проекти за иновативни за територията дейности и на проекти за производствени дейности, тъй като те създават заетост. За приближаване на условията за живот до тези в големите градовете ще се подкрепя развитието на услуги за населението, особено за нови на територията. **Допустими кандидати -** Земеделски стопани или микропредприятия, регистрирани като еднолични търговци или юридически лица по Търговския закон, Закона за кооперациите или Закона за вероизповеданията, както и физически лица, регистрирани по Закона за занаятите. Стопанството на кандидати, земеделски стопани, трябва да има стандартен производствен обем над 8 000 евро. Заб: При определянето на едно предприятие за микропредприятие се следва дефиницията на Препоръка 2003/361/ЕО на Комисията: численост по-малко от 10 души, годишен оборот под 2 млн. евро и общ годишен баланс под 2 млн. евро. **Допустими дейности:** Допустими са само дейности на територията на МИГ за: • Развитие на туризъм (изграждане, обновяване на туристически обекти, предлагащи интегрирани туристически услуги). ВАЖНО! Не се предоставя финансова помощ за изграждане и обновяване на туристически обекти и развитие на туристически услуги в курортен комплекс Боровец. • Производство или продажба на продукти, които не са включени в Приложение 1 от Договора за функциониране на Европейския съюз (независимо от вложените продукти и материали); • Развитие на услуги във всички сектори • Производство на енергия от възобновяеми енергийни източници за собствено потребление; • Развитие на занаяти и други неземеделски дейности. **Допустими разходи** • Изграждане, придобиване или подобрения на недвижимо имущество; • Закупуване, включително чрез лизинг на нови машини и оборудване до пазарната стойност на активите; • Общи разходи, свързани с разходите за точка „1“ и „2“, например хонорари на архитекти, инженери и консултанти, хонорари, свързани с консултации относно екологичната и икономическата устойчивост, включително

проучвания за техническа осъществимост;

Разходите по т.“3“ не могат да надхвърлят 12 % от сумата на разходите по т. „1“, „2“ и „4“.

- Нематериални инвестиции: придобиване и създаване на компютърен софтуер и придобиване на патенти, лицензи, авторски права и марки.
- Не са допустими за подпомагане текущи разходи.

Разходите са допустими само ако са извършени след подаване на заявлението за подпомагане, с изключение на общите разходи.

Допустими са авансови плащания в размер до 50 % от одобрената финансова помощ.

Финансови параметри

- **Общ бюджет** по мярката: **510 000 лв**.
- **Минимален размер** на общите допустими разходи за проект е **15 000 лв**.
- **Максимален размер** на общите допустими разходи за проект е **390 000 лв**

Интензитет на финансовата помощ

Финансовата помощ не може да надвишава **75 %** от общите допустими разходи и при спазване на правилата за „минимална помощ“ при спазване на условията на Регламент (ЕС) № 1407/2013 на Комисията от 18 декември 2013 година относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта de minimis.

Критерии за избор на проекти:	**Точки**
1. Иновативност - въвеждане на нови за територията практики, и/или услуги и/или продукти в предприятието: • над 20 % от допустимите инвестиционни разходи по проекта са свързани с иновации – 10 т. • над 50 % от допустимите инвестиционни разходи по проекта са свързани с иновации – 20 т.	**20**
2. Проекти за производствени дейности	**20**
3. Кандидатът (собственикът на предприятието) е жена или лице от 18 до 40 ненавършени години към датата на кандидатстване	**10**
4. Проекти за развитие на ИНТЕГРИРАН селски туризъм	**10**
5. Проектът създава нови работни места • 1 работно място – 5 т. • 2 до 3 работни места – 10 т. • 4 до 6 работни места – 15 т. • над 6 работни места – 20 т.	**20**

	6. Проектът включва дейности с позитивен принос към околната среда - над 30% от инвестициите са насочени към дейности, опазващи околната среда - 5 т. - над 50% от инвестициите са насочени към дейности, опазващи околната среда - 10 т.	**10**
	7. Проекти, подадени от кандидати, притежаващи опит или образование в сектора, за който кандидатстват	**10**
	ОБЩО	**100**

Мярка 7.2. „Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструк-тура“	**Цел:** Подобряване на основните услуги за населението и инфраструктурата на територията на МИГ САМОКОВ. Осигуряване на адекватни условия за живот и заетост – изграждане на съпътстваща спортна, социална, културна и техническа инфраструктура. Мярката допринася за постигане на **Специфична цел 1.4. от СВОМР „Разнообразяване на местната икономика на територията на МИГ САМОКОВ“.** **Обхват на мярката** Мярката предоставя подкрепа за инвестиции в обществени сгради с образователно, историческо, културно и спортно предназначение и прилежащите пространства, зелени площи, улици, тротоари, площади и улично осветление в населените места на територията на МИГ. Подкрепата е за инвестиции в малка по размер инфраструктура, която създава основни услуги на населението. Тя е основен фактор за осигуряване на базови услуги на населението в населените места. Подкрепата е за инвестиции за създаване на основни услуги, отнасящи се до едно селище или група от населени места и свързаното с това обезпечаване/ рехабилитация на сгради за предоставяне на услуги. Дейността следва да отговаря на приоритетите на Плана за развитие на община Самоков за периода 2014-2020г.; **Допустими кандидати:** • Община Самоков за всички допустими дейности • Юридически лица с нестопанска цел за дейности, свързани със социалната и спортната инфраструктура и културния живот; • Читалища за дейности, свързани с културния живот; **Допустими дейности:** Допустими са само дейности за: • Строителство, реконструкция и/или рехабилитация на нови и съществуващи **общински пътища, улици, тротоари** и съоръженията и принадлежностите към тях; • Изграждане и/или обновяване на **площи за широко обществено ползване,** предназначени за трайно задоволяване на обществени потребности; • Изграждане, реконструкция, ремонт, оборудване и/или обзавеждане на **социална инфраструктура** за предоставяне на услуги, които не са част от процеса на деинституционализация на деца или възрастни, включително транспортни средства; • Реконструкция и/или ремонт на **общински сгради**, в които се предоставят обществени услуги, с цел подобряване на тяхната **енергийна ефективност** с изключение на сгради в рамките на строителните граници на град Самоков; • Изграждане, реконструкция, ремонт, оборудване и/или обзавеждане на **спортна инфраструктура**; • Изграждане, реконструкция, ремонт, реставрация, закупуване на оборудване и/или обзавеждане на **обекти, свързани с културния живот**, вкл. мобилни такива, вкл. и дейности по вертикалната планировка и подобряване на прилежащите пространства; • Реконструкция, ремонт, оборудване и/или обзавеждане на общинска

	образователна инфраструктура с местно значение. **<u>Допустими разходи</u>** 1. за строителство, реконструкция, рехабилитация, изграждане, обновяване, ремонт и/или реставрация на сгради и/или помещения и/или друга недвижима собственост, съгласно допустимите за подпомагане дейности; 2. закупуване на нови транспортни средства, оборудване и обзавеждане до пазарната им стойност, включително чрез финансов лизинг, съгласно допустимите за подпомагане дейности; 3.придобиване на компютърен софтуер, патентни и авторски права, лицензи, регистрация на търговски марки, до пазарната им стойност; 4. разходи, свързани с проекта, в т.ч. разходи за хонорари за архитекти, инженери и консултанти, консултации за икономическа и екологична устойчивост на проекта, извършени както в процеса на подготовка на проекта преди подаване на заявлението за подпомагане, така и по време на неговото изпълнение, които не могат да надхвърлят 12 на сто от общия размер на допустимите разходи по проект, включени в т. 1, 2 и 3. Допустими са авансови плащания в размер до 50% от публичната помощ, свързана с одобрените допустими разходи. За проекти, по които бенефициентите са възложители по ЗОП, авансовото плащане е допустимо както следва: • до 12% от стойността на одобрената публична помощ по проекта за общи разходи и при наличие на документи от проведената съгласно изискванията на ЗОП процедура за избор на изпълнител/и; • разлика до 50% от стойността на одобрената публична помощ по проекта след провеждане на всички процедури и сключване на договор за избор на изпълнител/и по ЗОП. Разходите за ДДС са допустими в случаите, когато не подлежат на възстановяване в съответствие с националното законодателство в областта на ДДС. **<u>Финансови параметри</u>** • **Общ бюджет** по мярката: **980 000 лв**. • **Минимален размер** на общите допустими разходи за проект е **10 000 лв**. • **Максимален размер** на общите допустими разходи за проект е: **- за общини - 390 000 лв** **- за читалища и ЮЛНЦ – 195 000 лв.** **<u>Интензитет на финансовата помощ</u>** Финансовата помощ е в размер **100%** от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи за проекти, които след извършване на инвестицията не генерират нетни приходи. В случаите, когато размерът на допустимите разходи по инвестициите е в размер до 50 000 евро за един обект, който е с установен потенциал за генериране на приходи, се предвижда финансиране в размер на 100 %. Размерът на финансовата помощ за проекти, които след извършване на инвестицията ще генерират нетни приходи, се определя въз основа на анализ „разходи-ползи“.

Максималният общ размер на финансовата помощ за читалища и ЮЛНЦ, получена по мярката за един кандидат за периода на прилагане на Стратегията за ВОМР не може да надвишава левовата равностойност на 100 000 евро.

Критерии за избор на проекти	**Точки**
1. Брой население, което ще се възползва от подобрената инфраструктура ▪ до 100 души – 5 точки ▪ от 101 до 200 души - 10 точки ▪ от 201 до 500 души – 20 точки ▪ от 501 до 1000 души – 30 точки ▪ от 1001 до 2000 души – 40 точки ▪ над 2000 души – 50 точки	**50**
2. Проектът предлага нови възможности за повишаване на качеството на живот в района	**15**
3. Интервенциите по проекта са за обект на спортна, социална, културна или техническа инфраструктура със съществена обществена значимост за територията	**15**
4. Дейностите по проекта допринасят за развитие / предоставяне на услуги или изграждане на достъпна инфраструктура за уязвими групи от населението	**10**
5. Проектът включва дейности с позитивен принос към околната среда ▪ над 30 % от инвестициите са насочени към дейности, опазващи околната среда - 5 т. ▪ над 50 % от инвестициите са насочени към дейности, опазващи околната среда - 10 т.	**10**
ОБЩО	**100**

Мярка 7.5. „Инвестиции за публично ползване в инфраструктура за отдих, туристическа инфраструктура“	**Цел:** Подкрепа за изграждане и подобряване на инфраструктура за отдих и туризъм за публично ползване. Мярката допринася за постигане на **Специфична цел 2.2. „Устойчиво развитие на територията на базата на ефективно и опазващо използване на природните и културни ресурси на територията на МИГ САМОКОВ“** **Обхват на мярката** Туризмът е сред приоритетите на Община Самоков. На него се разчита за осезателен принос към постигане на балансирано и устойчиво развитие поради наличието на уникални туристически ресурси. Ще се подкрепят дейности в посока изграждане, подобряване и разнообразяване на туристически маршрути и развитие на туристически зони, за да получат шанс за адекватно експониране и популяризиране на природните ценности на територията. **Допустими кандидати** 1. Община Самоков; 2. Юридически лица с нестопанска цел. **Допустими дейности:** Допустими са дейности за: 1. Изграждане, реконструкция, ремонт, закупуване на оборудване и/или обзавеждане на туристически информационни центрове; 2. Изграждане, реконструкция, ремонт, закупуване на оборудване и/или обзавеждане на посетителски центрове за представяне и експониране на местното природно и културно наследство; 3. Изграждане, реконструкция, ремонт, закупуване на оборудване и/или обзавеждане на центрове за изкуство и занаяти с туристическа цел; 4. Изграждане, реконструкция, ремонт и закупуване на съоръжения за туристически атракции, които са свързани с местното природно, културно и/или историческо наследство и предоставящи услуги с познавателна или образователна цел; 5. Изграждане, реконструкция, ремонт и закупуване на съоръжения за туристическа инфраструктура (информационни табели и пътепоказатели за туристическите места и маршрути, съоръжения за безопасност, велоалеи и туристически пътеки). **Допустими разходи** 1. Изграждане, включително отпускането на лизинг, или подобренията на недвижимо имущество; 2. Закупуване или вземането на лизинг на нови машини и оборудване, обзавеждане до пазарната цена на актива; 3. Общи разходи, свързани с изброените по-горе, например хонорари на архитекти, инженери и консултанти, хонорари, свързани с консултации относно екологичната и икономическата устойчивост; 4. Следните нематериални инвестиции: придобиването или развитието на компютърен софтуер и придобиването на патенти, лицензи, авторски права, търговски марки. Разходите по т. „3“ не трябва да надхвърлят 12% от сумата на разходите по т. „1“,

„2“ и „4“.

Допустими са авансови плащания в размер до 50% от публичната помощ, свързана с одобрените допустими разходи. За проекти, по които бенефициентите са възложители по ЗОП, авансовото плащане е допустимо както следва:

- до 12% от стойността на одобрената публична помощ по проекта за общи разходи и при наличие на документи от проведената съгласно изискванията на ЗОП процедура за избор на изпълнител/и;
- разлика до 50% от стойността на одобрената публична помощ по проекта след провеждане на всички процедури и сключване на договор за избор на изпълнител/и по ЗОП.

Разходите за ДДС са допустими в случаите, когато не подлежат на възстановяване в съответствие с националното законодателство в областта на ДДС.

Финансови параметри

- **Общ бюджет** по мярката: **490 000 лв**.
- **Минимален размер** на общите допустими разходи за проект е **10 000 лв**.
- **Максимален размер** на общите допустими разходи за проект е:
  - за общини - 300 000 лв
  - за ЮЛНЦ – 195 000 лв.

Интензитет на финансовата помощ

Финансовата помощ е в размер 100% от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи за проекти, които след извършване на инвестицията не генерират нетни приходи. В случаите, когато размерът на допустимите разходи по инвестициите е в размер до 50 000 евро за един обект, който е с установен потенциал за генериране на приходи се предвижда финансиране в размер на 100 %.

Размерът на финансовата помощ за проекти, които след извършване на инвестицията ще генерират нетни приходи се определя въз основа на анализ „разходи-ползи“.

Максималният общ размер на финансовата помощ, получена по мярката за един кандидат ЮЛНЦ за периода на прилагане на Стратегията за ВОМР, не може да надвишава левовата равностойност на 100 000 евро.

Критерии за избор на проекти	**точки**
1. Брой население, което ще се възползва от подобрените основни услуги и обхвата на териториално въздействие ▪ до 100 души – 5 точки ▪ от 101 до 200 души - 10 точки ▪ от 201 до 500 души – 20 точки ▪ от 501 до 1000 души – 30 точки ▪ от 1001 до 2000 души – 40 точки ▪ над 2000 души – 50 точки	**50**

	2. Проекти, допринасящи за интегрирано развитие на туризма на територията на МИГ	**15**
	3. Проекти, които отговарят на приоритетите на Общинската програма за развитие на туризма, приета от Общински съвет	**15**
	4. Проектът включва дейности с позитивен принос към околната среда - над 30 % от инвестициите са насочени към дейности, опазващи околната среда - 5 т. - над 50 % от инвестициите са насочени към дейности, опазващи околната среда - 10 т.	**10**
	5. Проектът предвижда възможности за използване на инфраструктурата от лица в неравностойно положение / хора с увреждания	**10**
	ОБЩО	**100**

Мярка 8.6. Инвестиции в технологии за лесовъдство и в преработката, мобилизирането и търговията на горски продукти	**Цели:** Интегрирано и устойчиво развитие на територията на МИГ САМОКОВ чрез ефективно използване на горските ресурси. Мярката допринася за постигане на **Специфична цел 3.2 „Разнообразяване на местната икономика на територията на МИГ САМОКОВ**. **Обхват на мярката** Мярката допринася за подобряване конкурентоспособността на фирмите, работещи в горите и преработвателите на горски продукти. Дейностите са насочени към осигуряване на многофункционалност и устойчиво управление на горите, което подобрява конкурентоспособността и създаването на работни места и допринася за опазването на горите и екосистемите. **Допустими получатели на финансова помощ**: 1. Физически и юридически лица и местни поделения на вероизповеданията, собственици на горски територии; 2. Община Самоков; 3. Сдружения на частни собственици на горски територии; 4. Еднолични търговци и търговски дружества, регистрирани по Търговския закон, отговарящи на определението за малко и средно предприятие 5. Горски стопани, доставчици на услуги. **Допустими дейности:** - технологии за лесовъдство - преработка, мобилизиране и търговия на горски продукти; **Допустими разходи** • **Материални инвестиции:** 1. Инвестиции в преработка и маркетинг на горски продукти, в т.ч.: - изграждане, придобиване или подобрение на сгради и други недвижими активи необходими за първичната преработка на дървесината, както и закупуването на земя, когато са пряко свързани с изпълнението на проекта; - закупуването или вземането на лизинг на нови машини и оборудване за първична преработка на дървесината, както и други работни операции, предхождащи промишлената преработка, до пазарната цена на актива; - закупуването или вземането на лизинг на нови машини и оборудване за преработка на недървесни горски продукти; 2. Разходи за инвестиции в подобряване на икономическата стойност на горите, в т.ч.: - отгледни сечи във високостъблени и семенно възобновени издънкови гори до 40 годишна възраст; - закупуване или вземането на лизинг на щадящи почвата и ресурсите специализирана горска техника и оборудване за сеч, извоз, товарене и транспорт на дървесина за едно или повече стопанства; 3. Разходи за закупуване на земя, когато са пряко свързани с изпълнението на проекта и ненадхвърлят 10 % от общите допустими разходи по проекта. • **Нематериални инвестиции:** 1. Общи разходи свързани със съответния проект за предпроектни проучвания, такси, хонорари за архитекти, инженери и консултантски услуги, консултации за

екологична и икономическа устойчивост на проекти, проучвания за техническа осъществимост на проекта. Общите разходи по проекта не могат да надхвърлят 12 % от общия размер на допустимите инвестиции по проекта. /Съгласно Раздел 8.1/;

2. Разходи за ноу-хау, придобиване на патенти права и лицензи, разходи за регистрация на търговски марки и процеси необходими за изготвяне и изпълнение на проекта";

3. Закупуване на софтуер;

4. Разходите за въвеждане на добри производствени практики, системи за управление на качеството и подготовка за сертификация.

Условия за допустимост

- Закупуването на оборудване за сеч е допустимо за подпомагане само ако предвиденото устойчиво ползване на дървесина в горите, които стопанисва бенефициента позволява подходящото му ефикасно използване;
- Частните собственици трябва да притежават минимум 0.5 ха горски територии;
- Сдруженията на частните собственици трябва да притежават горски територии с площ минимум 1.0 ха;
- Юридическите лица - частни собственици, са допустими за подпомагане, само ако са регистрирани съгласно българското законодателство и максималното участие на държавата в тях не превишава 25%;
- Общините и техните сдружения трябва да притежават минимум 10 ха гори;
- Кандидатите за подпомагане за инвестиции в преработка и маркетинг на дървесина са допустими за подпомагане само ако преработват не повече от 10 000 куб. м обла дървесина годишно.
- Кандидатите за подпомагане за инвестиции в преработка и маркетинг на горски продукти, както и закупуване или вземането на лизинг на щадящи почвата и ресурсите специализирана горска техника и оборудване за сеч, извоз, товарене и траспорт на дървесина представят бизнес план за доказване на икономическа жизнеспособност.
- Простото възстановяване на гъстотата на гората или възстановяване на същата гора след окончателна сеч е недопустимо за подпомагане;
- Разходите за поддръжка и текущи разходи не са допустими за подпомагане по тази мярка.

Финансови параметри на проектите:

- **Общ бюджет по мярката: 193 700 лв.**
- **Минимален размер** на общите допустими разходи за проект е **10 000 лв**.
- **Максимален размер** на общите допустими разходи за проект е **193 700 лв.**

Интензитет и размер на финансовата помощ

Подпомагането по мярката е **50%** от общите допустими разходи по проекта.

Допустими са авансови плащания в размер до 50 % от одобрената финансова помощ

Критерии за избор на проекти	**точки**
1. Иновативност - въвеждане на нови за територията практики, и/или услуги и/или продукти в предприятието: • над 20 % от допустимите инвестиционни разходи по проекта са	**30**

	свързани с иновации – 15 точки • над 50 % от допустимите инвестиционни разходи по проекта са свързани с иновации – 30 точки	
	2. Проектът създава нови работни места • 2 до 3 работни места – 10 т. • 4 до 6 работни места – 20 т. • над 6 работни места – 30 т.	**30**
	3. Проекти, подадени от кандидати, притежаващи опит или образование в сектора, за който кандидатстват	**10**
	4. Проектът включва дейности с позитивен принос към околната среда • над 10 % от инвестициите са насочени към дейности, опазващи околната среда - 10 т • над 30 % от инвестициите са насочени към дейности, опазващи околната среда - 20 т. • над 50 % от инвестициите са насочени към дейности, опазващи околната среда - 30 т.	**30**
	ОБЩО	**100**

ОПОС (ЕФРР)

5.2 ОП ОКОЛНА СРЕДА

Мярка 109 Подобряване на природозащитното състояние на видове от мрежата Натура 2000 чрез подхода ВОМР

1. Наименование на мярката

Мярка 109 Подобряване на природозащитното състояние на видове от мрежата Натура 2000, чрез подхода ВОМР

2. Описание на целите

Основна цел на мярката съгласно ОП ОС и специфична цел 2.1. от СВОМР на МИГ САМОКОВ:

- **Подобряване на природозащитното състояние на видове от мрежата Натура 2000 на територията на МИГ САМОКОВ докладвани в неблагоприятно-незадоволително състояние**

Реализирането на консервационни мерки по оперативната програма ще допринесе за запазване и подобряване на природозащитното състояние на видове и местообитания, предмет на опазване съгласно Директива 92/43/ЕИО за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна (Директива за местообитанията) и Директива 2009/147/ЕО относно опазването на дивите птици (Директива за птиците).

3. Обхват на мярката

Код на защитена зона	Име на защитена зона	Приоритет	Номер и наименование на мярка	Таксономия	Код на вид	Име на вид	Площ на вид (ха)
BG0000113	Витоша	F2	М 109 – Инвестиции в консервационни дейности за поддържане/подобряване на природозащитното състояние на видове и природни местообитания	Бозайници	1310	Дългокрил прилеп *Miniopterus schreibersii*	* (962,5455676)
BG0000113	Витоша	F2	М 109	Бозайници	1307	Остроух нощник *Myotis blythii*	* (2976,484273)
BG0000113	Витоша	F2	М 109	Бозайници	1324	Голям нощник *Myotis myotis*	2976,484273
BG0000113	Витоша	F2	М 109	Земноводни	1171	Голям гребенест тритон *Triturus karelinii - (Triturus*	1573,458416

						cristatus - Гребенест тритон karelinii)	
BG0000617	Река Палакария	F2	M 109	Земнов одни	1171	Голям гребенест тритон *Triturus karelinii - (Triturus cristatus - Гребенест тритон karelinii)*	2151,450087
BG0001307	Плана	F2	M 109	Земнов одни	1171	Голям гребенест тритон *Triturus karelinii - (Triturus cristatus - Гребенест тритон karelinii)*	217,1368418
BG0000308	Верила	F2	M 109	Земнов одни	1171	Голям гребенест тритон *Triturus karelinii - (Triturus cristatus - Гребенест тритон karelinii)*	2633,03858
						ОБЩА ПЛОЩ:	**9551,568197**

**** Важно изключение по отношение на прилепите - площите на отделните видове прилепи в рамките на една защитена зона НЕ са сумирани, а е взета най-голямата за групата прилепи площ!***

4. Допустими дейности

1. Извършване на преки консервационни дейности за видове и/или местообитания, докладвани в неблагоприятно-незадоволително състояние;
2. Изграждане/реконструкция/рехабилитация на инфраструктура, пряко необходима за подобряване на природозащитното състояние на видове и/или местообитания, докладвани в неблагоприятно-незадоволително състояние.

Посочените дейности не са изчерпателни. Окончателните допустими дейности за проектите, подавани в рамките на стратегия за ВОМР, ще бъдат част от указанията на УО за по чл. 37, ал. 1 по ПМС 161/2016 г.

	Допустимите дейности по подхода ВОМР, за които кандидати от територията на МИГ могат да получат финансиране при одобрение на проектните им предложения по ОПОС 2014 – 2020 г. са дейности, които ще доведат до подобряване на природозащитното състояние на видове и/или местообитания от мрежата Натура 2000. Включените в стратегията за ВОМР дейности по ОПОС 2014 – 2020 г. трябва да имат ясен принос към изпълнение на специфичните цели на програмата и на стратегията. Включените в стратегиите дейности и техният обхват произтичат от включения в стратегиите за ВОМР анализ на територията, очертаващ необходимостта от финансиране по ОПОС 2014-2020 г. и отговарят на целите на стратегията. ***Бележка**: Кандидатите с проектни предложения към стратегия за ВОМР може да включат недопустими дейности, при условие че не предвиждат те да бъдат финансирани от ОПОС 2014-2020 г., тъй като разходите за изпълнението на тези дейности са недопустими то следва да бъдат посочени като такива в бюджетите на проектните предложения.* **5. Допустими получатели** ➢ *Юридически лица с нестопанска цел, регистрирани по Закона за юридическите лица с нестопанска цел за осъществяване на обществено-полезна дейност със седалище и адрес на управление на територията на МИГ САМОКОВ.* ➢ *Община Самоков.* **МИГ не е допустим получател.** ***Бележка**: В насоките за кандидатстване по ОПОС 2014 – 2020 г. се използва терминът „допустим кандидат“. Този термин е еквивалентен на термина „допустим получател“.* **<u>6. Допустими разходи</u>** I РАЗХОДИ ЗА СМР II РАЗХОДИ ЗА МАТЕРИАЛНИ АКТИВИ III РАЗХОДИ ЗА НЕМАТЕРИАЛНИ АКТИВИ IV РАЗХОДИ ЗА УСЛУГИ V РАЗХОДИ ЗА ТАКСИ VI РАЗХОДИ ЗА МАТЕРИАЛИ VII РАЗХОДИ ЗА ПЕРСОНАЛ VIII РАЗХОДИ ЗА ПРОВЕЖДАНЕ И УЧАСТИЕ В МЕРОПРИЯТИЯ IX НЕПРЕКИ РАЗХОДИ X НЕВЪЗСТАНОВИМ ДДС XI НЕДОПУСТИМИ РАЗХОДИ Конкретните допустими за финансиране разходи ще бъдат допълнително определени в насоките за кандидатстване, част „условия за кандидатстване“ по ОПОС 2014 – 2020г. Изброените в настоящото указание разходи са всички категории допустими разходи от т. Бюджет на модул „Процедури“ в ИСУН 2020. В насоките за кандидатстване по ОПОС 2014 – 2020 г. могат да се заложат като

	допустими само някои от посочените в указанието разходи. При изготвяне на проектните предложения, кандидатите могат да не включат всички от допустимите разходи, заложени в насоките за кандидатстване по ОПОС 2014 – 2020 г. Кандидатите избират тези разходи, които са им необходими за постигане на целите на проектите. **7. Максимален размер на допустимите разходи за проект към СВОМР** *Максималният размер на допустимите разходи за проект е съгласно насоките за кандидатстване по ОПОС 2014 -2020 г.* Максималният размер на допустимите разходи за всяко проектно предложение зависи както от допустимите разходи в насоките, така и от избраните от кандидатите видове и/или местообитания, мерки и площта им. Окончателният размер на безвъзмездната финансова помощ се определя в административния договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ. **8. Процент на съ-финансиране** *Процентът на съ-финансиране се определя в насоките за кандидатстване по ОПОС 2014 – 2020 г.* **9. Критерии за оценка на проектите и тяхната тежест** *Подборът на проектни предложения към Стратегията за ВОМР на МИГ САМОКОВ ще се извършва съгласно методология и критерии за оценка – Приложение 3 към указания на УО на ОПОС.* *В приложение към настоящата СВОМР на МИГ САМОКОВ е представена МЕТОДОЛОГИЯ И КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНКА НА ПРОЕКТНИ ПРЕДЛОЖЕНИЯ ПО ПРОЦЕДУРИ „ПОДОБРЯВАНЕ НА ПРИРОДОЗАЩИТНОТО СЪСТОЯНИЕ НА ВИДОВЕ В МРЕЖАТА НАТУРА 2000 ЧРЕЗ ПОДХОДА ВОМР“ ПО ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ОКОЛНА СРЕДА 2014-2020 Г.”*

ОПРЧР (ЕСФ)	**5.3 ОП РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ**
	ОБЩИ УСЛОВИЯ, ПРИЛОЖИМИ ПО МЕРКИТЕ ОТ СТРАТЕГИЯТА ЗА ВОМР ОТ ОПРЧР (ЕСФ) **Допустими разходи по мерките:** *Предвидените разходи да са в съответствие* с *разпоредбите на на глава* 5. *раздел 1 от ЗУСЕСИФ,Регламент 130312013 г. Регламент 130412013 г. ,Регламент 966/2012 г. ЗУСЕСИФ, както иприложимото национално законодателство за Финансовата рамка 2014 -2020 г.* Съгласно глава 5, раздел 1 от ЗУСЕСИФ, за да бъдат допустими разходите трябва да отговарят едновременно на следните условия: - да са за дейности, определени и извършени под отговорността на съответния управляващ орган и съгласно критериите за избор на операции, одобрени от съответния комитет за наблюдение; - да са извършени от допустими по съответния приоритет на програмата бенефициенти или от техните партньори в случаите, когато са допустими съгласно критериите за избор на операции, одобрени от комитета за наблюдение; - категориите разходи да са включени в договора или в заповедта за предоставяне на финансова подкрепа; - изборът на изпълнител за реализираните дейности (услуги и/или доставки, и/или строителство) да е извършен в съответствие с действащото национално и с европейското законодателство; - за тях да е налична адекватна одитна следа, включително да са спазени разпоредбите за наличност на документите по чл. 140 от Регламент (ЕС) *N2 1303/2013* на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. за определяне на общо приложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство, и за отмяна на Регламент (ЕО) *N2 1083/2006* на Съвета (ОВ, L 347 от 20.12.2013 г.); - да са отразени в счетоводната документация на бенефициента, чрез отделни счетоводни аналитични сметки или в отделна счетоводна система; - да са извършени за съфинансирани продукти и услуги, които са реално доставени, съобразно предварително заложените в договора или в заповедта за предоставяне на финансова подкрепа изисквания; - в случаите, когато обект на финансиране са мерки и операции, попадащи в обхвата на правилата по държавните помощи, допустимостта на разходите е съобразена и с приложимите към помощта правила; - да са извършени в съответствие с принципа на доброто финансово управление в съответствие с чл. 30 на Регламент (ЕС, ЕВРАТОМ) *N2*

	966/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 г. относно финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза, и за отмяна на Регламент (ЕО, ЕВРАТОМ) *N2 1605/2002* на Съвета (ОВ, L 298 от 26.10.2012 г.). **Недопустими разходи** - разходи, финансирани по друга операция, програма или каквато и да е друга финансова схема, произлизаща от националния бюджет, от бюджета на Общността или от друга донорска програма; - глоби, финансови санкции и разходи за разрешаване на спорове; - комисионите и загубите от курсови разлики при обмяна на чужда валута; - данък върху добавената стойност, освен когато не е възстановим; - закупуване на дълготрайни материални активи - втора употреба; - разходите за гаранции, осигурени от банка или от друга финансова институция, с изключение на разходите по финансови инструменти. - лихви по дългове, с изключение на свързани с безвъзмездна финансова помощ, предоставени под формата на лихвени субсидии или субсидии за гаранционни такси; - субсидиране на лихва по одобрени схеми за държавни помощи и разноските за финансови - транзакции; - разходи за закупуване на инфраструктура, земя и недвижимо имущество; - разходи за консултантски услуги, свързани с подготовката и/или попълването на документите за кандидатстване за финансова подкрепа. На основание чл. 57, ал. 2 от ЗУСЕСИФ не са допустими разходи за проекти или дейности, които са физически завършени или изцяло осъществени преди подаването на формуляра за кандидатстване от бенефициента, независимо дали всички свързани плащания са извършени от него. **Режим на минимална помощ** Мерките по Стратегията от ОП РЧР ще се изпълняват в съответствие с правилата за минимална помощ (правилото de minirnis) по смисъла на Регламент (ЕС) .*NQ* 1407/2013 на Комисията от 18 декември 2013 г. относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) към помощта de minimis, публикуван в Официален вестник на ЕС L 352 от 24.12.2013 г. Размерът на финансовата помощ, която се предоставя за дейност е стойността на действителните разходи, реално извършени, платени и доказани с разходо оправдателни и платежни документи, но не повече от еквивалента на 200 000 евро /за предприятията с дейност в сектора на автомобилните товарни превози – 100 000 евро/ за период от три последователни данъчни години. По отношение на недопускане на двойно финансиране с мерки от ПРСР и Оперативните програми - ОПРР, ОПНОИР, ОПИК и ОПОС е задължително следването на демаркацията с тези програми, както е описана в раздел 8 на ОП РЧР 2014- 2020 г. *При промяна в установените условия за прилагане на даден инвестиционен приоритет в ОП РЧР, то тези променени условия автоматично се прилагат и за мерките в Стратегията за ВОМР на МИГ.*

	ОБЩИ ИЗИСКВАНИЯ КЪМ КАНДИДАТИТЕ: - Да отговарят на изискванията за предоставяне на минимални помощи, в съответствие с приложимото законодателство; - Да разполагат с финансов капацитет, който се оценява по предоставена от УО на ОП РЧР методика за оценка на финансовия капацитет; - Когато кандидатът е община и тя кандидатства с партньор/и или партньор по проекта е община, тя трябва да представи Решение на Общинския съвет за подаване на проектно предложение по конкретната процедура и Решение на Общинския съвет за одобряване на споразумение за общинско сътрудничество с партньора за кандидатстването по проекта, съгласно чл. 59 и сл. от ЗМСМА; Кандидатите могат да участват в партньорство в зависимост от спецификата на обявената мярка.

Мярка 1.1.1.1-3. **„Достъп до заетост за търсещите работа и неактивните лица, трайно безработни и лица, отдалечени от пазара на труда, чрез местни инициативи за заетост“ (ОП РЧР, ПО1, ИП 1 и ИП3)**	**1. <u>Съответствие на мярката с инвестиционен/ни приоритет/и на програмата и приноса ѝ към определена специфична цел/и от ОПРЧР;</u>** Мярката предвижда въздействие по отношение на различни групи безработни и неактивни лица от територията на МИГ – Самоков – и по този начин ще допринесе за постигане на специфичните цели на **ИП 1** и **инвестиционен приоритет 3** на Приоритетна ос 1: „Подобряване достъпа до заетост и качеството на работните места“, от Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ за периода 2014-2020 година, и ще допринесе за постигането на следните специфични цели: 1. **По инвестиционен приоритет 1**: „Достъп до заетост за търсещите работа и неактивните лица, включително трайно безработни и лица, отдалечени от пазара на труда, а също и чрез местни инициативи за заетост, и подкрепа за мобилността на работната сила” от Оперативна програма „РЧР“ 2014-2020: • СЦ 1: Увеличаване броя на започналите работа безработни или неактивни лица на възраст от 30 и 54 г. включително; • СЦ 2: Увеличаване броя на започналите работа безработни или неактивни лица с ниско образование на възраст от 30 и 54 г. включително; • СЦ 3: Увеличаване броя на започналите работа безработни или неактивни лица над 54-годишна възраст. 2. **По инвестиционен приоритет 3**: „Устойчиво интегриране на пазара на труда на младите хора, в частност тези, които не са ангажирани с трудова дейност, образование или обучение, включително младите хора, изложени на риск от социално изключване, и младите хора от маргинализирани общности, включително чрез прилагане на гаранция за младежта“ • СЦ 2: Увеличаване броя на безработните младежи извън образование или обучение на възраст до 29 г. (вкл.) с основна или по-ниска образователна степен, които са завършили обучение или са включени в заетост. • СЦ 3: Увеличаване броя на включените в обучение, в заетост или в самостоятелна заетост безработни младежи извън образование или обучение на възраст до 29 г. вкл., които са със завършено средно или висше образование По линия на ЕСФ, ОП РЧР подкрепя чрез ВОМР мярката за постигане на следните **тематични цели** на ***Стратегия Европа 2020***: Насърчаване на устойчивата и качествена заетост и подкрепа за мобилността на работната сила (тематична цел 8) и Подобряване на качеството на образование и повишаване квалификацията на населението (тематична цел 10). **2. <u>Цел на конкретната мярка от СВОМР</u>** Специфична цел 1.1. **Активиране на безработни лица чрез подобряване на достъпа до заетост, местни инициативи за заетост и подкрепа за мобилността на работната сила на територията на МИГ САМОКОВ,** ПРИОРИТЕТ 1: ХОРАТА – ЧОВЕШКО РАЗВИТИЕ: Устойчива заетост, квалифицирана работна сила, повишено качество и подобрени условия на живот и бизнес”. **<u>Целева група или групи и идентифицираните техни проблеми, които мярката адресира</u>** Мярката има за цел да обхване икономически неактивни и безработни лица в

различните възрастови групи и степени на образование, както е описано по-долу, които представляват и основните групи лица с проблеми на пазара на труда:

- **Икономически неактивни лица**, извън образование и обучение, в т.ч. обезкуражени лица и търсещи работа безработни лица и групи в неравностойно положение на пазара на труда от следните възрастови групи и степени на образование: Възрастова група – от 30 и 54 г. вкл.; Възрастова група – от 30 и 54 г. вкл., но с ниско образование (под средно); Възрастова група над 54 г.
- **Икономически неактивни младежи** и търсещи работа безработни младежи: Търсещи работа безработни младежи на възраст от 15 до 29 г. вкл. с основна или по-ниска образователна степен; Търсещи работа безработни младежи от 15 до 29 г. вкл. със завършено средно или висше образование

Идентифицирани проблеми, които мярката адресира:

За 2015 г. **равнището на безработица** на територията на МИГ САМОКОВ е 20,59 %. През 2015 относителният дял на регистрираните безработни младежи до 29 г. на територията на община Самоков е 22,85 %, делът на регистрираните безработни над 55 г. през 2015 г. продължава да е висок - 16 %. Регистрираните продължително безработни лица са основната група безработни на местния пазар на труда – 43,89%. Според **професионалната и образователна структура** най-голям е делът на регистрирани **безработни без специалност** – 81,77 %, като от тях 76,47 % са с **основно или по-ниско образование**. Липсата на професия, съчетана в повечето случаи с начално или по-ниско образование, прави значителна част от безработните лица неконкурентоспособни на пазара на труда, като голяма част от тях са без квалификация и/или квалификацията им не отговаря на актуалните потребности на бизнеса и не са конкурентоспособни на пазара на труда. В тази връзка са планирани и интервенциите по настоящата мярка, чрез които да се подпомогне тяхната квалификация и преквалификация, да се осигурят обучения за придобиване на умения, езикови обучения и други форми на образование, които да благоприятстват повишаване на заетостта и интегрирането им в икономиката. (Подробно – в „Проучване и анализ на потенциала за развитие…“, раздел 2.3. Развитие на социалната сфера и човешки ресурси).

3. Допустими типове бенефициенти за изпълнение на мярката и защо са избрани тези типове бенефициенти

Община Самоков; работодатели; Неправителствени организации; *О*бучителни организации, *които имат седалище и адрес на управление на територията на община Самоков и ще осъществяват дейностите по проекта на същата територия на действие. Предоставянето на обучения за професионална квалификация трябва да се извършва от лицензирани от НАПОО ЦПО.*

Общината и работодателите ще имат възможност да осигурят заетост за лица, получили необходимата квалификация и умения. Обучителните и неправителствените организации ще имат възможност да предоставят обучения за придобиване и/или повишаване на професионална квалификация, ключови компетентности на безработните и икономически неактивните лица.

4. Иновативни подходи при решаването на идентифицираните проблеми на целевите групи, вкл. иновативни за територията подходи

Ползвайки интервенциите по мярката по ***ПО1, Инвестиционни приоритети 1 и 3***,

	се създават допълнителни възможности за прилагане на иновативни местни инициативи за решаване на проблеми на пазара на труда – активиране на безработни лица, чрез подобряване на достъпа им до заетост. **Допустими дейности, конкретно необходими за реализация на мярката** **Примерни допустими дейности ОБЩИ за двата инвестиционни приоритета по мярката:** • Предоставяне на обучение за повишаване на професионалната квалификация или придобиване на нова; • Предоставяне на обучение за придобиване и усъвършенстване на ключови компетентности; • Осигуряване на заетост след предоставяне на обучение; • Осигуряване на обучение по време на работа (чиракуване) и стажуване; • Предоставяне на стимули за насърчаване на географската мобилност с цел работа на търсещи работа лица от целевите групи по мярката; • Предоставяне на стимули на работодатели за наемането на безработни лица от целевите групи по мярката; **Примерни допустими дейности, СПЕЦИФИЧНИ само за ИП 3:** • Дейности за активиране на икономически неактивни младежи, които не са в образование или обучение, за включването им на пазара на труда, в т.ч. информационни кампании и събития, ателиета за търсене на работа и др.; • Обучения по предприемачество; • Предоставяне на обучения за придобиване на предприемачески, управленски и бизнес умения; • Подпомагане разработването на бизнес идеи и насочване към финансиращи програми за стартиращи предприемачи, в т.ч. по ОП РЧР. **5. Бюджет на мярката; интензитет на финансовата помощ; финансови параметри за проектите (минимална и максимална стойност), допустими разходи** **Бюджет на мярката в СВОМР:** 391 160,00 лева (200 000 евро). **Финансови параметри за проектите:** • **Минималният размер** на общите допустими разходи за един проект е 97 790 лева (50 000 евро). • **Максималният размер** на общите допустими разходи за един проект е 391 160 лева (200 000 евро). **Интензитет на финансовата помощ:** Максималният интензитет на помощта е до 100% от общата стойност на допустимите разходи. **Допустими разходи:описани в общите условия за мерките по ОПРЧР по-горе.** **6. Критерии за избор на проекти** При избора на проекти към СВОМР по мярката ще се прилагат актуалните критерии за оценка на проектни предложения, одобрени от КН на ОПРЧР. Разпределението и точкуването на критериите за оценка в рамките на всеки от разделите ще бъде определено в процеса на разработване на насоките за кандидатстване към

	одобрените стратегии, съгласно Указанията на УО на ОП РЧР.

Критерии	Скала на оценка	Максимален брой точки
1. Оперативен капацитет		**10**
1.1 Опит на кандидата и партньора/партньорите в управлението на проекти и/или опит в изпълнение на дейности, като тези включени в проектното предложение[1] през последните 5 години		
А Опит на кандидата в управлението на проекти и/или опит в изпълнение на дейности, като тези включени в проектното предложение през последните 5 години		
1.1. Б Опит на партньора/партньорите в управлението на проекти и/или опит в изпълнение на дейности, подобни на тези включени в проектното предложение[2] през последните 5 години		
1.2. Опит на законния представител на кандидата (управител, прокурист и др.)/собственика на капитала на организацията в организация, управление/изпълнение на проекти на проекти и/или в дейности като тези, включени в проектното предложение и/или управленски опит.		
2. Съответствие		**15**
2.1 Описание и обосновка на целите на проекта (оценява се връзката между заложените цели и целите на процедурата, нуждите на целевите групи, както и предвидените резултати)		
2.2 Описание на целевите групи по проекта и техните нужди		
3. Методика и организация		**30**
3.1 Съответствие на дейностите с целите и очакваните резултати		
3.2 Яснота на изпълнение на дейностите		
4. Бюджет и ефективност на разходите - Ефективност, ефикасност и икономичност на разходите и структурираност на бюджета		**15**
5. Допълнителни специфични критерии		**30**
5.1. Проектът предвижда минимум 50 % от целевата група да е съставена от безработни младежи до 29 г. вкл. и/или безработни лица на възраст над 54 г.		**15**
5.2.Кандидатът извършва дейност в и/или планира разкриване на дейност в някои от приоритетните сектори за територията: Преработвателна промишленост; секторите, създаващи „зелени работни" места; секторите с т.нар. „бели" места – социалните и здравните услуги		**15**
ОБЩ, МАКСИМАЛЕН БРОЙ ТОЧКИ		**100**

7. Режим на минимални помощи: описани в ОБЩИ УСЛОВИЯ за мерките по ОПРЧР по-горе

[1] Оценката по т.1.1 се формира като средно аритметична оценка между оценките по т. 1.1 А и т. 1.1 Б. В случай че не е предвидено участието на партньор по проекта, се взима само оценката по т. 1.1 А

[2] В случай че са включени повече от един партньор, оценката се формира като средно аритметична от оценките на всеки партньор.

Мярка 1.2.1.6. **„Подобряване на равния достъп до възможностите за учене през целия живот за всички възрастови групи, включително чрез професионална ориентация и валидиране на придобитите компетенции“ (ОП РЧР, ПО1, ИП 6)**	**1. <u>Съответствие на мярката с инвестиционен/ни приоритет/и на програмата и приноса ѝ към определена специфична цел/и от ОПРЧР;</u>** **МИГ САМОКОВ Приоритетна ос 1:** „Подобряване достъпа до заетост и качеството на работните места“, **Инвестиционен приоритет 6:** „Подобряване на равния достъп до възможностите за учене през целия живот за всички възрастови групи във формален, неформален и неофициален вид, осъвременяване на познанията, уменията и компетенциите на работната ръка, както и насърчаване на гъвкави процеси на учене, включително чрез професионална ориентация и валидиране на придобитите компетенции”. Мярката допринася за изпълнение на специфичните цели на ИП 6 от ПО1, а именно: • Увеличаване броя на заетите лица над 54 години с придобита и/или подобрена професионална квалификация и/или ключови компетентности(СЦ 1 на ИП 6); • Увеличаване броя на заетите лица със средно и по-ниско образование, придобили нови знания и умения (СЦ 2 на ИП 6); • Увеличаване броя на заетите лица, работещи в сектори, основаващи се на знанията, високите технологии и ИКТ, екологосъобразната икономика, „белия” сектор и сектора на персоналните услуги, преработвателната промишленост с по-висока добавена стойност на труда, творческия и културния сектори, подобрили своите знания и умения с подкрепата на ОП РЧР (СЦ 3 на ИП6). Мярката е разработена в пълно съответствие със специфичните цели на ИП 6 от ПО 1 на ОП РЧР, допустимите целеви групи и бенефициенти, като нейното включване в Стратегията за ВОМР, както и обхвата на допустимите дейности, произтичат от идентифицираните потребности и нужди на местната общност в социално-икономическия анализ на територията, извършен въз основа на наличните статистически данни и допълнително проучване на потребностите. По линия на ЕСФ, ОП РЧР допринася чрез мярката от СВОМР за постигане на следните тематични цели на **Стратегия Европа 2020**, към които ЕСФ има принос, а именно: Насърчаване на устойчивата и качествена заетост и подкрепа за мобилността на работната сила (тематична цел 8 – в рамките на приоритетна ос 1); Подобряване на качеството на образование и повишаване квалификацията на населението (тематична цел 10 – в рамките на приоритетна ос 1). **2. <u>Цел на конкретната мярка от СВОМР</u>** Специфична цел 1.2. **Осигуряване на разнообразни форми за включване на трудоспособното население в учене през целия живот и удовлетворяване изискванията на бизнеса за адекватно квалифицирана работна сила на територията на МИГ САМОКОВ** (ОП РЧР, ПО1, ИП 6) на ПРИОРИТЕТ 1: „ХОРАТА – ЧОВЕШКО РАЗВИТИЕ: Устойчива заетост, квалифицирана работна сила, повишено качество и подобрени условия на живот и бизнес. **3. <u>Целева група или групи и идентифицираните техни проблеми, които мярката адресира</u>** **<u>Целеви групи</u>** - **Заети лица, в т.ч. наети и самостоятелно заети лица, на възраст над 54 години** (ИП 6,СЦ 1). - **Заети лица, в т.ч. наети и самостоятелно заети лица, със средно и по-ниско образование** (ИП 6, СЦ 2).

	- **Заети лица, в т.ч. наети и самостоятелно заети лица, заети в посочените сектори: преработвателната промишленост с по-висока добавена стойност на труда, творческия и културния сектори, екологосъобразната икономика, „белия" сектор и сектора на персоналните услуги,** (ИП6, СЦ 3). **<u>Идентифицирани проблеми, които мярката адресира:</u>** Растежът и конкурентоспособността на стопанския сектор от територията на МИГ САМОКОВ се ограничават от **недоброто съответствие между потребностите на бизнеса от квалифицирана работна ръка** и предлагането на пазара на труда, особено **хора с квалификации и знания за новите производствени технологии**. От друга страна, предприятията от територията **не инвестират достатъчно във въвеждане на новаторски подходи и прилагане на добри практики**, насочени към подобряване на качеството на работната сила. Тези ограничения водят и до ниска иновационна активност и слабо технологично развитие. За преодоляване на тези ограничения и проблеми ще допринесат планираните интервеции по настоящата мярка.. **4. <u>Допустими типове бенефициенти за изпълнение на мярката и защо са избрани тези типове бенефициенти</u>** ***Допустими типове бенефициенти / получатели:*** - Работодатели; Сдружения от работодатели (клъстери); Самостоятелно заети лица; Образователни и обучителни организации и институции (*предоставянето на обучения за професионална квалификация трябва да се извършва само от лицензирани от НАПОО центрове за професионално обучение*); Структури на социални партньори; Неправителствени организации, *които имат седалище и адрес на управление на територията на действие на МИГ САМОКОВ и ще осъществяват дейностите по проекта на същата територия на действие.* Работодателите, техните сдружения и самостоятелно заетите лица ще имат възможност да осигурят повишаване на квалификацията и уменията на работещи лица, включително чрез учене през целия живот. Обучителните и неправителствените организации ще имат възможност да предоставят обучения за придобиване и/или повишаване на професионална квалификация, ключови компетентности на безработните и икономически неактивните лица. **5. <u>Иновативни подходи при решаването на идентифицираните проблеми на целевите групи, вкл. иновативни за територията подходи</u>** Ползвайки интервенциите по мерките, включени в Стратегията за ВОМР на МИГ по ***Приоритетна ос 1, Инвестиционен приоритет 6***, се създават допълнителни възможности на местно ниво за прилагане на иновативни инициативи и политики за решаване на социално-икономическите проблеми - за повишаване на капацитета и качеството на работната сила, комбинирано с улеснен достъп до форми на учене през целия живот. До момента на територията на община Самоков подобна възможност не е съществувала, тоест мярката е иновативна за територията на МИГ САМОКОВ. **6. <u>Допустими дейности, конкретно необходими за реализация на мярката</u>** ***Примерни допустими дейности:*** • Предоставяне на обучение за повишаване на професионалната квалификация и/ или за придобиване на нова;

- Предоставяне на обучение за придобиване на ключови компетентности;
- Осигуряване на достъп до продължаващо обучение с цел по-добра професионална реализация и повишена професионална подготовка на кадрите;
- Осигуряване на достъп до иновативни форми за учене през целия живот;
- Разработването и внедряване на системи за съобразено с нуждите на работодателите обучение на заети лица, отговарящи на високи стандарти за качество;
- Подкрепа за практики, насочени към адаптиране на знанията и уменията на заетите към реалните нужди на пазара на труда и на ниво предприятие, в т.ч. при въвеждане на нови, „зелени" и по-ресурсно ефективни технологии;
- Въвеждане на обучителни методи и програми, основани на практиката, за повишаване знанията, уменията и компетенциите на заетите съобразно нуждите на пазара на труда;
- Подкрепа за реализация на стратегии за учене през целия живот за работната сила, в сътрудничество със социалните партньори, включително обучения и развиване на умения, надграждане на преносими компетенции, като чужди езици, дигитални компетенции, предприемачество и др.

7. <u>Бюджет – интензитет на финансовата помощ; финансови параметри за проектите, допустими разходи</u>

<u>Бюджет на мярката в СВОМР:</u> 312 928,00 лева (160 000 евро)

<u>Финансови параметри за проектите:</u>

- **Минималният размер** на общите допустими разходи за един проект е 97 790 лева (50 000 евро).
- **Максималният размер** на общите допустими разходи за един проект е 312 928,00 лева (160 000 евро).

<u>Интензитет на финансовата помощ:</u> Максималният интензитет на помощта е до 100% от общата стойност на допустимите разходи.

<u>Допустими разходи:</u>описани в общите условия за мерките по ОПРЧР по-горе.

8. <u>Критерии за избор на проекти</u>

При избора на проекти към СВОМР по мярката ще се прилагат актуалните критерии за оценка на проектни предложения, одобрени от КН на ОПРЧР. Разпределението и точкуването на критериите за оценка в рамките на всеки от разделите ще бъде определено в процеса на разработване на насоките за кандидатстване към одобрените стратегии, съгласно Указанията на УО на ОП РЧР.

Критерии	Скала на оценка	Максимален брой точки
1. Оперативен капацитет		**10**
1.1 Опит на <u>кандидата и партньора/партньорите</u> в управлението на проекти и/или <u>опит в изпълнение на дейности, като тези включени в проектното предложение</u>[3] през последните 5 години		

[3] Оценката по т.1.1 се формира като средно аритметична оценка между оценките по т. 1.1 А и т. 1.1 Б. В случай

	А Опит на кандидата в управлението на проекти и/или опит в изпълнение на дейности, като тези включени в проектното предложение през последните 5 години		
	1.1. Б Опит на партньора/партньорите в управлението на проекти и/или опит в изпълнение на дейности, подобни на тези включени в проектното предложение[4] през последните 5 години		
	1.2. Опит на законния представител на кандидата (управител, прокурист и др.)/собственика на капитала на организацията в организация, управление/изпълнение на проекти на проекти и/или в дейности като тези, включени в проектното предложение и/или управленски опит.		
	2. Съответствие		**15**
	2.1 Описание и обосновка на целите на проекта (оценява се връзката между заложените цели и целите на процедурата, нуждите на целевите групи, както и предвидените резултати)		
	2.3 Описание на целевите групи по проекта и техните нужди		
	3. Методика и организация		**30**
	3.3 Съответствие на дейностите с целите и очакваните резултати		
	3.4 Яснота на изпълнение на дейностите		
	4. Бюджет и ефективност на разходите - Ефективност, ефикасност и икономичност на разходите и структурираност на бюджета		**15**
	5. Допълнителни специфични критерии		**30**
	5.1. Проектът предвижда минимум 50 % от целевата група да е съставена от заети лица, в т.ч. наети и самостоятелно заети лица, на възраст над 54 години		**15**
	5.2. Иновативност - въвеждане на нови за територията практики в управлението на човешките ресурси в предприятието		**15**
	ОБЩ, МАКСИМАЛЕН БРОЙ ТОЧКИ		**100**

9. **Режим на минимални помощи: описани в ОБЩИ УСЛОВИЯ за мерките по ОПРЧР по-горе**

че не е предвидено участието на партньор по проекта, се взима само оценката по т. 1.1 А

[4] В случай че са включени повече от един партньор, оценката се формира като средно аритметична от оценките на всеки партньор.

Мярка 1.3.2.3. **По-добра грижа за хора с увреждания и хора над 65 г. в невъзможност за самообслужване чрез осигуряване на достъп до услуги за социално включване и здравеопазване (ОП РЧР, ПО2, ИП 3)**	**1. <u>Съответствие на мярката с приоритетите на програмата, в т.ч. цел на мярката и приноса ѝ към определена специфична цел от ОПРЧР</u>** Мярката допринася за изпълнение на и е в съответствие със **Специфична цел 1** на **Инвестиционен приоритет 3**: Повишаване на достъпа до услуги, които са на достъпна цена, устойчиви и висококачествени, включително здравни и социални услуги от общ интерес на **Приоритетна ос 2 „Намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване”** от Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ за периода 2014-2020, ***Специфична цел 1: Подобряване на достъпа на хора с увреждания и хора над 65 г. в невъзможност за самообслужване до услуги за социално включване и здравеопазване*** Настоящата мярка от СВОМР допринася и за постигане на следната тематична цел на Стратегия Европа 2020, към която ЕСФ има принос: **Насърчаване на социалното приобщаване и намаляване на бедността (тематична цел 9 – в рамките на приоритетна ос 2);** Мярката ще допринесе и за постигане на целите на основните стратегически документи: Национална стратегия за намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване 2020 г., „Националната стратегия за дългосрочна грижа”. Мярката ще допринесе и за постигане на целите на Общинската стратегия за социални услуги на община Самоков 2014-2020, по-конкретно Обща цел 3 **-** Създаване на условия за социално включване и интегриране на максимален брой хора от общностите в неравностойно положение, уязвимите групи и индивиди в областта, Специфична цел 3.2. Подобряване качеството на живот на стари хора, които са в невъзможност да се справят сами с живота си. **2. <u>Цел на конкретната мярка от СВОМР</u>** Мярката е насочена към постигане на Специфична цел **1.3. Повишаване качеството на живот на уязвими групи от населението – хора с увреждания и хора над 65 г. в невъзможност за самообслужване** на ПРИОРИТЕТ 1: „ХОРАТА – ЧОВЕШКО РАЗВИТИЕ: Устойчива заетост, квалифицирана работна сила, повишено качество и подобрени условия на живот и бизнес“ от Стратегията за ВОМР на МИГ - Самоков. **Териториален обхват:** територията на МИГ (от община Самоков) **3. <u>Целева група или групи и идентифицираните техни проблеми, които мярката адресира</u>** ***Целеви групи:*** Хора с увреждания; Хора над 65 г. в невъзможност за самообслужване; Възрастни в риск; **<u>Идентифицирани проблеми, които мярката адресира:</u>** Застаряването на населението поражда комплексни негативни тенденции; Идентифицираните в анализа уязвими групи на самотните възрастни хора над 65 години и хората с увреждания, които живеят в селата на община Самоков (точка 2.3. Развитие на социалната сфера и човешки ресурси от Проучване и анализ на потенциала за развитие и на силните и слабите страни, възможностите и заплахите на територията на община Самоков) се сблъскват с редица проблеми и имат следните потребности: здравословни проблеми, невъзможност да организират самостоятелно бита си и ежедневните си дейности, както и липса на социални контакти. Особено уязвими са самотните възрастни хора над 65 години и хората с

	увреждания, самотно живеещи в селата на общината, отдалечени от предлаганите в общинския център социални и здравни услуги, и лишени от социални контакти и пълноценен живот. Предвид демографската ситуация и ясно изразената тенденция на застаряване на населението на територията на общината, и обезлюдяването на селата, потребностите от специално насочени индивидуални услуги за възрастните хора и хората с увреждания от малките населени места са ясно изразени. **4. <u>Допустими типове бенефициенти за изпълнение на мярката и защо са избрани тези типове бенефициенти</u>** Неправителствени организации; Доставчици на социални услуги; Доставчици на здравни услуги; Община Самоков; Регистрирани поделения на вероизповеданията; *които имат седалище и адрес на управление на територията на действие на МИГ - Самоков и ще осъществяват дейностите по проекта на същата територия на действие.* Община Самоков като институция има богат опит в прилагането и изпълнението на социални услуги в общността. Доставчиците на социални услуги, НПО, доставчиците на здравни услуги също ще могат да се включат активно при реализацията на дейности. Обучителните организации ще предоставят услуги по обучения за повишаване на квалификацията на персонала. **5. <u>Иновативни подходи при решаването на идентифицираните проблеми на целевите групи, вкл. иновативни за територията подходи</u>** Ползвайки интервенциите по настоящата мярка, включена в Стратегията за ВОМР на МИГ САМОКОВ по ***Приоритетна ос 2, Инвестиционен приоритет 3***, се осигурява възможност за прилагане на иновативен за територията подход – осигуряване на комплексни грижи за хората с увреждания и възрастните хора над 65 г. от малките населени места на територията, като нуждите на „отделния човек" са поставени в центъра, в контекста на изведените в териториалния анализ потребности на местната общност. До момента на територията на община Самоков подобна услуга и грижи с комплексен характер в малките населени места не са прилагани, тоест мярката е иновативна за територията на МИГ – Самоков. **6. <u>Допустими дейности, конкретно необходими за реализация на мярката</u>** **От бенефициентите по тази мярка се изисква поемане на ангажимент за осигуряване на устойчивост за дейностите и услугите, които ще получат подкрепа в проектните предложения по тази мярка.** ***Примерни допустими дейности:*** • Предоставяне на подкрепящи услуги, в т.ч. интегрирани междусекторни услуги в общността или в домашна среда; • Услуги за възрастни хора (включително самотно живеещи хора над 65 г. в невъзможност за самообслужване) и за хора с увреждания и други уязвими групи от населението; • Осигуряване на необходимите ресурси и услуги за премахване на институционалния модел на грижа за възрастните хора и хората с

увреждания чрез създаване на мрежа от социални и междусекторни услуги в общността;

- Подобряване достъпа до здравеопазване и промоция на здравето, в т.ч. чрез целеви действия, насочени към уязвими групи – самотно живеещи хора над 65 г. в невъзможност за самообслужване и хора с увреждания;
- Местни социални дейности за социално включване.

7. Бюджет – интензитет на финансовата помощ; финансови параметри за проектите, допустими разходи

Бюджет на мярката в СВОМР: 371 602,00 лева (190 000 евро)

Финансови параметри за проектите:

- **Минималният размер** на общите допустими разходи за един проект е 97 790 лева (50 000 евро).
- **Максималният размер** на общите допустими разходи за един проект е левовата равностойност на 371 602,00 лева (190 000 евро).

Интензитет на финансовата помощ: Максималният интензитет на помощта е до 100% от общата стойност на допустимите разходи.

Допустими разходи:описани в общите условия за мерките по ОПРЧР по-горе.

8. Критерии за избор на проекти

При избора на проекти към СВОМР по мярката ще се прилагат актуалните критерии за оценка на проектни предложения, одобрени от КН на ОПРЧР. Разпределението и точкуването на критериите за оценка в рамките на всеки от разделите ще бъде определено в процеса на разработване на насоките за кандидатстване към одобрените стратегии, съгласно Указанията на УО на ОП РЧР.

Критерии	Скала на оценка	Макси-мален брой точки
1. Оперативен капацитет		**10**
1.1 Опит на кандидата и партньора/партньорите в управлението на проекти и/или опит в изпълнение на дейности, като тези включени в проектното предложение[5] през последните 5 години		
А Опит на кандидата в управлението на проекти и/или опит в изпълнение на дейности, като тези включени в проектното предложение през последните 5 години		
1.1. Б Опит на партньора/партньорите в управлението на проекти и/или опит в изпълнение на дейности, подобни на тези включени в проектното предложение[6] през последните 5 години		
1.2. Опит на законния представител на кандидата (управител, прокурист и др.)/собственика на капитала на организацията в		

[5] Оценката по т.1.1 се формира като средно аритметична оценка между оценките по т. 1.1 А и т. 1.1 Б. В случай че не е предвидено участието на партньор по проекта, се взима само оценката по т. 1.1 А

[6] В случай че са включени повече от един партньор, оценката се формира като средно аритметична от оценките на всеки партньор.

	организация, управление/изпълнение на проекти на проекти и/или в дейности като тези, включени в проектното предложение и/или управленски опит.		
	2. Съответствие		**15**
	2.1 Описание и обосновка на целите на проекта (оценява се връзката между заложените цели и целите на процедурата, нуждите на целевите групи, както и предвидените резултати)		
	2.4 Описание на целевите групи по проекта и техните нужди		
	3. Методика и организация		**30**
	3.5 Съответствие на дейностите с целите и очакваните резултати		
	3.6 Яснота на изпълнение на дейностите		
	4. Бюджет и ефективност на разходите - Ефективност, ефикасност и икономичност на разходите и структурираност на бюджета		**15**
	5. Допълнителни специфични критерии		**30**
	5.1. Брой представители на целевите групи, които ще се възползват от предвидените за предоставане услуги - до 5 души – 5 точки - от 6 до 20 души - 10 точки - над 21 души- 15 точки		**15**
	5.2. Брой населени места от територията, обхванати от проекта - 1 населено място – 2 точки - 2 населени места – 5 точки - 3 и повече населени места – 10 точки		**10**
	5.3. Иновативност на планираните услуги за територията на МИГ САМОКОВ		**5**
	ОБЩ, МАКСИМАЛЕН БРОЙ ТОЧКИ		**100**

9. **Режим на минимални помощи:** описани в ОБЩИ УСЛОВИЯ за мерките по ОПРЧР по-горе

Мярка 3.3.1.7. **Приспособяване на работниците, предприятията и предприемачите към промените (ОП РЧР, ПО1, ИП7)**	**1. <u>Съответствие на мярката с приоритетите на програмата, в т.ч. цел на мярката и приноса ѝ към определена специфична цел от ОПРЧР</u>** **МИГ САМОКОВ Приоритетна ос 1: „Подобряване достъпа до заетост и качеството на работните места“, Инвестиционен приоритет 7** „Приспособяване на работниците, предприятията и предприемачите към промените”. Мярката допринася за изпълнение на специфичната цел на **Инвестиционен приоритет 7** „Приспособяване на работниците, предприятията и предприемачите към промените” от Приоритетна ос 1: „Подобряване достъпа до заетост и качеството на работните места“ и за постигане на трите му специфични цели, а именно: • Увеличаване броя на обхванатите заети в предприятията с въведени нови системи, практики и инструменти за развитие на човешките ресурси и подобряване на организацията и условията на труд. Мярката е разработена в пълно съответствие със специфична цел на ИП 7 от ПО 1 на ОП РЧР, допустимите целеви групи и бенефициенти, като нейното включване в Стратегията за ВОМР, както и обхвата на допустимите дейности, произтичат от идентифицираните потребности и нужди на местната общност в социално-икономическия анализ на територията, извършен въз основа на наличните статистически данни и допълнително проучване на потребностите. По линия на ЕСФ, ОП РЧР допринася чрез мярката от СВОМР за постигане на следните тематични цели на Стратегия Европа 2020: Насърчаване на устойчивата и качествена заетост и подкрепа за мобилността на работната сила (тематична цел 8). **2. <u>Цел на конкретната мярка от СВОМР</u>** Специфична цел 3.3.**Устойчива заетост на територията на МИГ САМОКОВ, чрез подкрепа на бизнеса за приспособяване на работниците, предприятията и предприемачите към промените (ОП РЧР, ПО1, ИП7)** на ПРИОРИТЕТ 3: „БИЗНЕСА – Устойчиво развитие на разнообразен бизнес с висока добавена стойност, осигуряващ устойчива заетост и доходи на населението от СВОМР на МИГ САМОКОВ” **3. <u>Целева група или групи и идентифицираните техни проблеми, които мярката адресира</u>** - Заети лица, в т.ч. наети и самостоятелно заети лица; - Работодатели. **<u>Идентифицирани проблеми, които мярката адресира:</u>** • Констатирани са потребности от подобряване на работната среда в предприятията на територията на МИГ САМОКОВ; • Застаряването на населението на територията на МИГ САМОКОВ поражда комплексни негативни тенденции, влияещи върху пазара на труда и неговото функциониране: o количеството, качеството и производителността на труда, следователно и върху конкурентоспособността на местния бизнес; o слаба адаптивност на работната ръка към промените и пригодността за

	заетост на по-възрастните работещи; • Реалният бизнес не инвестира достатъчно в човешките ресурси и е слабо нивото на въвеждане на новаторски подходи, гъвкави форми на заетост и прилагане на добри практики, насочени към подобряване на качеството на работната сила; • Налице е несъответствие между търсене и предлагане на пазара на труда, което изисква адаптиране на работната сила към променящите се изисквания за умения и компетенции. • Потребност от обучение на управленския персонал в бизнеса на територията с оглед увеличаване на конкурентоспособността на предприятията на фона на необходимото адаптиране към промените. (Повече информация – в „Проучване и анализ на потенциала за развитие…“, раздели 2.1. Обща характеристика и макроикономика и 2.3. Развитие на социалната сфера и човешки ресурси) **4. <u>Допустими типове бенефициенти за изпълнение на мярката и защо са избрани тези типове бенефициенти</u>** Работодатели; Сдружения от работодатели (клъстери); Обучителни организации; Социални партньори; Неправителствени организации; *които имат седалище и адрес на управление на територията на действие на МИГ САМОКОВ и ще осъществяват дейностите по проекта на същата територия на действие*. Работодателите и техните сдружения ще имат възможност да инвестират в усъвършенстване на системите за управление на човешките ресурси във всичките им аспекти. Обучителните и неправителствените организации и социалните партньори ще имат възможност участват като партньори. **5. <u>Иновативни подходи при решаването на идентифицираните проблеми на целевите групи, вкл. иновативни за територията подходи</u>** Прилагането на многофондова Стратегия за ВОМР от МИГ е иновативен по своята същност, териториален и интегриран подход за местно развитие, тъй като на територията на община Самоков през изтеклия програмен период (2007-2013) не е реализиран подхода ЛИДЕР, нито пък друг подход „отдолу-нагоре“. Посредством прилагане на многофондово финансиране на Стратегията за ВОМР с инструментариума на Подхода ВОМР се осигуряват нови методи и механизми за определяне и водене на целенасочена и интегрирана местна политика за съхраняване на спецификата на територията и преодоляване на наличните разнопосочни проблеми. Ползвайки интервенциите по настоящата мярка, включена в Стратегията за ВОМР на МИГ САМОКОВ по ***Приоритетна ос 1, Инвестиционен приоритет 7***, се осигурява възможност за прилагане на иновативен за територията подход – осигуряване на подкрепа на бизнеса за приспособяване на работниците, предприятията и предприемачите към промените на територията, като нуждите на „отделния човек” са поставени в центъра, в контекста на изведените в териториалния анализ потребности на местната общност. До момента стопанският сектор от територията на община Самоков не е имал достъп до подобни възможности, тоест мярката е иновативна за територията на МИГ

	САМОКОВ. **6. <u>Допустими дейности, конкретно необходими за реализация на мярката</u>** ***Примерни допустими дейности:*** • Предоставяне на обучения на работното място; • Подкрепа за практики за насърчаване професионалната и географската мобилност на заети лица; • Подкрепа за практики за въвеждане на гъвкави форми на заетост; • Подкрепа за практики за усъвършенстване на системите за управление на човешките ресурси в предприятията, с акцент върху практиките за трайно интегриране на младите хора на работното място, по-лесното съвместяване на професионалния, семейния и личния живот, както и удължаване трудовия живот на по-възрастните работници и служители; • Подкрепа за практики за въвеждане на иновативни, по-производителни и „по-зелени" модели за организация на труда в предприятията; в т.ч. за осигуряване на безопасни и здравословни условия на труда, подобряване професионалния и здравния статус на работниците и служителите, както и за подобряване на социалния климат; • Подкрепа за практики, насочени към стимулиране на защитата на трудовите, осигурителните и социалните права на работниците и служителите, равнопоставеността и равното третиране на работното място; • Подкрепа за практики, насочени към развитие на корпоративната социална отговорност; • Подкрепа на практики, насочени към борба със сивата икономика и недекларираната заетост; • Предоставяне на обучения за мениджъри на МСП и предприемачи с оглед подобряване на техните управленски и предприемачески умения. **7. <u>Бюджет – интензитет на финансовата помощ; финансови параметри за проектите, допустими разходи</u>** **<u>Бюджет на мярката в СВОМР:</u>** 410 718,00 лева (210 000 евро) **<u>Финансови параметри за проектите:</u>** • **Минималният размер** на общите допустими разходи за един проект е 97 790 лева (50 000 евро). • **Максималният размер** на общите допустими разходи за един проект е 391 160 лева (200 000 евро). **<u>Интензитет на финансовата помощ:</u>** Максималният интензитет на помощта е до 100% от общата стойност на допустимите разходи. **<u>Допустими разходи:</u>описани в общите условия за мерките по ОПРЧР по-горе.** **8. <u>Критерии за избор на проекти</u>** При избора на проекти към СВОМР по мярката ще се прилагат актуалните критерии за оценка на проектни предложения, одобрени от КН на ОПРЧР. Разпределението и точкуването на критериите за оценка в рамките на всеки от разделите ще бъде определено в процеса на разработване на насоките за

кандидатстване към одобрените стратегии, съгласно Указанията на УО на ОП РЧР.

Критерии	Скала на оценка	Макс. брой точки
1. Оперативен капацитет		**10**
1.1 Опит на кандидата и партньора/партньорите в управлението на проекти и/или опит в изпълнение на дейности, като тези включени в проектното предложение[7] през последните 5 години		
А Опит на кандидата в управлението на проекти и/или опит в изпълнение на дейности, като тези включени в проектното предложение през последните 5 години		
1.1. Б Опит на партньора/партньорите в управлението на проекти и/или опит в изпълнение на дейности, подобни на тези включени в проектното предложение[8] през последните 5 години		
1.2. Опит на законния представител на кандидата (управител, прокурист и др.)/собственика на капитала на организацията в организация, управление/изпълнение на проекти на проекти и/или в дейности като тези, включени в проектното предложение и/или управленски опит.		
2. Съответствие		**15**
2.1 Описание и обосновка на целите на проекта (оценява се връзката между заложените цели и целите на процедурата, нуждите на целевите групи, както и предвидените резултати)		
2.5 Описание на целевите групи по проекта и техните нужди		
3. Методика и организация		**30**
3.7 Съответствие на дейностите с целите и очакваните резултати		
3.8 Яснота на изпълнение на дейностите		
4. Бюджет и ефективност на разходите - Ефективност, ефикасност и икономичност на разходите и структурираност на бюджета		**15**
5. Допълнителни специфични критерии		**30**
5.1. 1. Проектът предвижда въвеждане на иновативни, по-производителни и „по-зелени" модели за организация на труда в предприятията, включително следните дейности: 1. осигуряване на безопасни и здравословни условия на труда; 2. подобряване професионалния и здравния статус на работниците и служителите; 3. подобряване на социалния климат: - За включена една от дейностите – 7 точки - За включени две от дейностите – 15 точки - За включени дейности и от трите групи – 20 точки		**20**

[7] Оценката по т.1.1 се формира като средно аритметична оценка между оценките по т. 1.1 А и т. 1.1 Б. В случай че не е предвидено участието на партньор по проекта, се взима само оценката по т. 1.1 А

[8] В случай че са включени повече от един партньор, оценката се формира като средно аритметична от оценките на всеки партньор.

	5.2. 1. Проектът предвижда мерки / дейности за трайно интегриране на младите хора (до 29 г.) на работното място и / или по-лесното съвместяване на професионалния, семейния и личния живот, както и удължаване трудовия живот на по-възрастните работници и служители		**10**
	ОБЩ, МАКСИМАЛЕН БРОЙ ТОЧКИ		**100**

9. <u>Режим на минимални помощи:</u> описани в ОБЩИ УСЛОВИЯ за мерките по ОПРЧР по-горе

ОПИК	Не се планират мерки
ПМДР (ЕФМДР)	Не се планират мерки
ОПНОИР (ЕСФ)	Не се планират мерки

6. Финансов план:

6.1. Индикативно разпределение на средствата по програми/фондове и по мерки:

Код на мярката	*Име на мярката*	*Общо за периода на стратегията*	
		лева	*%*
	Мерки, финансирани от ПРСР 2014 - 2020 г. (ЕЗФРСР)	**2933700**	**52,95%**
4.1.	Подкрепа за инвестиции в земеделски стопанства	350 000,00	6,32%
4.2.	Инвестиции в преработка/маркетинг на селскостопански продукти	410 000,00	7,40%
6.4.1.	Инвестиционна подкрепа за неземеделски дейности	510 000,00	9,20%
7.2.	Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура	980 000,00	17,69%
7.5.	Инвестиции за публично ползване в инфраструктура за отдих, туристическа инфраструктура	490 000,00	8,84%
8.6.	Инвестиции в технологии за лесовъдство и в преработката, мобилизирането и търговията на горски продукти	193 700,00	3,50%
	Мерки, които не са част от ПРСР 2014 - 2020 г. , но са включени в Регламент (ЕС) № 1305/2013 (финансирани от ЕЗФРСР)		
	Мерки, извън обхвата на мерките от Регламент (ЕС) № 1305/2013, но съответстващи на целите на регламента (финансирани от ЕЗФРСР)	**0**	**0**
	Мерки, финансирани от ОПОС 2014 - 2020 г. (ЕФРР)	**1 120 874,62**	**20,23%**
109	Мярка 109 Подобряване на природозащитното състояние на видове от мрежата Натура 2000 чрез подхода ВОМР	1 120 874,62	20,23%
	Мерки, финансирани от ОПНОИР 2014 - 2020 г. (ЕСФ)	**0**	**0**
	Мерки, финансирани от ОПРЧР (ЕСФ)	**1 486 408,00**	**26,83%**
1.1.1.1-3.	**Мярка 1.1.1.1-3.** „Достъп до заетост за търсещите работа и неактивните лица, трайно безработни и лица, отдалечени от пазара на труда, чрез местни инициативи за заетост“	391 160,00	7,06%
1.2.1.6.	**Мярка 1.2.1.6.** „Подобряване на равния достъп до възможностите за учене през целия живот за всички възрастови групи, включително чрез професионална ориентация и валидиране на придобитите компетенции“	312 928,00	5,65%
1.3.2.3.	**Мярка 1.3.2.3.** По-добра грижа за хора с увреждания и хора над 65 г. в невъзможност за самообслужване чрез осигуряване на достъп до услуги за социално включване и здравеопазване	371 602,00	6,71%
3.3.1.7.	**Мярка 3.3.1.7.** Приспособяване на работниците, предприятията и предприемачите към промените	410 718,00	7,41%
	ОБЩО ЗА ПРОЕКТИ КЪМ СТРАТЕГИЯТА ЗА ВОМР:	**5 540 982,62**	**100 %**

6.2. Финансова обосновка на бюджета и разпределението на средствата по програми и по мерки:

Разпределението на бюджета по мерките, включени в Стратегията за ВОМР е съобразено с основните цели, приоритети и специфични цели, свързани с развитието на територията, както и от потребностите, инвестиционните намерения, проектната готовност и финансовите възможности за съфинасиране на дейностите от страна на потенциалните бенефициенти, идентифицирани в хода на извършените проучвания, анализи, работни и консултативни срещи и обществени обсъждания.

	ПРСР лева	**ОПОС лева**	**ОПРЧР лева**	**Общо по приоритети лева**
ПРИОРИТЕТ 1: ХОРАТА – ЧОВЕШКО РАЗВИТИЕ	980 000,00		1 075 690,00	**2 055 690,00**
ПРИОРИТЕТ 2: ПРИРОДАТА	490 000,00	1 120 874,62		**1 610 874,62**
ПРИОРИТЕТ 3: БИЗНЕСА	1 463 700,00		410 718,00	**1 874 418,00**
ОБЩО по програми/фондове	**2 933 700,00**	**1 120 874,62**	**1 486 408,00**	**5 540 982,62**

Определянето на ресурса за всяка отделна мярка, финансирана от ПРСР 2014-2020 (ЕЗФРСР) е основано и на установените потребности и представени проектни идеи на представителите на стопанския, нестопанския и публичния сектор (Идентифициране и анализ на заинтересованите страни от разработване и изпълнение на СВОМР на територията на МИГ и за установяване на техните потребности – раздел III и раздел IV).

I. По Програма за развитие на селските райони 2014 – 2020 са планирани 6 мерки, насочени към трите приоритета:

- **Мерки от ПРСР, насочени към публична инфраструктура и подобряване на условията на живот – Приоритет 1: Хората и Приоритет 2: Природата**:
  - Мярка 7.2. Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура - 17,69% от общия бюджет на СВОМР. С оглед на идентифицираните нужди от подкрепа на публична инфраструктура и услуги на територията на МИГ, удовлетворяващи потребности на местните общности, подобряващи облика на населените места и създаващи предпоставки за повишаване на посещаемостта на територията – Приоритет 1: Хората, по подмярка 7.2 са планирани 17,69%, което е на второ място по размер на планираните средства от бюджета.
  - Мярка 7.5. Инвестиции за публично ползване в инфраструктура за отдих, туристическа инфраструктура - 8,84% от общия бюджет на СВОМР. Мярката е насочена към инфраструктурата за отдих и туризъм, приоритет 2: Природата.
- **Мерки от ПРСР, насочени към стопанския сектор – Приоритет 3: Бизнеса:**
  - Мярка 4.1. Подкрепа за инвестиции в земеделски стопанства - 6,32%
  - Мярка 4.2. Инвестиции в преработка/маркетинг на селскостопански продукти - 7,40%
  - Мярка 6.4.1. Инвестиционна подкрепа за неземеделски дейности - 9,20%
  - Мярка 8.6. Инвестиции в технологии за лесовъдство и в преработката,

мобилизирането и търговията на горски продукти - 3,50%

Селското стопанство като базисен отрасъл за територията, както и **преработката/маркетинга на селскостопанска продукция** като сектор, даващ висока добавена стойност за местната икономика, също в съвкупността си са важни за развитието на територията. Това обуславя заделянето по подмерки 4.1. и 4.2. на голямата част от ресурса, предназначен за бизнес подкрепа, за инвестиции в земеделски дейности, както и за такива, насочени към преработката/маркетинга на селскостопанска продукция – общо 13,72% от общия бюджет на Стратегията за ВОМР.

Диверсификацията на икономическите дейности на територията на МИГ САМОКОВ е от съществено значение за икономическия просперитет на територията и увеличаване на заетостта и е изведено като една от основните потребности на местната общност. Това се подкрепя с ресурс, представляващ 9,20% от общия бюджет, предвиден за подмярка 6.4.1.

Към бизнеса е насочена и подмярка 8.6. Инвестиционните намерения на потенциалните бенефициенти по отношение на допустимите дейности предполагат заделянето на 3,50% от общия ресурс по Стратегията за ВОМР.

Предвид ограниченият ресурс и в същото време – установените потребности на бизнеса в различните направланеия/сектори, се наложи въвеждането на горен ограничителен праг на размера на финасовата помощ за проект, независимо от стойността на проекта и правилата на интензитет на помощта по сътветната мярка. Считаме, че по този начин ще се реализират проекти с висока степен на инвестиционна мотивация и реалистични бизнес планове от страна на потенциалните кандидати.

II. По Оперативна програма „Околна среда“ (ЕФРР) е планирана една мярка, насочена към подобряване на природозащитното състояние на видове – Приоритет 2: Природата:

- Мярка 109 „Подобряване на природозащитното състояние на видове от мрежата Натура 2000 чрез подхода ВОМР“ - 20,23%

III. По Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ (ЕСФ) са планирани 4 мерки, общо 26,83%, насочени към Приоритет 1: Хората и Приоритет 3: Бизнеса:

- **Приоритет 1: Хората – 3 мерки:**
  - Мярка 1.1.1.1-3. „Достъп до заетост за търсещите работа и неактивните лица, трайно безработни и лица, отдалечени от пазара на труда, чрез местни инициативи за заетост“ - 7,06%
  - Мярка 1.2.1.6. „Подобряване на равния достъп до възможностите за учене през целия живот за всички възрастови групи, включително чрез професионална ориентация и валидиране на придобитите компетенции“ - 5,65%
  - Мярка 1.3.2.3. По-добра грижа за хора с увреждания и хора над 65 г. в невъзможност за самообслужване чрез осигуряване на достъп до услуги за социално включване и здравеопазване - 6,71%
- **Приоритет 3: Бизнеса: една мярка:**
  - Мярка 3.3.1.7. Приспособяване на работниците, предприятията и предприемачите към промените - 7,41%

7. План за действие, показващ как целите са превърнати в действия:

Планът за действие за изпълнение на Стратегията за ВОМР на МИГ - Самоков се базира на формулираните приоритети, цели, предизвикателства, мерките и очакваните резултати, посочени в Стратегията за Водено от общностите местно развитие (2014-2020г.). Предвидените дейности са разпределени по мерки, следващи структурата на Стратегията с предвиден срок за изпълнение на дейностите по всяка мярка. Предложеният график е индикативен, като изпълнението на дейностите по изпълнение на Стратегията за ВОМР се очаква да стартира в началото на 2018 г. с подготвителни дейности и информационни кампании. Планирано е приемите по всички мерки от СВОМР да стартират до 7-8 месеца след сключване на споразумение за изпълнението й – време, необходимо за тяхната подготовка, съгласуване и обявяване. Мерките по ПРСР биха могли да стартират първи с оглед осигуряване на достатъчно време за реализация на проектите, особено тези със строително-монтажни работи. С оглед по-ефективно и навременно договаряне и изпълнение на проектите са предвидени и резервни приеми най-късно през лятото на 2019 г. предвид крайния срок за договориране – 30.06.2020 г. Всеки от приемите / поканите ще бъде предшестван и съпроводен от информационни кампании – срещи, обучения и консултации, включително онлайн, с цел запознаване бенефициентите с условията и реда за кандидатстване. Една от важните задачи на МИГ е да консултира потенциалните бенефициенти при разработване на проектите по време на приемите. Екипът на МИГ също така ще оказва помощ при изпълнение на договорите за одобрените проекти, включително и при подготовка и подаване на заявки за плащане.

Повишаването на информираността и знанията и уменията, както и популяризиране на дейността на МИГ е друга важна задача и дейност, като ще се планират и провеждат ежегодно обучения за разработване, изпълнение и управление на проекти по различните мерки и ще се подготвят и разпространяват различни информационни материали.

ДЕЙНОСТИ	**Години**					
	2018	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
Прием и договаряне на проекти към СВОМР			**31.12**			
Изпълнение на проекти към СВОМР						**30.06**
Мониторинг и оценка на Стратегията за ВОМР		**М.О.**				**до 30.09 П.С.**
Дейности по управление и за популяризиране на СВОМР						**до 30.09**

М.О – междинна оценка ; **П.С.** – последваща оценка

Планът за действие е представен в таблицата на следващата страница.

Специфична цел	Мярка/и	Срок за изпълнение	Индикатори за изпълнение	Финансов ресурс	Отговорни институции
ПРИОРИТЕТ 1: ХОРАТА – ЧОВЕШКО РАЗВИТИЕ: Устойчива заетост, квалифицирана работна сила, повишено качество и подобрени условия на живот и бизнес на територията на МИГ САМОКОВ					
Специфична цел 1.1. Активиране на безработни лица чрез подобряване на достъпа до заетост, местни инициативи за заетост и подкрепа за мобилността на работната сила	Мярка 1.1.1.1-3. „Достъп до заетост за търсещите работа и неактивните лица, трайно безработни и лица, отдалечени от пазара на труда, чрез местни инициативи за заетост“ (ОП РЧР)	1-ви прием: 3-то тримесечие 2018 Резервен прием: 2-ро тримесечие на 2019 г.	Брой подадени и разгледани проекти Включени: Неактивни или безработни участници от 30 до 54 г.; Безработни участници от 30 до 54 г. вкл; Безработни или неактивни участници, извън образование и обучение, над 54 г.; Безработни участници до 29г. вкл.	200000 евро ОП РЧР	МИГ УО на ОП РЧР Бенефициенти
Специфична цел 1.2. Осигуряване на разнообразни форми за включване на трудоспособното население в учене през целия живот и удовлетворяване изискванията на бизнеса за адекватно квалифицирана работна сила	Мярка 1.2.1.6. „Подобряване на равния достъп до възможностите за учене през целия живот за всички възрастови групи, включително чрез професионална ориентация и валидиране на придобитите компетенции“ (ОП РЧР)	1-ви прием: 3-то тримесечие 2018 Резервен прием: 2-ро тримесечие на 2019 г.	Брой подадени и разгледани проекти Включени:Заети участници, вкл. самостоятелно заети, над 54 г. Заети участници, вкл. самостоятелно заети, със средно и по-ниско образование; Заети участници, вкл. самостоятелно заети в приоритетни сектори на икономиката	160000 евро ОП РЧР	МИГ УО на ОП РЧР Бенефициенти
Специфична цел 1.3. Повишаване качеството на живот на уязвими групи от населението – хора с увреждания и хора над 65 г. в невъзможност за самообслужване	Мярка 1.3.2.3. По-добра грижа за хора с увреждания и хора над 65 г. в невъзможност за самообслужване чрез осигуряване на достъп до услуги за социално включване и здравеопазване (ОП РЧР)	1-ви прием: 3-то тримесечие 2018 Резервен прием: 2-ро тримесечие на 2019 г.	Брой подадени и разгледани проекти Включени: Лица с увреждания и лица над 65 г. в невъзможност за самообслужване Брой доставчици на услуги за социално включване	190000 евро ОП РЧР	МИГ УО на ОП РЧР Бенефициенти

Специфична цел 1.4. Подобряване на условията за живот и бизнес на територията на МИГ САМОКОВ	Мярка 7.2. Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура (ПРСР)	1-ви прием: 3-то тримесечие 2018 Резервен прием: 2-ро тримесечие на 2019 г.	Брой операции, получаващи подкрепа за инвестиции в малка по мащаби инфраструктура Общо инвестиции в евро (публични + частни) Общо публични разходи в евро	500000 евро ПРСР	МИГ ДФЗ-РА Бенефициенти
ПРИОРИТЕТ 2: ПРИРОДАТА – съхраняване на биоразнообразието и устойчиво ефективно използване на природните и културни ресурси на територията на МИГ САМОКОВ					
Специфична цел 2.1. Подобряване на природозащитното състояние на видове от мрежата Натура 2000 на територията на МИГ САМОКОВ, докладвани в неблагоприятно-незадоволително състояние	Мярка 109 Подобряване на природозащитното състояние на видове от мрежата Натура 2000 чрез подхода ВОМР (ОПОС)	1-ви прием: 3-то тримесечие 2018 Резервен прием: 2-ро тримесечие на 2019 г.	Брой финансирани проекти Общо инвестиции в евро Общо публични разходи в евро	573094,09 евро ОПОС	МИГ УО на ОПОС Бенефициенти
Специфична цел 2.2. Устойчиво развитие на територията на базата на ефективно и опазващо използване на природните и културни ресурси на територията на МИГ САМОКОВ	Мярка 7.5. Инвестиции за публично ползване в инфраструктура за отдих, туристическа инфраструктура (ПРСР)	1-ви прием: 3-то тримесечие 2018 Резервен прием: 2-ро тримесечие на 2019 г.	Брой операции, получаващи подкрепа за инвестиции в малка по мащаби инфраструктура Общо инвестиции в евро (публични + частни) Общо публични разходи в евро	250 000 евро ПРСР	МИГ ДФЗ-РА Бенефициенти
ПРИОРИТЕТ 3: БИЗНЕСА – Устойчиво развитие на разнообразен бизнес с висока добавена стойност, осигуряващ устойчива заетост и доходи на населението на територията на МИГ САМОКОВ					
Специфична цел 3.1. Развитие на селско стопанство и ХВП с висока добавена стойност	Мярка 4.1. Подкрепа за инвестиции в земеделски стопанства (ПРСР)	1-ви прием: 3-то тримесечие 2018 Резервен прием: 2-ро тримесечие 2019	Брой стопанства, получаващи подкрепа за инвестиции в земеделски стопанства Общо инвестиции в евро (публични и частни) Общо публични разходи в евро	180 000 евро ПРСР	МИГ ДФЗ-РА Бенефициенти

	Мярка 4.2. Инвестиции в преработка/маркетинг на селскостопански продукти (ПРСР)	1-ви прием: 3-то тримесечие 2018 Резервен прием: 2-ро тримесечие 2019	Брой предприятия, получаващи подкрепа за инвестиции в преработка и търговия на селскостопански продукти Общо инвестиции в евро (публични + частни) Общо публични разходи в евро	210 000 евро ПРСР	МИГ ДФЗ-РА Бенефициенти
Специфична цел 3.2. Разнообразяване на местната икономика на територията на МИГ САМОКОВ	Мярка 6.4.1. Инвестиционна подкрепа за неземеделски дейности (ПРСР	1-ви прием: 3-то тримесечие 2018 Резервен прием: 2-ро тримесечие 2019	Брой бенефициенти (стопанства), получаващи подкрепа за инвестиции в неселскостопански дейности Общо инвестиции в евро (публични + частни) Общо публични разходи в евро	260 000 евро ПРСР	МИГ ДФЗ-РА Бенефициенти
	Мярка 8.6. Инвестиции в технологии за лесовъдство и в преработката, мобилизирането и търговията на горски продукти (ПРСР)	1-ви прием: 3-то тримесечие 2018 Резервен прием: 2-ро тримесечие 2019	Брой бенефициенти, получаващи подкрепа за инвестиции в преработката, мобилизирането и търговията на горски продукти Общо инвестиции в евро (публични + частни) Общо публични разходи в евро	100 000 евро ПРСР	МИГ ДФЗ-РА Бенефициенти
Специфична цел 3.3. Устойчива заетост на територията на МИГ САМОКОВ чрез подкрепа на бизнеса за приспособяване на работниците, предприятията и предприемачите към промените (ОП РЧР, ПО1, ИП7)	Мярка 3.3.1.7. Приспособяване на работниците, предприятията и предприемачите към промените (ОПРЧР)	1-ви прием: 3-то тримесечие 2018 Резервен прием: 2-ро тримесечие на 2019 г.	Брой предприятия, получили подкрепа Заети лица, включително самостоятелно заети	210 000 евро ОП РЧР	МИГ УО на ОП РЧР Бенефициенти

8. Описание на уредбата за управлението и мониторинга на стратегията, която показва капацитета на инициативна група да изпълни стратегията, и описание на специфичната уредба относно оценката:

8.1. Организационна структура на МИГ:

- организационна структура/схема.

8.2. Управление на МИГ:

- органи за управление и контрол;

Органите за управление на МИГ – Самоков са формирани съгласно ЗЮЛНЦ на две йерархични нива – върховен колективен орган (*Общо събрание*) и колективен управителен орган (*Управителен съвет и Контролен съвет*). И за двата органа е спазено е изискването на чл.32 т.2 буква „б" от Регламент (ЕС)1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г., като на ниво вземане на решения нито публичните органи, нито която и да било от групите, представляващи конкретните заинтересовани страни, не представлява повече от 49 % от правата на глас.

Общото събрание се състои от 48 членове, от които 2-ма члена са представители на публичния сектор, 23 члена са представители на стопанския сектор и 23 члена са представители на нестопанския сектор. Съотношението между така изброените сектори е 4,16% : 47,92% : 47,92%.

В териториален аспект в Общото събрание са включени членове от 16 населени места на територията на МИГ, с което са представени 57,14% от

	общия брой населени места. В Общото събрание са представени 17 от идентифицираните в хода на анализа 18 групи заинтересовани страни, свързан с подготовката на СВОМР, вкл. и представители на малцинствени групи (ромска общност) и на уязвимата група на пенсионерите, което представлява 94.44% от ЗС. В ОС също така има представител и на хора от други националности, живеещи на територията на МИГ. Списъкът на членовете на Общото събрание на МИГ САМОКОВ е представен в Приложение № 9 към Заявлението за одобрение. Правомощията на Общото събрание, включително по отношение на Стратегията за ВОМР, свикване, кворум и редът и начина за вземане на решения, са посочени в чл. 27- чл.34 на Устава на МИГ-Самоков (Приложение № 2 към Заявлението за одобрение). *Управителният съвет (УС)* на МИГ-Самоков е колективният управителен орган на сдружението и се състои от 5 лица, от които един представител на публичния сектор и по двама представители на стопанския и на нестопанския сектори. Съотношението между така изброените сектори в УС е 20 % : 40 % : 40 %. Списъкът на членовете на Общото събрание на МИГ САМОКОВ е представен в Приложение № 9 към Заявлението за одобрение. Правомощията на Управителния съвет, вкл. по отношение на Стратегията за ВОМР, редът и начина за вземане на решения са посочени в чл. 35- чл.43 на Устава на МИГ-Самоков *Контролният съвет (КС)* на МИГ САМОКОВ се състои от 3 лица от които един представител на стопанския и двама на нестопанския сектори.. Правомощията на Контролния съвет, вкл. по отношение на Стратегията за ВОМР, реда и начина за вземане на решения, са посочени в чл. 46- чл.48 на Устава на МИГ-Самоков.
- описание на позициите и изискванията към изпълнителния директор и персонала.	Числеността, позициите и персоналният състав на екипа МИГ САМОКОВ е определен с решение на Управителния съвет. Персоналът на МИГ включва следните позиции, посочени в органограмата по т.8.1: Изпълнителен директор и Експерти по прилагане на Стратегията за ВОМР. <u>Изисквания към изпълнителния директор, записани в чл.44 на Устава на сдружението са:</u> • Завършено висше образование – най-малко степен „бакалавър"; • Професионален стаж – най-малко 5 години; • Управленски опит - най-малко 2 години. • Опит в реализиране на проект, програма или стратегия със стойност над 100 000 лева, финансирани от ЕС или от други международни донори. <u>Изисквания към Експерта по прилагане на СВОМР и Координатора</u>: • Завършено висше образование – най-малко степен „Бакалавър; • Общ професионален стаж – най-малко 2 години; • Наличие на опит в реализиране на проекти, договори , финансирани от ЕС или друг международен донор. *В Приложение №16 към Заявлението за одобрение на МИГ са представени*

	длъжностните характеристики на персонала на МИГ- Самоков за съответните позиции, в които са определени и представени подробно изискванията за заемане на длъжността, основните отговорности и задължения, подчиненост и взаимодействие в рамките на дейността на МИГ-Самоков по прилагането на Стратегията за ВОМР до 30.09.2023 година.

8.3. Капацитет на местната инициативна група да изпълни стратегията за ВОМР:

Технически капацитет:

С оглед спазването на изискванията на Насоките за определяне на условията за кандидатстване и изпълнение на стратегии за ВОМР, за осигуряване на самостоятелен офис на МИГ е сключен договор за наем на офис от дата 03.10.2016 находящ се в гр. Самоков, ул. Македония" No. 34 /Приложение №17 - "Договор за наем No.ОП510 /03.10.2016 г."/. Офисът осигурява помещение за служителите и помещение за провеждане на срещи и заседания и отделно архивно помещение. До офиса на МИГ има осигурен достъп за хора с увреждания. За всеки от служителите е осигурено и необходимото офис оборудване, обзавеждане и техника за работа /Приложение №18 - "Договори за закупуване и Протоколи за приемане на техника и оборудване".

Административен капацитет:

МИГ – Самоков е новосъздадено сдружение с нестопанска цел. Административният капацитет се базира на опита и квалификацията на изпълнителното звено – изпълнителен директор и експерти. Управителният и Контролният съвет, както и персонала на МИГ САМОКОВ, се състоят от висококвалифицирани хора с опит в разработване, изпълнение и управление на проекти, финансирани от ЕС и международни финансиращи органи.

За длъжността „Изпълнителен директор" е предложено хабилитирано лице (доцент) с 30 годишен професионален опит, от които около 10 години опит в работа по проекти по оперативните програми и проекти финансирани от предприсъединителните фондове на ЕС. Има над 5 години управленски опит, от които опит в управлението на проект от национално значение „Кадастър и имотна регистрация" на стойност $32 млн. и опит като директор на МИГ през предишния програмен период.

За длъжността „Експерт по прилагане на Стратегия за ВОМР" е предложено също лице с опит като координатор в екипа на МИРГ и опит в управление на проекти, финансирани от ЕС. Отговаря на изискванията за заемане на длъжността, залегнали в Насоките за определяне на условията за кандидатстване и изпълнение на стратегии за ВОМР.

Предвид големия брой население на територията на МИГ САМОКОВ и големия обем предстоящи дейности за изпълнение на многофондовата Стратегия за ВОМР, в екипа се предвижда и длъжност „Координатор". Предложеният за длъжността „Координатор" има висше образование - магистър по маркетинг и мениджмънт, опит в изпълнението на проекти, финансирани от международни финансиращи органи на стойност над 300 хил.лв., 2.5 год. управленски опит и общ стаж над 15 год.

Финансов капацитет:
С оглед осигуряване на ефективно управление и реализация на изпълнението на СВОМР, в случай на одобрението й МИГ – Самоков ще разчита на финансова подкрепа, осигурена от Община Самоков с решение №442 на Общински съвет – Самоков по Протокол No.14/ 28.07.2016 г. в размер на 30 000 лв. (над 3 % от средствата за управление на СВОМР)

8.4. Описание на системата за мониторинг и оценка:

Мониторингът представлява постоянен процес на натрупване на релевантни данни свързани с изпълнението на Стратегията за ВОМР на МИГ САМОКОВ. Мониторингът има за цел да следи динамичното развитие на индикаторите и натрупаната информация да служи за периодична оценка и предприемане.на адекватни действия за изпълнение на Стратегията за постигане на планираните в нея резултати. Мониторинговите данни се събират от лигитимни източници на информация.

За отчитане на напредъка в прилагането на Стратегията за ВОМР, МИГ САМОКОВ, чрез своите органи за управление, ще осъществява процес на наблюдение и оценка, чиято основна задача е контрол на качеството на изпълнението на Стратегията за ВОМР като се осигурява информация за финансовите параметри и резултатите от прилагането на Стратегията за ВОМР с оглед отчитането на нейното изпълнение от една страна и взимането на решения по отношение дейността на МИГ и потенциалната необходимост от актуализация, от друга. Наблюдението е свързано със систематичното и постоянно събиране, анализ и използване на информация за целите на управлението на СВОМР и вземането на решения относно конкретни процеси или интервенции. Въз основа на получената в процеса на наблюдение информация, МИГ изготвя годишна оценка, която е част от годишния доклад на МИГ. Оценката следва да даде отговор на следните въпроси:

1	До каква степен е усвоен заложеният бюджет по мерки
2	Доколко балансирано върви прилагането на мерките
3	До каква степен са обхванати територията на МИГ и различните групи заинтересовани страни
4	До каква степен изпълнението на подпомогнатите проекти допринася за постигането на целите на СВОМР
5	Какви проблеми са налице в процеса на прилагане на договорените проекти
6	Какви проблеми са налице в процеса на администриране на стратегията
7	Какви мерки следва да бъдат предприети

За да се даде отговор на посочените въпроси, процесът на наблюдение ще осигурява актуална информация за показатели, които се основават на количествените цели по мерки и бюджета на стратегията. За да могат да се вземат решения, наблюдението ще включва не само излагането на отклоненията, но и анализ на причините за същите.

Таблица за наблюдение изпълнението на индикаторите на МИГ САМОКОВ: Ще бъде изготвен елементарен програмен продукт във вид на набор от електронни таблици за следене изпълнението на индикаторите – както общи, така и по мерки. В тях ще залегнат: целевите стойности на индикаторите, залегнали в Стратегията; прогнозните стойности на

индикаторите в договорираните проекти; текущото изпълнение на индикаторите по прилагане на Стратегията. Воденето на Таблицата за наблюдение изпълнението на индикаторите ще бъде отговорност на експерта по прилагане на стратегията за ВОМР, който ще актуализира информацията в нея с постъпването на нов проект, постъпване на доклад от мониторингово посещение и постъпване на доклад от бенефициент за отчитане на изпълнението.

Мониторингови посещения: По всеки проект се осъществяват мониторингови посещения (посещения на място) по предварително изготвен график, но могат да се инициират и по преценка на Изпълнителния директор. Той възлага по свое усмотрение или по искане от РА или УО, на членовете на екипа или на привлечени външни експерти, да извършат посещение на място за установяване хода на изпълнение на проектите, степента на постигане на предвидените резултати в сравнение с планираните индикатори, проверка и одобряване на ефективността на разходите при подадени заявки за междинни / окончателни плащания по проектите, подкрепени от Стратегията за ВОМР. В случаите на проекти, включващи строително-монтажни работи, се прави посещение на място и преди стартирането на работите.

Резултатите от посещенията на място се документират от извършилия ги служител от офиса на МИГ или привлечен външен експерт в „Доклад от посещение на място на проект ...". Докладът се изготвя по стандартизиран образец, съобразен с индикаторите за мониторинг и оценка за конкретния проект. Докладът от всяко мониторингово посещение се представя за запознаване и утвърждаване от Изпълнителния директор в 5-дневен срок от посещението на място. След утвърждаването му, с данните от Доклада се актуализира информацията за проекта в Информационната система по ЛИДЕР, доколкото резултатите от посещението касаят базата данни на системата, както и в Таблицата за наблюдение изпълнението на индикаторите.

Доклади на бенефициентите за отчитане на изпълнението: Изпълнението на проектите се проследява чрез доклади от бенефициентите – междинни и окончателни. Междинните доклади се изготвят от бенефициентите и представят при внасяне на заявка за междинно плащане, а окончателните – при внасяне на заявка за окончателно плащане. В междинните доклади се отразява текущото състояние на заложените в проекта индикатори. В окончателния доклад се отразяват стойностите на индикаторите към момента на приключване на проекта. При постъпване на докладите на бенефициентите, представената в тях информация относно индикаторите се сравнява със залегналите в проекта целеви стойности на индикаторите и експертът отразява постигнатите индикатори в поддържаната Таблица за наблюдение изпълнението на индикаторите. Изп. директор може да възложи проверка на място на вписаните в доклада данни. В случай когато залегналите в проекта индикатори не са постигнати при неговото окончателно отчитане, експертът изготвя становище, което се внася за разглеждане в УС. УС взема решение как да се процедира, включително може да изпрати уведомление до ДФЗ с предложение за финансова корекция.

1) Годишни доклади

Годишните доклади се изготвят от екипа на МИГ, като водеща фигура и главен отговорник за това е изпълнителният директор. УС разглежда и одобрява годишните доклади и заключителния доклад за изпълнение на Стратегията. Годишните докладите съдържат информация за: (1) постигнатия напредък по изпълнението на приоритетите, мерките и

индивидуалните проекти и схеми за подпомагане; (2) финансовото изпълнение на проектите; (3) действията, предприети с цел осигуряване на качество и ефективност при изпълнение на Стратегията, включващи мерките за наблюдение, оценка и контрол, както и създадените механизми за събиране на данни; преглед на всички значителни проблеми, възникнали в процеса на изпълнение, както и мерките за преодоляване на тези проблеми; мерките за осигуряване на публичност; мерките за постигане на необходимото съответствие със секторните политики и програми, както и коректното прилагане на всички заложени в стратегията или изискуеми от УО/РА процедури.

2) Външни оценки на Стратегията за ВОМР

Оценките представляват независим анализ, чиято крайна цел е да се усъвършенства управлението и/или изпълнението на Стратегията. Те са инструмент за подобряване на ефективността и ефикасността на финансовата подкрепа, която бенефициентите получават по Стратегията за ВОМР, както и за установяване въздействието и устойчивостта на постигнатите резултати. Дейностите и разходите по оценка и одит ще се финансират от бюджета на управление на Стратегията за ВОМР и се различават от изготвянето на годишните доклади за отчитане на изпълнението на СВОМР.

Предвижда се изготвянето на Междинна техническа оценка и Финална техническа оценка по прилагането на Стратегията да бъде възложено на външни експерти. **Междинната оценка** ще се извърши в края на втората изтекла цяла година от стартиране прилагането на Стратегията и ще придружава Годишния доклад за отчитане изпълнението на Стратегията за тази година, като оценява реализираната част от Стратегията към този момент. Резултатът от оценката може да бъде основание за искане за промени в Стратегията, ако се прецени необходимост от такова действие.

В годината на приключване прилагането на Стратегията за ВОМР МИГ ще възложи на външни експерти изготвянето на **Финална оценка** за техническото изпълнение на планираните дейности при прилагането на Стратегията за целия период на изпълнението ѝ. Финалната оценка ще разглежда степента на усвояване на средствата и социално-икономическото въздействие на Стратегията върху територията на МИГ. Тя ще идентифицира факторите, довели до успеха или неуспеха при изпълнението на Стратегията, включително възможността за устойчивост и идентифициране на добри практики.

9. Индикатори за мониторинг и оценка:

9.1. Индикатори за цялостното прилагане на стратегията за ВОМР, включително брой създадени работни места:

ИНДИКАТОРИ ЗА ЦЯЛОСТНОТО ПРИЛАГАНЕ НА СВОМР				
Вид индикатор	**Индикатор**	**Мерна единица**	**Стойност**	**Източник на информация**
Изходен	Общ брой финансирани проекти	Брой	33	Доклади и архив на МИГ, ИСУН
	Общ размер на инвестициите за иновации	лева	200 000	Доклади и архив на МИГ, Документация на бенефициенти
	Общо безработни и неактивни участници, включени в обучения и заетост	Брой	77	Доклади на МИГ, ИСУН, Дирекция Бюро по труда (ДБТ)
	Общо заети лица, включени в обучения	Брой	130	Доклади на МИГ, ИСУН, ДБТ
	Общо лица с увреждания и лица над 65 г. в невъзможност за самообслужване, включени в дейности	Брой лица	60	Доклади на МИГ, ИСУН, ДБТ
	Брой предприятия, получили подкрепа за приспособяване към промените (предприятия /заети лица)	Брой	3/ 120 лица	Доклади на МИГ, ИСУН, ДБТ
	Общо публични разходи	лева	5 500 000	Доклади МИГ, Уведомления за изплатени суми от ДФЗ и УО на ОПРЧР, ОПОС, ИСУН
Резултат	Брой създадени нови работни места	Брой	50	Доклади МИГ, справки от НАП
	Брой жители, които се ползват от подобрени услуги/инфраструктура	Брой	9500	Доклади на МИГ, общински служби
	Територия с подобрено природозащитно състояние на видове от мрежата Натура 2000	Площ ха.	9550	РИОСВ, мрежа Натура
	Общо безработни участници с повишена квалификация	Брой	77	Доклади на МИГ, ДБТ
	Общо безработни участници, започнали работа	Брой	31	Доклади на МИГ ДБТ
	Заети лица, придобили квалификация и умения	Брой	130	Доклади на МИГ ДБТ
	Лица с увреждания и над 65г., в	Брой	60 лица/ 1	Доклади на МИГ

	невъзможност за самообслужване, с подобрен достъп до услуги		доставчик	ДБТ
	Брой предприятия / заети лица, въвели нови системи, практики и инструменти за РЧР	Брой	3 предпр. / 120 лица	Доклади на МИГ, ДБТ

9.2. Индикатори по мерки:

ИНДИКАТОРИ ПО МЯРКА 4.1 ОТ СВОМР

Подкрепа за инвестиции в земеделски стопанства

Вид индикатор	Индикатор	Мерна единица	Стойност	Източник на информация
Изходен	Подкрепени земеделски стопанства	Брой	5	Сключени и отчетени договори с бенефициенти; ИСУН
	Общо публични разходи	лева	350 000	Уведомления от ДФЗ за изплатени суми по договори към МИГ
Резултат	Земеделски стопанства, получили подкрепа в приоритетните за СВОМР сектори: зеленчукопроизводство и/или трайни насаждения и/или животновъдство	Брой	4	Сключени и отчетени договори с бенефициенти; Документация на бенефициентите;
	Създадени работни места	Брой	2	Документация на бенефициентите – трудови договори, справки от НАП
	Подпомогнати млади земеделски стопани до 40 г.	Брой	2	Архив на МИГ; Сключени и отчетени договори с бенефициенти;

ИНДИКАТОРИ ПО МЯРКА 4.2 ОТ СВОМР

Инвестиции в преработка/маркетинг на селскостопански продукти

Вид индикатор	Индикатор	Мерна единица	Стойност	Източник на информация
Изходен	Подкрепени бенефициенти	Брой	4	Архив на МИГ; Сключени и отчетени договори с бенефициенти; ИСУН

	Общо публични разходи в евро	лева	410 000	Уведомления от ДФЗ за изплатени суми по договори към МИГ
Резултат	Проекти за инвестиции в преработка на суровини от приоритетните за СВОМР сектори: зеленчукопроизводство и/или трайни насаждения и/или животновъдство	Брой	3	Сключени и отчетени договори с бенефициенти; Документация на бенефициентите;
	Изградени мощности за нови за територията производства и/или продукти	Брой	2	Сключени и отчетени договори с бенефициенти; Документация на бенефициентите;
	Брой създадени работни места	Брой	5	Документация на бенефициентите – трудови договори, справки от НАП

ИНДИКАТОРИ ПО МЯРКА 6.4.1 ОТ СВОМР ***Инвестиции в подкрепа на неземеделски дейности***				
Вид индикатор	**Индикатор**	**Мерна единица**	**Стойност**	**Източник на информация**
Изходен	Подпомогнати бенефициенти	Брой	5	Архив на МИГ; Сключени и отчетени договори с бенефициенти; ИСУН
	Общо публични разходи	лева	510 000	Уведомления от ДФЗ за изплатени суми по договори към МИГ
Резултат	Нови за територията производства или услуги	Брой	2	Сключени и отчетени договори с бенефициенти; Документация на бенефициентите
	Проекти на жени или млади хора до 40 г.	Брой	2	Архив на МИГ; Сключени и отчетени договори с бенефициенти;
	Създадени работни места	Брой	10	Документация на бенефициентите – трудови договори, справки от НАП

ИНДИКАТОРИ ПО МЯРКА 7.2 ОТ СВОМР *Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура*				
Вид индикатор	**Индикатор**	**Мерна единица**	**Стойност**	**Източник на информация**
Изходен	Проекти подпомогнати по мярката за инвестиции в малка по мащаби инфраструктура	Брой	5	Архив на МИГ; Сключени и отчетени договори с бенефициенти; ИСУН
	Общо публични разходи	лева	980 000	Уведомления от ДФЗ за изплатени суми по договори към МИГ
Резултат	Брой жители, които се ползват от подобрени услуги/инфраструктура	Брой	8000	Документация на общинските служби
	Населени места, в които има реновирана инфраструктура	брой	6	Архив на МИГ; Сключени и отчетени договори с бенефициенти

ИНДИКАТОРИ ПО МЯРКА 7.5 ОТ СВОМР *Инвестиции за публично ползване в инфраструктура за отдих, туристическа инфраструктура*				
Вид индикатор	**Индикатор**	**Мерна единица**	**Стойност**	**Източник на информация**
Изходен	Проекти получаващи подкрепа	Брой	3	Архив на МИГ; Сключени и отчетени договори с бенефициенти; ИСУН
	Общо публични разходи	лева	490 000	Уведомления от ДФЗ за изплатени суми по договори към МИГ
Резултат	Хора, които се ползват от подобрени услуги/ инфраструктура	Брой	1500	Документация на общинските служби
	Проекти, допринасящи за интегрирано развитие на туризма на територията	Брой	2	Архив на МИГ; Документация на общински служби
	Създаване на инфраструктурата с възможност за ползване от хора с увреждания	Брой	1	Архив на МИГ; Документация на общински служби

ИНДИКАТОРИ ПО МЯРКА 8.6. ОТ СВОМР *Инвестиции в технологии за лесовъдство и в преработката, мобилизирането и търговията на горски продукти*				
Вид индикатор	**Индикатор**	**Мерна единица**	**Стойност**	**Източник на информация**
Изходен	Брой бенефициенти, получаващи подкрепа	Брой	2	Архив на МИГ; Сключени и отчетени договори с бенефициенти; ИСУН
	Общо публични разходи	лева	193 700	Уведомления от ДФЗ за изплатени суми по договори към МИГ
Резултат	Проекти включващи дейности с позитивен принос към околната среда	Брой	1	Архив на МИГ; Общински служби;
	Брой създадени работни места	Брой	2	Документация на бенефициентите – трудови договори, справки от НАП

ИНДИКАТОРИ ПО МЯРКА 109 (ОПОС) ОТ СВОМР *Подобряване на природозащитното състояние на видове от мрежата Натура 2000 чрез подхода ВОМР*				
Вид индикатор	**Индикатор**	**Мерна единица**	**Стойност**	**Източник на информация**
Изходен	Брой финансирани проекти	Брой	3	Архив на МИГ; Сключени и отчетени договори с бенефициенти; ИСУН
	Общо публични разходи	лева	1120874,62	Уведомления от УО на ОПОС за изплатени суми по договори към МИГ
Резултат	1. Площ на местообитания на видове, подкрепени с цел постигане на по-добра степен на съхраненост	Хектара	9500 хектара	Информация от МОСВ. Протоколи от извършени проверки
	2. Видове, за чието опазване се изпълняват дейности	Брой	5 вида	Информация от МОСВ. Протоколи от извършени проверки

ИНДИКАТОРИ по Мярка 1.1.1.1-3. от СВОМР (ОП РЧР) *Достъп до заетост за търсещите работа и неактивните лица, трайно безработни и лица, отдалечени от пазара на труда, чрез местни инициативи за заетост*					
Вид индикатор	**ИП**	**Спец. цел**	**Индикатор**	**Мерна единица**	**Целева стойност**
За изпълнение	**Брой финансирани проекти**			**Брой**	**2**
	ИП1	**Общо участници на възраст от 30 до 54 г. и над 54 г.**		**Брой**	**45**
	ИП1	СЦ 1	Неактивни участници от 30 до 54 г. вкл., извън образование и обучение	Брой	5
			Безработни участници от 30 до 54 г. вкл., в т.ч.	Брой	25
		СЦ 2	*Неактивни и безработни участници от 30 до 54 г. вкл., с ниско образование*	*Брой*	*6*
		СЦ 3	Безработни участници или неактивни участници, извън образование и обучение, над 54 г.	Брой	15
	ИП3	**Общо участници на възраст до 29 години**		**Брой**	**32**
	ИП3	СЦ 2	Безработни участници до 29г. вкл., с основна или по-ниска образователна степен, в т.ч.	Брой	16
			Безработни участници от ромски произход до 29г. вкл, с основна или по-ниска образователна степен	*Брой*	*10*
		СЦ 3	Безработни участници до 29 г. вкл., със завърш. средно или висше образование	Брой	16
За резултат	**ИП1**	**Общо участници на възраст от 30 до 54 г. и над 54 г., включени в дейности**		**Брой**	**45**
	ИП1	СЦ 1	Участници от 30 до 54 г. вкл., придобили квалификация, в т.ч.	Брой	30
		СЦ2	*Участници от 30 до 54г. вкл, с ниско образование, придобили квалификация*	*Брой*	*6*
		СЦ1	Участници от 30 до 54г. вкл., започнали работа	Брой	15
		СЦ 3	Участници над 54 г. придобили квалификация	Брой	15
			Участници над 54 г., започнали работа	Брой	8
	ИП 3	**Общо участници на възраст до 29 г., включени в дейности**		**Брой**	**32**
	ИП 3	СЦ 2	Безработни участници до 29 г. вкл., с основна или по-ниска образ.степен, получили квалификация	Брой	16
		СЦ 2	Безработни участници до 29 г. вкл., с основна или по-ниска образователна степен, които започнали работа	Брой	8
		СЦ 3	Безработни участници до 29 г. вкл., със завършено средно или висше образование, получили квалификация	Брой	16
		СЦ 3	Безработни участници до 29 г. вкл., със завършено средно или висше образование, започнали работа	Брой	8

ИНДИКАТОРИ по Мярка 1.2.1.6.от СВОМР (ОП РЧР) *Подобряване на равния достъп до възможностите за учене през целия живот за всички възрастови групи, включително чрез професионална ориентация и валидиране на придобитите компетенции*				
Вид индикатор	**Спец. цел**	**Индикатор**	**Мерна единица**	**Целева стойност**
За изпълнение	**Брой финансирани проекти**		**Брой**	**2**
	СЦ 1	Заети участници, вкл. самостоятелно заети, над 54 г.	Брой	60
	СЦ 2	Заети участници, вкл. самостоятелно заети, със средно и по-ниско образование (под ISCED 4)	Брой	30
	СЦ 3	Заети участници, вкл. самостоятелно заети в приоритетни сектори на икономиката	Брой	40
За резултат	СЦ 1	Участници над 54 г., придобили квалификация при напускане на операцията	Брой	60
	СЦ 2	Участници със средно и по-ниско образование (под ISCED 4), придобили квалификация при напускане на операцията	Брой	30
	СЦ 3	Участници, заети в приоритетни сектори**,** придобили квалификация при напускане на операцията	Брой	40

ИНДИКАТОРИ по Мярка 1.3.2.3.от СВОМР (ОП РЧР) *По-добра грижа за хора с увреждания и хора над 65 г. в невъзможност за самообслужване чрез осигуряване на достъп до услуги за социално включване и здравеопазване*				
Вид индикатор	**Спец. цел**	**Индикатор**	**Мерна единица**	**Целева стойност**
За изпълнение	**Брой финансирани проекти**		**Брой**	**1**
	СЦ 1	Лица с увреждания и лица над 65 г. в невъзможност за самообслужване	Брой лица	60
	СЦ 1	Брой доставчици на услуги за социално включване	Брой	1
За резултат	СЦ 1	Участници с увреждания и участници над 65г., в невъзможност за самообслужване, с подобрен достъп до услуги	Брой лица	60
	СЦ 1	Брой доставчици на услуги за социално включване, разширили обхвата на дейността си	Брой доставчици	1

ИНДИКАТОРИ по Мярка 3.3.1.7.от СВОМР (ОП РЧР) *Приспособяване на работниците, предприятията и предприемачите към промените*				
Вид индикатор	**Спец. цел**	**Индикатор**	**Мерна единица**	**Целева стойност**
За изпълнение	СЦ	Брой предприятия, получили подкрепа	Брой	3
	СЦ	Заети лица, включително самостоятелно заети	Брой лица	120
За резултат	СЦ	Брой предприятия, въвели нови процеси за безопасни и здравословни условия на труд	Брой	3
	СЦ	Брой предприятия въвели нови системи, практики и инструменти за развитие на човешките ресурси и организация на труда	Брой	1
	СЦ	Участници от подкрепените предприятия в заетост 6 месеца след приключване на операцията	Брой лица	120
	СЦ	Участници от подкрепените предприятия, чието положение на пазара на труда в рамките на 6 месеца след напускане на операцията е по-добро	Брой лица	90

10.1. Равенство между половете и липса на дискриминация:	
- прилагане на принципа на равенство между половете;	Този принцип се отнася до желаното равенство между двата пола във всички сфери на живота, включително наемането на работа, образованието и социалните права, участието в обществения живот и управлението. По отношение на Стратегията, по подмярка 6.4. за неземеделски бизнес се приоритизират проекти, разработвани от жени-предприемачи. Има стремеж за представителство на жените и в управлението на МИГ САМОКОВ: във върховния колективен орган има 15 жени, жените са представени на експертно ниво и в екипа на МИГ. По този начин се прилага на практика принципа на равенство между половете в управлението на МИГ-а.
- допринасяне за утвърждаване на принципа на равните възможности;	Равните възможности означават различните сфери на обществото и жизнената среда (услуги, дейности, информация и др.) да бъдат достъпни за всички, включително и за уязвимите групи от хора. Стратегията за ВОМР на МИГ САМОКОВ ще допринесе за утвърждаване на принципа на равните възможности на територията чрез Специфична цел 1.3 Повишаване качеството на живот на уязвими групи от населението – хора с увреждания и хора над 65 г. в невъзможност за самообслужване (ОП РЧР, ПО2, ИП 3) от Приоритет 1: ХОРАТА, като подобри състоянието и достъпа до образователна, спортна, културна инфраструктура и услуги за местното население, включително уязвимите групи на територията. По подмярка 7.2 се приоритизират дейности, които допринасят за развитие / предоставяне на услуги или изграждане на достъпна инфраструктура за уязвими групи от населението, а по поддмярка 7.5 - проекти, създаващи възможности за използване на инфраструктура за отдих и туристическа инфраструктура от лица в неравностойно положение / хора с увреждания.
- създаване на условия за превенция срещу дискриминацията.	Дискриминацията се определя като разграничение между хората на базата на определени характеристики и без оглед на личните им качества, като това разграничаване поставя някои от тях в по-неравностойно положение. В Общото събрание на МИГ-а има трима представители на групата заинтересована страна за подпомагане, интеграция и анти-дискриминация на уязвими и малцинствени групи. Стратегията за ВОМР на МИГ Самоков ще допринесе за утвърждаването на толерантни и недискриминационни условия и отношения между всички заинтересовани страни и потенциални бенефициенти по всички мерки. При прилагането на Стратегията за ВОМР ще бъдат положени специални усилия, за да се осигури информация и насоки за подпомагането по начин, който да гарантира достъпа и насърчи участието на представители на всички групи от населението на територията.

10.2. Устойчиво развитие (защита на околната среда):

При разработването на СВОМР е взето под внимание съществуващото ниво на екологично натоварване на природните елементи на територията (почви, вода, въздух) и чрез мерките се цели запазване и евентуално намаляванена степента на екологична натовареност на природната среда. Отчитайки това СВОМР си поставя за цел подобряване качеството на живот на територията на МИГ САМОКОВ, като стъпва на едно интегрирано разбиране за качество на живот, базирано на концепцията за устойчиво развитие и отразено в палитрата на приоритетите и специфичните цели на стратегията. Показателно за това е включването в стратегията на МИГ САМОКОВ на Мярка 109 от ОПОС – „Подобряване на природозащитното състояние на видове от мрежата Натура 2000 чрез подхода ВОМР“

Благоприятните екологични условия са съществен фактор, влияещ на социално-икономическото развитие. Предвидените в Стратегията за ВОМР мерки от ПРСР са насочени към насърчаване на икономическото развитие на територията от една страна, но и насърчаване опазването на околната среда, за което свидетелства включването във всички мерки от ПРСР на критерият за избор на проекти „Проектът включва дейности с позитивен принос към околната среда“.

С оглед опазването на околната среда, за проектите и дейностите по Стратегията, които включват инвестиционна подкрепа, задължително се изисква положително решение за оценка за въздействието върху околната среда (ОВОС). Проектите, попадащи в зоните от Натура 2000, преди одобрението им ще бъдат проверявани за съответствие с разпоредбите на Закона за биологичното разнообразие и съответните подзаконови нормативни актове за неговото прилагане. Това гарантира отчитане на изискванията и съобразяване на инвестиционните намерения със задължителните елементи на Националната екологична мрежа, поставени със заповедите за управление на местата по Натура 2000.

10.3. Насърчаване на заетостта и конкурентоспособността:

Целите и приоритетите на Стратегията за ВОМР, респективно планираните интервенции за бизнеса, са директно насочени към насърчаване на заетостта и конкурентоспособността. Върху заетостта ще повлияят заложените мерки от Оперативан програма „Развитие на човешките ресурси“ 1.1.1.1-3, 1.2.1.6., както и мерките по ПРСР, в критериите за избор на проектите на които неизменно фигурира създаването на нови работни места. Положителен ефект върху конкурентоспособността ще има мярка 3.3.1.7. от ОПРЧР, както и включването в мерките по ПРСР на критерия „иновативност“ - въвеждане на нови за територията практики, и/или услуги и/или продукти в предприятията.

10.4. Съответствие с програмите на Структурните фондове:

Стратегията за водено от общностите местно развитие на Местна инициативна група – Самоков с нейните приоритети, цели и планирани мерки в своята съвкупност и интрегритет допринася за постигането на:

Две от целите на ПРОГРАМАТА ЗА РАЗВИТИЕ НА СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ 2014 – 2020:

- **Цел 1:** Повишаване конкурентоспособността и балансирано развитие на селското и горското стопанство и преработващата промишленост

- **Цел 3:**Социално-икономическо развитие на селските райони, осигуряващо нови работни места, намаляване на бедността, социално включване и по-добро качество на живот

ОП „ОКОЛНА СРЕДА 2014 – 2020 г.“: Приоритетна ос 3„НАТУРА 2000 И БИОРАЗНООБРАЗИЕ“: Специфична цел „Подобряване на природозащитното състояние на видове и местообитания от мрежата Натура 2000“.

ОП „РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ“ за периода 2014-2020 г.:
Приоритетна ос 1: „Подобряване достъпа до заетост и качеството на работните места“,
- **ИП 1**: „Достъп до заетост за търсещите работа и неактивните лица, включително трайно безработни и лица, отдалечени от пазара на труда, а също и чрез местни инициативи за заетост, и подкрепа за мобилността на работната сила” от Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ за периода 2014-2020 година
- **ИП 3**: „Устойчиво интегриране на пазара на труда на младите хора, в частност тези, които не са ангажирани с трудова дейност, образование или обучение, включително младите хора, изложени на риск от социално изключване, и младите хора от маргинализирани общности, включително чрез прилагане на гаранция за младежта“ (с финансиране от ЕСФ)
- **ИП 6:** „Подобряване на равния достъп до възможностите за учене през целия живот за всички възрастови групи във формален, неформален и неофициален вид, осъвременяване на познанията, уменията и компетенциите на работната ръка, както и насърчаване на гъвкави процеси на учене, включително чрез професионална ориентация и валидиране на придобитите компетенции”
- **ИП**7: „Приспособяване на работниците, предприятията и предприемачите към промените”

Приоритетна ос 2 „Намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване”
- **ИП 3:** Повишаване на достъпа до услуги, които са на достъпна цена, устойчиви и висококачествени, включително здравни и социални услуги от общ интерес.